

Thea Kolloen

Minoritetsgutter på Furuset: Farlige kriminelle eller ofre for territoriell stigmatisering?

En kvalitativ undersøkelse av ungdommers erfaringer på Furuset

Masteroppgave i Sosialt arbeid
Veileder: Alexander Gamst Page
Medveileder: Stian Lid
April 2024

Thea Kolloen

Minoritetsgutter på Furuset: Farlige kriminelle eller ofre for territoriell stigmatisering?

En kvalitativ undersøkelse av ungdommers erfaringer på Furuset

Masteroppgave i Sosialt arbeid
Veileder: Alexander Gamst Page
Medveileder: Stian Lid
April 2024

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosialt arbeid

Kunnskap for en bedre verden

Abstract

This master thesis is a study of territorial stigmatization and how it affects the identity of ethnic minority boys at Furuset. Territorial stigmatization is about the consequences of how negative and stereotypical impressions affects certain neighborhoods and the people living there (Wacquant, 2008, p. 115). Furuset is known for having a lower socio-economic status than the rest of Oslo. Research shows that young people at Furuset experience territorial stigmatization, and that they react to this stigmatization in different ways (Rosten, 2017, p. 58, 59). Based on this, the study operates with one main question: *How does territorial stigmatization affect the identity of ethnic minority boys at Furuset?* Three sub questions are designed out of the main question: 1) *How do ethnic minority boys at Furuset experience their own neighborhood?* 2) *How do ethnic minority boys at Furuset experience being met by others?*, and 3) *How do ethnic minority boys at Furuset react to being met with territorial stigmatization?* The three questions are designed to reflect different aspects of the territorial stigmatization.

The study uses Goffman's (1963, 1992) theory of stigma and impression management as theoretical frameworks. His two theories offer a way to analyze different identity markers and how it affects the impressions that people create in each other. As an extension of the concept of stigma, the study makes use of Wacquant's (2008) theory of territorial stigmatization. The study use qualitative method with interviews to answer the research questions. Six young men with ethnic minority background were interviewed. They shared their experiences related to their identity development of being a Furuset resident. The main findings suggest that the amount of territorial stigmatization they experience, depends on where they are and with whom they interact. Examples of different areas are such as school, work and public places. Identity markers mentioned in the interviews may be minority background, the way of talking and dressing, skin color, socio economic status and where they live. Over the last decade, it may seem like social media is a platform where territorial stigmatization is expressed in new ways. The social media platforms also represent an arena in which the young people can express and develop their identities as a response to the territorial stigmatization. The boys who were interviewed, expressed a lot of satisfaction of being Furuset residents. Keywords such as loyalty, belonging and social community were mentioned frequently. The study sheds light on how minority and majority can be defined, and whether the ethnic minority boys form a kind of majority at Furuset. The study is relevant within social work on the basis of themes such as inclusion, exclusion, cross-cultural resources, marginalization and identity development.

*Man velger ikke å bli født inn i en **minoritetsfamilie**. Allerede da er det minus.
Jeg er minoritet og mørk i huden, så jeg er automatisk **minus på minus**.
Så jeg må bruke det som et **gullpass** til å bevise og motbevise.
Jeg må prøve å komme meg fra minus til pluss.*

Masim.

Forord

Minoritetsungdom har blitt en av mine store hjertesaker og jeg føler meg privilegert som har fått lov til å skrive om dette tema. Den største motivasjonen for å ta master i sosialt arbeid var nettopp denne masteroppgaven: å skrive om minoritetsungdom på Furuset. Masterskissen ble allerede utformet før studieplassen var tildelt. Med andre ord: motivasjonen for masteroppgaven har vært der fra start til slutt. Ikke minst har mastergraden og masteroppgaven vært den perfekte anledning til å besøke verdens fineste by: Trondheim.

Først vil jeg rette en stor takk til ungdommene som stilte til intervju. Dere var helt rå på å dele, og det var så gøy å høre dere fortelle om deres liv og erfaringer om det å være Furusetungdommer. Intervjuene gikk som en drøm og samtalene med dere ga så mye inspirasjon og ideer til masterprosjektet. Tusen takk til kollega Nahom som satte meg i kontakt med disse flotte ungdommene. Nahom, du er virkelig Furuset sin ildsjel. Takk til tidligere leder Roy i Forebyggende Ungdomsavdeling som har vært en faglig inspirasjon på feltet.

Tusen takk til hovedveileder Alexander og biveileder Stian. Dere har bidratt med så mye gode innspill underveis på hver deres områder. Stian, det har vært så gøy og motiverende å høre din entusiasme over prosjektet hver gang vi har vært i kontakt. Takk for mange gode ideer. Jeg vil også rette en takk til studieveileder Elisabeth som har svart på henvendelser underveis og som bidro til å gjøre det mulig å ta mastergraden fra Oslo.

Takk til mor, far og Gina, venner, kjæreste og ungdommer på jobb som har motivert og vist interesse for prosjektet hele veien. Det har vært fint å dele stort og smått med dere underveis, i tillegg til å føle seg litt mindre ensom i den tidvis intense masterbobla. Tusen takk!

Thea Kolloen,
Oslo, mars 2024.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	7
1.1. Problemformulering.....	8
1.2. Aktualisering av tema.....	10
1.3. Oppgavens disposisjon.....	11
2.0 Teori og tidligere forskning	13
2.1. Bydel Alna og Furuset: demografiske forhold.....	13
2.1.1. Sosialkonstruktivism: menneskeskapte områder.....	15
2.2. Teoretisk rammeverk: Goffmans stigmatologi.....	16
2.2.1. En utvidelse av stigmabegrepet: territoriell stigmatisering.....	19
2.2.2. De stigmatisertes reaksjoner på den territoriale stigmatiseringen.....	20
2.3. Tidligere forskning: territoriell stigmatisering, identitet og media.....	20
3.0 Metode	23
3.1. Forskningsdesign og intervju som metodisk tilnærming.....	23
3.2. Utvalg og rekruttering av informanter.....	24
3.3. Intervjuguide.....	26
3.4. Gjennomføring av intervjuene.....	27
3.5. Etske retningslinjer og vurderinger.....	28
3.6. Forskerrollen.....	29
3.7. Kategorisering av datamateriale: teori og empiri.....	30
3.8. Studiens kvalitet: reliabilitet, validitet og overførbarhet.....	31
4.0 Furusetgutters opplevelse av eget nabolag	33
4.1. Furusetbobla: et resultat av stigma eller bare et godt sted å være?.....	33
5.0 Furusetgutter opplevelse av hvordan de blir møtt av andre i og utenfor sin bydel	37
5.1. Ungdommenes fysiske møter med andre i og utenfor egen bydel.....	37
5.1.1. Skolen: møter med lærere og medelever.....	38
5.1.1.1. Ungdommenes erfaringer på vestkantaskoler.....	41
5.1.2. Møter på jobb: kollegaer, kunder og jobbintervju.....	45
5.1.3. Møter ute i det offentlige utenfor bydelen.....	46
5.1.4. Møter ute i det offentlige på Furuset.....	52
5.2. Avisenes fortellinger om Furuset: et farlig sted med farlig ungdommer?.....	56
5.3. Sosiale medier: Tik Tok, Snapchat og Instagram.....	60

5.4	Ungdommenes forståelse av hvordan territoriell stigmatisering oppstår.....	62
5.5	Furusetgutter: betydningen av kjønn.....	63
6.0	Ungdommenes reaksjoner på den territorielle stigmatiseringen.....	67
6.1	Reaksjoner på den territorielle stigmatiseringen.....	67
6.1.1	Sorg, sinne, likegyldighet, resignasjon og frustrasjon.....	68
6.1.2	Humor, overbevisning, klær, språk og stolthet.....	70
6.2	Promotering av Furuset i mediene.....	74
6.3	Kunnskap som motmakt.....	76
6.4	Bevisst tilpasning som strategi: tilpasningsdyktige ungdommer.....	77
7.0	Diskusjon.....	80
7.1	Furusetungdommers identitetsdannelse: påvirkning fra flere hold?	81
7.2	Furuset og territoriell stolthet: en majoritet blant minoriteten?.....	84
7.2.1	Krysskulturelle ungdommer: tilpasninger og dobbeltstigmatisering.....	86
7.3	Oppgavens funn versus tidligere forskning.....	88
7.4	Studiens betydning for sosialt arbeid: konsekvensen av parallellsamfunn og ekskludering.....	89
8.0	Avslutning.....	93
8.1	Oppsummering.....	93
	Litteraturliste.....	97
	Vedlegg.....	102
	Vedlegg 1. Prosjektgodkjenning fra SIKT	102
	Vedlegg 2. Informasjonsskriv til informanter og samtykke til deltakelse i studien.....	104
	Vedlegg 3. Intervjuguide til ungdommer.	107

*Felleskap er et stort begrep på Furuset.
Vi er født inn i samme vilkårene.
Vi er ikke de heldigste med
rike foreldre og store hus.*

Hakim.

1.0 Innledning

Det er store forskjeller på hvem som bor i Oslo, både når det gjelder etnisk bakgrunn og sosioøkonomisk situasjon. I Norge er Oslo den byen som har flest mennesker med innvandrerbakgrunn. Samtidig har Oslo mest sosioøkonomisk ulikhet med både betydelige sosiale utfordringer og ekstrem velstand (Brattbakk & Wessel, 2017, s. 339). Det er neppe tilfeldig at disse to typene ulikhet har økt samtidig, da minoriteter er overrepresentert blant de fattigste i Norge (Hattrem, 2023). Etniske og sosioøkonomiske forskjeller preger Oslo, hvor det de siste tiårene har vokst frem et tydelig øst-vest-skille. Flere multietniske territorier har blitt dannet på Oslo øst, for eksempel områder som Furuset og Stovner (Wessel, 2017, s. 80).

Hvor mennesker bosetter seg avhenger av flere faktorer som økonomiske ressurser og hvem som bor i bydelene fra før. Forskning viser at Oslo er en by der sosiale klasser reproduseres i høy grad (Ljunggren & Andersen, 2017, s. 62). Dette preger de kulturene som oppstår når ungdommer med samme sosioøkonomiske bakgrunner omgås. For eksempel at det utvikles klassebaserte praksiser, verdier og normer. Dette kan gjøre det mer krevende å bevege seg utenfor sitt boområde, og for mange ungdommer blir hverdagen knyttet opp mot eget nabolag. Ungdommer føler seg tryggere når de er med sine nærmeste venner fordi de vet hva som er forventet av hverandre (Aagre & Wiig, 2022, s. 59). Når de derimot omgås ungdommer utenfor sin egen vennekrets og boområde, kan det oppstå usikkerhet og negativ oppmerksomhet. Ungdommer kan tilpasse atferd etter hvem de omgås, og noen individer eller grupper har større betydning for hvilken identitet som utvikles (Aagre & Wiig, 2022, s. 60).

Høsten 2022 ble nyhetsbildet preget av flere profilerte saker om voldshendelser på Oslos østkant. Bare de to første ukene i september 2022 var det tre store voldshendelser på Furuset som ligger i Alna bydel. Hendelsene ble omtalt i media med bilder og videoer av ungdommer som veivet med kniver og macheter. Slike saker har bidratt til å gjøre Furuset nært assosiert med kriminalitet og vold hos mange i Oslo. I tillegg har utøvernes etnisitet vært løftet fram som en del av nyhetshistoriene, hvilket har gjort det ekstra belastet å være en minoritet fra Oslo øst. Denne studien ser nærmere på Furuset og hvordan minoritetsetniske gutter opplever eget nabolag. I tillegg undersøker studien ungdommenes opplevelser med territoriell stigmatisering og hvordan de reagerer på stigmatiseringen. Territoriell stigmatisering handler om konsekvensene av menneskers stereotypiske inntrykk av nabolag (Wacquant, 2008, s. 115). En av grunnene til at stedsstigmatiseringen øker, skyldes segregeringen i Oslo der det oppstår

mindre kontakt mellom innbyggerne på tvers av bydelene (Ljunggren & Andersen, 2017, s. 79). Dersom bydelene blir forbundet med bestemte grupper og visse kjennetegn, kan det forsterke stereotypier av menneskene som bor der og hva de er i stand til. Stereotypier kan få konsekvenser for identiteten som ungdommene utvikler. Denne tematikken ser prosjektet nærmere på.

1.1 Problemformulering

På bakgrunn av at stigmatisering kan knyttes til bosted, utvider studien stigmabegrepet til å omhandle territoriell stigmatisering (Wacquant, 2008, s. 115; Rosten, 2017, s. 58). Prosjektet tar for seg Furuset som en geografisk ramme. Studien opererer med en hovedproblemstilling som er relativt åpen, som igjen operasjonaliseres med tre underproblemstillinger. Alle problemstillingene må ses i lys av hverandre, men deles opp for å tydeliggjøre ulike sider ved den territorielle stigmatiseringen. Studiens problemstillinger er som følger:

Hvordan påvirker territoriell stigmatisering identiteten til minoritetsgutter på Furuset?

1) Hvordan opplever minoritetsgutter på Furuset sitt eget nabolag?

2) Hvordan opplever minoritetsgutter på Furuset å bli møtt av andre?

3) Hvordan reagerer minoritetsgutter på Furuset å bli møtt av territoriell stigmatisering?

Hovedproblemstillingen tar for seg hvordan territoriell stigmatisering kan påvirke identiteten til minoritetsetniske gutter på Furuset. For å konkretisere hvordan ungdommene opplever den territorielle stigmatiseringen tas det først utgangspunkt i studiens første underproblemstilling: hvilket forhold minoritetsungdommene har til eget nabolag og menneskene som bor der. Dette utgjør en referanseramme til studiens andre og tredje underproblemstillinger: hvordan ungdommene opplever å bli møtt av andre mennesker utenfor Furuset, i tillegg til hvordan de reagerer på den territorielle stigmatiseringen. Her undersøkes det hvorvidt ungdommene opplever å få en tilskrevet identitet som følge av bostedet sitt. Når det gjelder ungdommenes reaksjonsmønstre og håndteringsstrategier, studeres de opplevelsene og følelsene som stigmatiseringen trigger. Ungdommenes reaksjoner på den territorielle stigmatiseringen forstås i lys av opplevelsen av eget nabolag og som et svar på hvordan de opplever å bli møtt av andre. I tillegg analyseres det hvordan dette påvirker ungdommenes identitet. Aktuelle tema er også hvordan ungdommene forhandler eller beviser sin identitet, samt hvor de søker tilhørighet og anerkjennelse. Bakgrunnen for at minoritetsetniske gutter er valgt som målgruppe er at det ofte er en gruppe som trekkes frem når negative hendelser og statistikk presenteres. Ikke minst er

problematikken aktuell innenfor sosialt arbeid da den tar for seg tema som inkludering og ekskludering, majoritet og minoritet, diskriminering, ungdomstid og identitetsutvikling.

Forskningsprosjektet har en antakelse om at Furuset og stedets beboere blir utsatt for territoriell stigmatisering. Følgelig antas det at minoritetsetniske gutter opplever territoriell stigmatisering i sin hverdag og at dette er noe flere har negative opplevelser med. Det er likevel viktig å poengtere at stigmatisering kan oppleves ulikt og at det ikke nødvendigvis trenger å bli oppfattet som problematisk for alle. Når det refereres til minoritetsgutter, minoritetsungdom eller bare ungdom i studien, menes unge menn som har etnisk minoritetsbakgrunn. Her legges det til grunn at ungdommen er født i utlandet selv eller har en eller to foreldre som er født i utlandet (Brochmann, 2006). Det er imidlertid viktig å påpeke at etniske minoriteter kun er et eksempel blant flere minoritetsgrupper. Andre eksempler kunne vært samer eller romfolk. Identitet ligger implisitt i mye av det som analyseres og diskuteres i oppgaven. Studien tar for seg Anthony Giddens (1991) sin definisjon av identitet. Han definerer identitet som hvordan aktørene tenker om seg selv og hvordan de er i stand til å endre sin atferd avhengig av ulike situasjoner (Giddens, 1991, s. 53). Identitet forstås i studien som et kontinuerlig prosjekt der aktører skapes og utvikles. En positiv selvidentitet kan skapes og forhandles ved å inngå i sosiale fellesskaper (Soei, 2011, s. 33). I oppgaven tolkes identitetsbegrepet som en pågående prosess der ungdommenes identitet skapes av både omgivelsene og ungdommen selv. Studien går nærmere inn på identitetsbegrepet i teoridelen da begrepet forstås i lys av Goffmans (1963) stigmatologi, der identitetsutviklingen kan oppstå i spennet mellom stigma, anerkjennelse og individets opplevelse av seg selv. Følgelig tolkes identitetsbegrepet i lys av dikotomien «oss/dem».

1.2 Aktualisering av tema

Stigmatisering, sosiale utfordringer, tilhørighet, anerkjennelse og medborgerskap er aktuelle tema innenfor sosialt arbeid. Flere sosialarbeidere jobber med ungdom som en spesifikk målgruppe. Det er likevel viktig at ungdommer ikke blir sett som en enhetlig kategori da de kan være ulike når det gjelder alder, kjønn, bosted og sosioøkonomiske forhold (Høeg, 2017, s.11). For å forstå ungdommers utfordringer kan det være nyttig å studere effektene av sosiale marginaliseringsprosesser (Andersson, 2006, s. 50). Ungdomsmiljøet på Oslo øst blir stadig tematisert gjennom nyhetsoppslag, dokumentarer, tv-serier, teaterstykker og bøker. Eksempler er boken og teaterstykket «Tante Ulrikkes veg» og TV-seriene «Blodsbrødre,» «Flus,» og «17». VG hadde ganske nylig avisoverskriften «Dette er de kriminelle nettverkene på Oslo øst» og Dagbladet hadde en sak med tittelen «Kriminelle ungdomsgjenger i Oslo. Brutal virkelighet: - Folk blir farligere» (Hopperstad & Åsgard, 2022; Monsen, 2021). Norske medier setter stadig søkelys på Oslos østkant, ofte med negative omtalelser som kan tenkes å gjøre Norges øvrige befolkning skeptisk til de som bor der og til selv å ferdes i områdene. Et skille mellom «oss» og «dem» kan skape grobunn for avstand og fordommer mellom mennesker, noe som utfordrer prinsippene om demokrati og medborgerskap. Disse utfordringene er noe mange sosialarbeidere må forholde seg til i sitt arbeid. Tematikken er med andre ord svært aktuell på flere plan og kan få konsekvenser på ulike nivåer: individ, lokalsamfunn og storsamfunn.

Furuset i bydel Alna er valgt som geografisk område av flere årsaker. Området skiller seg demografisk ut fra andre bydeler i Oslo, samtidig som flere av delbydelene stadig utsettes for negative medieomtalelser. Selv om studien fokuserer på Furuset gjør også mye av tematikken seg gjeldende for andre bydeler i Oslo, samt byer og tettsteder i Norge. Stigmatisering og stereotypier kan også oppstå om velstående steder. Siden høsten 2023 har det vært en betydelig offentlig debatt om økning i ungdomskriminaliteten som gjelder hele landet (Politidirektoratet, 2024). Avslutningsvis kan mitt personlige engasjement for Alna bydel trekkes frem etter å ha jobbet der i 4 år med ungdommer i barnevernet. Min arbeidsplass er lokalisert rett utenfor Furuset senter. Det personlige engasjementet har påvirket valg av tema i prosjektet, da dette er en ungdomsgruppe jeg syns er spennende å omgås. Min arbeidsbakgrunn i Alna bydel vil til en viss grad påvirke forståelsen av det som studeres, i tillegg til at det kan påvirke dialogen med informantene. Likeså kan min tilknytning til barnevernet påvirke rekrutteringen av informanter da flere ungdommer i bydelen er skeptisk til barneverntjenesten. Dette beskrives nærmere i metodekapitlet.

1.3 Oppgavens disposisjon

Oppgaven består av totalt åtte kapitler. Kapittel to tar for seg teori og tidligere forskning som er gjort på feltet. Først gis det en presentasjon av de demografiske forholdene i bydel Alna og på Furuset. Deretter blir det redegjort for Erving Goffman (1963) sin stigmatologi og Loïc J.D. Wacquant (2008) sin utvidelse av stigmabegrepet, territoriell stigmatisering. Avslutningsvis i kapittel to presenteres relevant forskning som er gjort tidligere på feltet, der blant annet Monika Grønli Rosten (2017) sin forskning av minoritetsetniske gutter på Furuset blir introdusert.

Det tredje kapitlet tar for seg de metodiske avgjørelsene som er tatt i gjennomføringen av forskningsprosjektet, samt hvilke hensyn som har vært viktig å ta underveis. I kapitlet omtales studiens utvalg, intervju som forskningsmetode, etiske vurderinger, forskerrollen, kvaliteten ved forskningsprosjektet og hvordan kategoriseringen av datamaterialet har blitt gjort.

Kapittel fire, fem og seks utgjør oppgavens analysedel. De tre kapitlene er inndelt etter oppgavens tre underproblemstillinger: ungdommenes opplevelser av eget nabolag, erfaringer i og utenfor bydelen og reaksjoner på den territorielle stigmatiseringen. Gjentakende tema i analysedelene er identitet, stigmatisering, fordommer, avisartikler, betydningen av kjønn, sosiale medier og ungdommenes tilpasninger i hverdagen.

Det sjuende kapitlet tar for seg oppgavens diskusjonsdel der funnene diskuteres i lys av teori og tidligere forskning. Her diskuteres også funnenes betydning med utgangspunkt i både hvordan de påvirker ungdomsgruppen på Furuset og samfunnet for øvrig. Begreper som minoritet og majoritet blir problematisert i diskusjonsdelen, i tillegg til at det blir redegjort for studiens relevans innenfor sosialt arbeid som fagfelt.

I det åttende kapitlet oppsummerer hovedfunnene med utgangspunkt i hovedproblemstillingen og de tre underproblemstillingene.

2.0 Teori og tidligere forskning

I de følgende delkapitlene gjøres det rede for teori og tidligere forskning på feltet. Innledningsvis introduseres Oslo som by med fokus på Alna bydel og Furuset. Stigmatteori av Goffman (1963) anvendes for å studere hvordan grupper stigmatiseres, ungdommenes reaksjoner av å bli stigmatisert, samt hvordan dette påvirker deres identitet og selvbilde. I tillegg brukes Goffman (1992) sin teori om inntrykksstyring for å se hvordan ungdommene møter stigmatiseringen i sin hverdag og hvordan de forhandler eller beviser sin identitet. Videre blir begrepet territoriell stigmatisering av Wacquant (2008) presentert, etterfulgt av studien til Rosten (2017) om territoriell stigmatisering på Furuset. Selv om dette prosjektet og Rosten (2017) sin studie har flere likhetstrekk, får denne studien frem flere nyanser ved resultatene til Rosten. For eksempel at sosiale medier og mediebildet har forandret seg siden Rosten gjorde sin studie, samt at dette prosjektet har fokus på de mange positive sidene ved Furuset som beboerne selv trekker frem.

2.1 Bydel Alna og Furuset: demografiske forhold

Groruddalen har over lengre tid vært et stort tema i den norske debatten om mangfold og mangfoldshåndtering (Alghasi, 2012, s. 232). Oslo er en by i kontinuerlig endring og antall unge er stadig i vekst (Allvin & Søderholm, 2023, s. 18). I 2019 hadde Alna rundt 49 000 innbyggere (Eriksen, 2019, s. 252). Omtrent halvparten av Alnas befolkning har etnisk bakgrunn fra land i Asia, Afrika eller Europa. Ved noen av skolene i Alna bydel har over 90 prosent av barna innvandrerbakgrunn (Alghasi, 2012, s. 232). Alna bydel skårer betydelig lavere på levekår, utdannings- og inntektsnivå sammenlignet med storbybefolkningen i Norge generelt (Eriksen & Vestel, 2012, s. 18; Allvin & Søderholm, 2023, s. 69). På grunn av bydelens lavere boligpriser er det høy innflytting av mennesker med etnisk minoritetsbakgrunn, mens de som flytter ut ofte har landbakgrunn fra Norge (Ruud et. al., 2019, s. 8). Fordi Alna er en av flere bydeler i Oslo med betydelig levekårsutfordringer, kan ungdommene som vokser opp i Alna og på Furuset ha flere sårbarheter og risikofaktorer ved seg. På bakgrunn av dette har det blitt satt i gang flere tiltak og prosjekter med fokus på tidlig innsats blant barn og unge, blant annet på Furuset (Lid et al., 2022, s. 20, 64; Rosten, 2017, s. 55; Eriksen & Vestel, 2012, s. 18; Allvin & Søderholm, 2023, s. 69). Dette gjør dessuten studien relevant for sosialt arbeid.

Alna bydel består av områder som Furuset, Trosterud, Haugerud, Lindeberg og Tveita. Alle stedene har vært omtalt i media de siste årene i forbindelse med voldshendelser der ungdommer har vært involvert. Nærmere 70 prosent av innbyggerne på Furuset har utenlandsk bakgrunn fra andre land enn Norge (Rosten, 2017, s. 55). Thomas Hylland Eriksen (2019, s. 252) hevder at Furuset på flere måter er hjertet i Norges flerkulturelle samfunn. Furuset har mye av den kompleksiteten som Norge vil se i økende grad fremover på 2020 tallet og i fremtiden. Eriksen (2019, s. 252) bruker sosial klasse og etnisitet som eksempler for å illustrere hvordan Furuset skiller seg ut fra andre bydeler i Oslo og Norge for øvrig. En rapport av barne- og ungdomskriminalitet i Oslo viser at en høy andel barn på Furuset bor i familier med lav utdanning og inntekt (Allvin & Søderholm, 2023, s. 69). Mange barn som vokser opp på Furuset bor også i hjem preget av trangboddhet. Flere ungdommer oppholder seg utenfor Furuset senter og i områdene nær T-banen når de møtes (Andersson, 2006, s. 60; Rosten, 2017, s. 59). Begrepet «å henge» brukes for å beskrive en såkalt «doing nothing-culture» blant ungdommene da de omgås sosialt (Andersson, 2006, s. 52). Selv om ungdomsgrupperingene noen ganger refereres til som «gjenger» med en negativ betydning, kan gjengbegrepet også bli sett som noe nøytralt der målet er å markere tilhørighet og vennskap (Andersson, 2006, s. 61).

I omtalen av spesifikke områder i Oslo blir det ofte påpekt at bostedene stadig blir verre, blant annet med en økende kriminalitet blant unge. Områdene kan altså forstås å være bærere av et stigma av å være kriminelle strøk. Dette bildet samsvarer ikke nødvendigvis med virkeligheten. Selv om Oslo topper kriminalitetsstatistikken i Norge, viser rapporten om barne- og ungdomskriminalitet at det i perioder har vært en svak nedgang av antall mistenkte personer i alderen 10-22 år (Allvin & Søderholm, 2023, s. 20). Dette gjelder alle bydeler i Oslo. Aldersgruppen med flest antall anmeldelser er ungdommer i alderen 15-17 år. Blant narkotikalovbrudd og voldslovbrudd er guttene overrepresentert sammenlignet med jentene (Allvin & Søderholm, 2023, s. 20). Ifølge Politidirektoratet (2024) er det en økende bekymring for ungdomskriminaliteten på bakgrunn av at stadig yngre barn begår kriminalitet. Imidlertid viser statistikken for ungdomskriminalitet at det er en svak økning av registrert kriminalitet blant ungdommene som er 15 år og eldre. Dette tatt i betraktning, så gir mediene ofte et inntrykk av at kriminalitetsraten blant ungdommer er på vei oppover. For eksempel NRK med overskriften «Politiet er bekymret etter voldshendelser: Er inne i en mer urolig periode» (Henden et. al., 2022). Poenget er at media presenterer et unyansert bilde av hvor mange kriminelle ungdommer det er i Oslo, spesielt av ungdomsgutter på østkanten (Lid & Frøyland, 2024).

Fordi flere alvorlige hendelser har skjedd på Oslos østkant og spesifikt Furuset, settes Furuset på dagsorden med jevne mellomrom slik at leserne husker noen områder mer enn andre. Fordi mediene ofte presenterer et øyeblikksbilde og samtidig presenterer dramatiske overskrifter som vekker interesse, kommer ikke alltid det reelle bildet frem: utviklingen av ungdomskriminalitet er ikke nødvendigvis så dystert slik media fremstiller det som (Lid & Frøyland, 2024; Allvin & Søderholm, 2023, s. 18). Fordi mediene også er opptatt av sensasjoner, lages ikke alltid saker om at problemene forsvinner eller reduseres. Mediene omtaler heller ikke alltid hvor mange ungdommer det gjelder, noe som kan tenkes å skape en urettmessig stigmatisering av østkantungdommer. Eriksen (2019, s. 253) viser til at mange på Furuset har en lokal stolthet, men at stedet også blir stigmatisert i mediene. En av konsekvensene er at innbyggerne føler at de må legitimere seg i møte med andre utenfra. Dette forstås som territoriell stigmatisering, noe som beskrives nærmere i påfølgende delkapitler.

2.1.1 Sosialkonstruktivisme: menneskeskapt område

Studien bruker sosialkonstruktivisme som en forståelse for hvordan fortellingene om Furuset utvikles. Sosialkonstruktivisme forstås som en samfunnsskapt virkelighet, der mye av det som foregår i hverdagen fremstår som selvfølger (Berger & Luckmann, 1966, s. 33-35). Med utgangspunkt i mediens skjeve fremstillinger av Furuset, kan mediene tolkes å konstruere en feilaktig virkelighet av stedet. Menneskers forståelse av virkeligheten formes av opplevelser og situasjoner i hverdagslivet, samt påvirkes av hvem en kommuniserer med. Flere av bydelene i Groruddalen som Alna og Stovner blir i dagligtalen og media omtalt som getto. En getto kjennetegnes ved at en minoritet dominerer og lever isolert under dårlige kår i områder med mye kriminalitet og fravær av offentlige myndigheter (Holen, 2021, s. 9). Å betegne bydeler i Oslo som getto er imidlertid feil da de ikke oppfyller kriteriene for å kalles getto (Holen, 2021, s. 9; Eriksen, 2019, s. 253). Det at politikere, artister, journalister og samfunnsdebattanter omtaler områder som getto er problematisk fordi det skaper en fortelling om dem som bor der, noe som igjen kan gi grobunn for territoriell stigmatisering (Holen, 2021, s. 9). Med andre ord kan fortellingene om belastede områder tolkes som sosialt konstruerte i det mennesker definerer områdene gjennom retoriske poeng, skremselspropaganda, tankelek og politisk verktøy (Holen, 2021, s. 13). Slik konstrueres områder som noe å advare mot og som må ryddes opp i. Likeså fortelles historier om oppvekst i gettoen gjennom musikk der artister stolt forteller om å ha vokst opp i landets tøffeste nabolag. Poenget er at det ikke er gitt at Alna bydel og Furuset er «farlig» eller «getto,» men at det kan tolkes som noe menneskeskapt der historien om området konstrueres gjennom dagligtalen og språket.

For noen kan Furuset fremstå som et annet type sted enn andre deler av Oslo. Et eksempel som kan trekkes frem av sosialkonstruktivismen er ideen om «imagined communities,» oversatt til *innbilte fellesskap* (Anderson, 2016, s. 22). Tanken er at menneskene som tilhører disse fellesskapene har noe til felles og at de fremstår som relativt homogene (Anderson, 2016, s. 26). Medlemmende sin atferd kan forstås som typisk for gruppen kun fordi de blir ansett som en del av fellesskapet (Anderson, 2016, s. 30). Slik kan det også oppstå fordommer. Ideen om innbilte fellesskap kan påstås å ha en overføringsverdi til de sosialkonstruerte skillene mellom bydelene i Oslo. Med utgangspunkt i innbilte fellesskap og Furuset som sted, kan det antas at beboerne har felles trekk fordi de har tilhørighet til samme sted. Fellesskapene og fellestrekkene mellom beboerne konstrueres og gjøres ekte gjennom menneskers handlinger og tankegang. Med utgangspunkt i sosialkonstruktivismen gjøres historiene om ungdommer på Furuset ekte fordi de behandles som virkelige. Pierre Bourdieu (1991, s. 4) ser språket som et resultat av et sosialt og historisk fenomen. Han mener det ikke nødvendigvis finnes et homogent språkfellesskap i et samfunn. Imidlertid påpeker Bourdieu (1991, s. 5) at språk og lingvistikk kan variere innad i samfunnet og at det finnes såkalte legitime måter å snakke på. Hvorvidt måten noen snakker på blir anerkjent kan variere ut fra hvilket samfunn en bor i (Bourdieu, 1991, s. 19). Dette utgjør et interessant bakteppe når oppgaven tar for seg Furusetungdommer som ofte tar i bruk nye ord. Selv om Furuset er en del av et større samfunn, kan det også se ut til at Furusetbeboerne utgjør et delvis isolert lokalsamfunn.

2.2 Teoretisk rammeverk: Goffmans stigmatologi

Stigmatologi brukes i forståelsen av hvordan fortellinger om Furuset og minoritetsguttene oppstår og konstrueres. Goffman (1963, s. 2, 3) var opptatt av hvordan stigmatiseringen foregår, samt hvordan mennesker interagerer med hverandre for å skape og forstå de sosiale normene i samfunnet. Han mente at samfunnsborgere kategoriserer hverandre, noe som igjen gir forventninger til hvordan andre mennesker fremstår. For eksempel vil to fremmede personer som møter hverandre kategorisere hverandre, og dermed få forventninger til hverandres egenskaper og sosiale identitet (Goffman, 1963, s. 2). Forventningene oppstår på bakgrunn av tidligere erfaringer. Dette kan være egne erfaringer eller annenhåndsinformasjon og antagelser som kan være riktige eller feilaktige. Stigma kan dermed oppstå i forholdet mellom egenskaper og stereotyper, noe som kan føre til diskriminering (Goffman, 1963, s. 4, 5). Konsekvensen av diskriminering kan føre til redusering av muligheter. Mennesker er ikke alltid bevisste på at de kategoriserer andre (Goffman, 1963, s. 2). Stigmatisering der mennesker blir sett ned på og får tilskrevet en negativ sosial identitet, kan med andre ord skje som en slags automatikk i

resonneringen av andre. Typiske kjennetegn ved de stigmatiserte kan være at de skiller seg fra flertallet ved at de bærer et sosialt, fysisk eller psykisk særtrekk som ikke blir akseptert eller anerkjent (Goffman, 1963, s. 4, 5). Stigmatisering kan føre til at noen bli ansett som dårlig, farlig eller svak (Goffman, 1963, s. 3). Begreper som krøpling, bastard og idiot illustrerer stigmatiserende metaforer i dagligtalen (Goffman, 1963, s. 5). Andre eksempler er stigmatisering basert på etnisitet, fysiske kjennetegn, nasjonalitet, religion, kjønn, alder og sosial klasse (Goffman, 1963, s. 4, 7). I slike situasjoner kan mennesker reduseres til noe de ikke er. Konsekvensen kan bli en uoverensstemmelse mellom det personen egentlig er og hvordan personen anses av andre. Stigmatisering blir slik motsatsen til anerkjennelse.

Ifølge Goffman (1963, s. 13) er det i situasjonene der «de normale» og de stigmatiserte møtes, at stigmatiseringen får størst betydning. Dette gjør at noen unngår kontakt og situasjoner med «de normale» for å unngå å bli stigmatisert. Stigmatiserte mennesker kan internalisere andres syn på dem, som gjør at de endrer atferd basert på dette (Goffman, 1963, s. 7). Dersom stigmatiseringen gjør at den ene parten ikke blir akseptert, respektert eller anerkjent, kan det føre til at mennesker ikke møtes på samme vilkår. Stigmatiserte mennesker som speiler seg selv i andre kan opparbeide seg selvhat, usikkerhet, økt selvbevissthet og en følelse av skam. Dette kan igjen få konsekvenser for menneskers potensiale og selvbilde (Goffman, 1963, s. 9). Stigmatiserte mennesker har også større sannsynlighet for å bli ekskludert i samfunnet, noe som kan gjøre dem til ofre (Goffman, 1963, s. 9, 19). De som utsettes for stigmatisering kan endre atferd med mål om å bli akseptert eller hevde seg (Goffman, 1963, s. 15, 16, 21). For eksempel noen som gjennomfører plastisk kirurgi på grunn av negative fysiske særtrekk. Slik kan de få en ny tilskrevet sosial identitet ved aktivt å bruke stigmatiseringen til å oppnå noe. En annen måte stigmatiserte mennesker kan reagere på, er at de ikke identifiserer seg med de negative karakteristikkene de blir tilskrevet (Goffman, 1963, s. 17, 18). Her blir ikke nødvendigvis stigmaet internalisert. I stedet for å trekke seg tilbake kan den stigmatiserte få en fiendtlig tilnærming til de som stigmatiserer. Med bakgrunn i sosialt arbeid som fagfelt, blir det her viktig for sosialarbeideren å minske avstanden mellom den stigmatiserte og det øvrige samfunnet.

Grupper kan dannes basert på hvilken kategori de blir ansett å tilhøre (Goffman, 1963, s. 23). Begrepet kategori er abstrakt og kan brukes til å forklare hvordan noen utsettes for stigmatisering. Mennesker som faller innenfor en gitt stigmatisert kategori, refereres ofte til som en gruppe eller likesinnede (Goffman, 1963, s. 23). Slik kan det oppstå termer som «oss» og «vårt folk» innad i gruppen, der de utenfor gruppen oppfatter gruppemedlemmene som «dem». Mennesker som blir stigmatisert for det samme, kan danne en gruppe hvor de finner fellesskap og tilhørighet (Goffman, 1963, s. 23). Noen ganger kan disse gruppene tiltrekke seg oppmerksomhet i storsamfunnet gjennom nyhetsoppslag i massemedia (Goffman, 1963, s. 27). Dette kan forsterke stigmatiseringen av de som omtales negativt i allmennheten. Konsekvensen kan bli at det skapes større skiller mellom «de normale» og «de andre» (Goffman, 1963, s. 28).

Inn-grupper og ut-grupper kan oppstå som et resultat av hva som aksepteres og anerkjennes, der det som er annerledes blir sett ned på eller stigmatisert (Goffman, 1963, s. 123). Personer kan bli fortalt at hvis de endrer seg til det som anses som «riktig,» så vil de bli til en hel person med selvrespekt og verdighet. Stigmatisering gjøres ofte av en majoritet i et flertall der de anser seg selv som de normale (Goffman, 1963, s. 123, 135). De stigmatiserte kan tilhøre en minoritetsgruppe og skiller seg ut fra flertallet ved andre karakteristikk. Dette kan bidra til at de i inn-gruppen tilskriver mennesker i ut-gruppen en form for negativ identitet. Videre skiller Goffman (1963, s. 135) mellom virtuell og ekte (actual) sosial identitet. Det kan oppstå en uoverensstemmelse mellom den ekte identiteten til et menneske og hvordan andre ser denne identiteten. Dette skjer som et resultat av de stigmaene som tilskrives en annen person. Med andre ord kan opplevelsen av egen identitet skille seg fra hvordan andre ser på denne personen. Goffman (1992, s. 8) bruker ordene selvpresentasjon og inntrykksstyring for å forklare hvordan mennesker forsøker å finne sitt egentlige «jeg» i sosial interaksjon med andre. Inntrykksstyring handler om hvordan mennesker målrettet og bevisst gir et inntrykk av seg selv til andre etter egne interesser (Goffman, 1992, s. 13). Fordi mennesker kategoriserer og forsøker å finne mening i samhandling, kan stereotyper gi forutinntagelser for hvordan mennesker fra et spesielt miljø er og fremstår (Goffman, 1992, s. 11). Eksempler er hvordan noen snakker, kler seg og hvor en bor. Klær er et eksempel på noe mennesker bruker for å gi et spesielt inntrykk av seg selv til andre (Goffman, 1992, s. 107). I lys av sosialt arbeid kan sosialarbeidere jobbe for å styrke klientenes selvbilde og regulering av seg selv i møte med andre i samfunnet. Ungdommene på Furuset kler seg dessuten ofte likt, noe som er interessant å studere i lys av stigmatisering, inntrykksstyring og identitet.

2.2.1 En utvidelse av stigmabegrepet: territoriell stigmatisering

Begrepet territoriell stigmatisering ble først introdusert av Loïc J.D. Wacquant (2008) for å studere konsekvensene av samfunnsborgeres negative inntrykk av nabolag og steder. Wacquant var inspirert av Pierre Bourdieus (1999) forståelse av samfunnet som et sosialt felt der innbyggerne kjemper om makten til å dominere (Bourdieu, 1991, s. 170; Jensen & Christensen, 2012, s. 75). Wacquants (2008, s. 68) teoretiske rammeverk gjaldt først og fremst USA og Frankrike, men han mente også at den kan anvendes for Skandinavia. Ifølge Wacquant (2008, s. 115) oppstår territoriell stigmatisering som følge av negative og stereotypiske presentasjoner av områder i media, noe som kan føre til «symbolsk demonisering» av disse stedene. Beboere i stigmatiserte områder internaliserer stigmaet som igjen kan skape følelsen av skyld og skam (Wacquant, 2007, s. 68). Samfunnsborgerne som stigmatiserer de «demoniserte» områdene kan så nekte disse menneskene tilhørighet ved å distansere seg fra dem og det avgrensede området, samt uttrykke en høyere moralsk standard og verdi enn de som bor der. Konsekvensen av stedsenkelsen kan bli at de stigmatiserte beboerne trekker seg tilbake og gjensidig distanserer seg fra de øvrige samfunnsborgerne (Wacquant, 2008, s. 116). Territoriell stigmatisering kan føre til opplevelsen av avmakt for de som bor der, fordi de mister tilknytning til det øvrige samfunnet og tildeles en form for negativ identitet. Den segregeringen som Wacquant beskriver her, kan forstås som en av grunnene til at det settes inn ekstra tiltak innenfor sosialt arbeid på steder som Furuset (Lid et al., 2022, s. 20, 64; Rosten, 2017, s. 55).

Flere forskere har stilt spørsmål ved Wacquant sin teori når det gjelder i hvilken grad stigmaet blir internalisert (Jensen & Christensen, 2012, s. 75). Selv om det råder en enighet om at stigmatisering har negative konsekvenser, kan det diskuteres om Wacquant overvurderer hvor mye de stigmatiserte tilpasser og underkaster seg flertallets dominans (Jensen & Christensen, 2012, s. 78). Det kan tenkes at Wacquant undervurderer de stigmatisertes selvbestemmelse fordi han bygger på Bourdieus sine analyser (Rosten, 2017, s. 54). Ifølge Jenkins (2011, s. 49) er det interaksjonen mellom mennesker som avgjør hvor mye områdestigma smitter over på beboerne. Likeså har interaksjonen betydning for hvor mye beboerne identifiserer seg med stigmaet. Jenkins (2011, s. 46) hevder det vil avhenge av hvorvidt beboerne aksepterer sitt eget selvilde, i tillegg til hvem som har ressursene og makten til å definere «hvem som er hvem». I en overført betydning tillegger Jenkins de stigmatiserte beboerne større motstandskraft i hvordan de identifiserer seg selv som et svar på stigmaet de utsettes for.

2.2.2 De stigmatisertes reaksjoner på den territorielle stigmatiseringen

Goffman (1963) og Wacquant (2007, 2008) har til felles at de viser til følgende reaksjoner hos de stigmatiserte: skam, unnnvikende atferd, isolasjon, ekskludering fra storsamfunnet og følelsen av en tildelt identitet. Med disse reaksjonene som utgangspunkt kan en tolke at de stigmatiserte opplever en mangel på inkludering, aksept og anerkjennelse. Dersom de stigmatiserte reduseres til å bli noe de ikke er, vil det true deres identitet og medborgerskap i samfunnet med mulighet for deltagelse på ulike arenaer (Fylkesnes et.al., 2015, s. 84; Østby, 2011, s. 72; Skytte, 2008, s. 142). Når ungdommer møtes med mistillit og blir ansett som en sikkerhetsmessig, økonomisk og kulturell trussel, kan det også gå utover selvfølelsen (Holen 2021, s. 193). Aydin Soei (2011, s. 10) trekker frem stigmatiseringen ved å bo i et spesielt område som eksempel på manglende medborgerskap. Han viser til hvordan stigmatisering kan oppstå på bakgrunn av hudfarge og bosted, noe som kan føre til frustrasjon (Soei, 2011, s. 10, 34). Denne frustrasjonen kan gi rot til konflikter med andre i samfunnet, noe som kan komme til uttrykk gjennom ungdomsopptøyer (Soei, 2011, s. 10, 16, 134). Opptøyene kan tolkes på flere måter: et forsøk og krav på å bli medborger, eller som et budskap om å ville bli anerkjent.

2.3 Tidligere forskning: territoriell stigmatisering, identitet og media

Ungdomsoffentligheten kan påvirke hvilket inntrykk som skapes av en by eller et område (Andersson, 2006, s. 54, 55). Selv om det er forskjell på ungdommer i ulike byer, virker det å være flere fellestrekk blant ungdommene som oppholder seg ute i offentligheten for «å henge». Ifølge en studie som ble gjort i Göteborg, opplever mange ungdommer sterk tilhørighet til egne bosted og søker ofte inn til nærmeste sentrum der de bor (Andersson, 2006, s. 55). Ofte er dette områder der mange mennesker ferdes, noe som gir en høyere grad av sosial kontroll. Fellestrekk blant ungdommene som trekker mot sentrum i sitt nærområde er unge menn i tenårene. Göteborgstudien viste at unge menn med etnisk minoritetsbakgrunn er overrepresentert på stedene der det typisk er samling av ungdomsgrupper, og flere av disse kommer fra hjem med sosiale utfordringer (Andersson, 2006, s. 55). Altså har både kjønn, etnisitet og alder en betydning. Flere av ungdommene i studien utviklet en form for kollektiv identitet og tilhørighet til gruppen. Samtidig hadde ungdommene større risiko for å havne i risikosituasjoner som tiltrakk seg oppmerksomhet i mediene. Selv om studien tok for seg ungdommer i Sverige, kan det likevel påstås å ha en overføringsverdi til ungdommene på Oslos østkant og Furuset.

Monika Grønli Rosten (2017, s. 58) gjennomførte i 2011-2012 en studie av ungdommer på Furuset sin stedshåndtering som følge av territoriell stigmatisering. Denne studien tar utgangspunkt i Rostens (2017) forskning av gutter som «leker getto» på Furuset. Utvalget til Rosten (2017, s. 54) var unge minoritetsetniske menn. Hennes studie viser hvordan unge menn tilpasser seg territoriell stigmatisering, i tillegg til at de utvikler en ambivalent og konfliktfylt form for stedshåndtering. Rosten (2017, s. 58) fant to hovedfunn i studien sin: 1) Ungdommene vekslet mellom det å internalisere og reprodusere stereotypene, og 2) Ungdommene utfordret og forsøkte å motbevise stereotypene (2017, s. 58). Rosten (2017, s. 54) så nærmere på det hun kalte «maskulin gettolek» for å forstå mer av hvordan ungdommenes tilpasning foregår. Flere av ungdommene kalte seg selv konsekvent for «utlendinger». Denne sjargongen kan forstås som en identitetskategori blant ungdommene for å betegne sitt skjebnefellesskap (Rosten 2017, s. 60). Studien viste at mange ungdommer kjempet for sin rett til å kunne definere eget hjemsted og seg selv. Flere kalte seg også for «fattig utlending». Dette kan minne om det Goffman (1992, s. 15) omtaler som inntryksstyring der aktører bevisst forsøker å få frem ønsket reaksjoner hos andre. Goffman (1992, s. 15) mente at aktører bevisst kan vise seg frem på en spesiell måte for å uttrykke tilhørighet til en sosial gruppe de tilhører. Dette kan være fordi gruppen eller en ønsket sosial status krever et slikt inntrykk.

Rosten (2017, s. 59) fant i sin studie at et fåtall unge gutter uttrykte sine kjønnsroller gjennom det hun kaller en «selvforsterkende over-spesialisering». Det å «leke getto» er en beskrivelse av et lokalt og aldersbetinget machofellesskap som kjennetegnes ved å ta avstand fra mennesker utenfra, motstand mot å lære noe nytt og en sterk lojalitet til jevnaldrende på Furuset (Rosten, 2017, s. 59). Det typiske for disse guttene var at noen kamerater i fellesskap sluttet på videregående og at de begynte å røyke hasj, slåss og havnet i konflikter. De aktuelle guttene gjorde ofte mye ut av seg i lokalområdet og befant seg mye ved inngangen til kjøpesenteret og T-banestasjonen. På denne måten kunne flere beboere og besøkende i området oppleve at det var disse guttene som representerte Furuset. Måten disse gutta «leker getto» på, er forsøket på å gjøre seg selv og Furuset til noe hardere og tøffere enn hva det er i realiteten (Rosten, 2017, s. 60). Dette kan minne om begrepet protestmaskulinitet (Sandberg & Pedersen, 2009, s. 47). Protestmaskulinitet vokser ut av økonomisk og sosial fattigdom, og er en aktiv omfavning av stigmaet og stemplet som mannlige hasjselgere langs Akerselva. Slik kan de ta tilbake noe av maktesløsheten og kontrollen som stigmatiseringen utsetter dem for. En slik subkultur og motstandskultur kan leses som et svar på undertrykte sosiale posisjoner (Sandberg & Pedersen, 2009, s. 62). Selv om Rosten (2017) i sin studie legger en del vekt på gutta som «leker getto,»

skal det sies at dette gjelder et fåtall ungdommer på Furuset (Lid et al., 2022, s. 66). Et stort flertall ungdommer går på skole, har fritidsaktiviteter, jobber og er aldri i kontakt med politiet (Allvin & Søderholm, 2023, s. 17, 18). Likevel må en ta i betraktning at det ofte er «machogutta» som er mest synlige på Furuset, noe som gjør dem til «lettere bytter» for media å skrive om, da de er synlige i bybildet. Ifølge forskning kan negativ oppmerksomhet av boligområder gi beboerne en opplevelse av at mediene blir fienden, fordi de opplever en urettmessig stigmatisering av eget nabolag (Lid et al., 2022, s. 66).

Over lengre tid har unge menn på Furuset blitt holdt ansvarlig for stedets dårlige omdømme (Rosten, 2017, s. 55). For eksempel på grunn av rivaliseringen som foregikk rundt 2000 tallet mellom kriminelle gjenger der flere hadde tilknytning til Furuset. Siden den gang har det stadig vært negativt vinklede medieoppslag om området med fokus på utfordringer rundt kriminalitet, voldsbruk og hærverk blant ungdommene (Rosten, 2017, s. 55). Dette har ført til en offentlig bekymring om stedet, samtidig som det har ført til økte satsninger på omdømmebygging og forsøk på forbedring av livsvilkårene til de som bor der. Et konkret eksempel er SaLTo-sekretariatet (Sammen Lager vi et Trygt Oslo) i Oslo kommune som har satt inn kriminalitetsforebyggende tiltak mot barn og unge (Allvin & Søderholm, 2023, s. 1). Dette påvirker blant annet satsningen på sosialt arbeid i bydelen. Mediebruk trekkes også frem som noe som påvirker beboernes identitetsarbeid (Alghasi, 2012, s. 232). I dag benytter ungdom seg i stor grad av sosiale medier som Tik Tok og Instagram. I sosiale medier er det flere eksempler på andre utenfor bydelene som omtaler Furuset negativt. Rosten (2017, s. 56) sin forskning viser at det er et misforhold mellom eksternt omdømme av Furuset og hvordan beboerne opplever eget hjemsted. De fleste opplever at de har gode oppvekstvilkår og trives på Furuset. Dette støttes av Andersen (2018, s. 88) sin studie av Oslos østkant der flere som bor i bydeler som er negativt stemplet, uttrykker en slags nabolagspatronisme. De ser på Oslo som sin egen by, blant annet fordi de føler seg mer hjemme på østkanten der flere ligner og ser ut som dem selv. I en overført betydning peker funnet på viktigheten av det å kunne identifisere seg med andre som man føler seg lik som. Med andre ord kan det være lettere å leve med territorielt stigma av eget nabolag, dersom en opplever å stå sammen med de andre i området.

3.0 Metode

For å vise tilnærmingene som er gjort i studien vil det i kapitlet redegjøres for prosjektets forskningsdesign. Mer konkret handler det om hvordan prosjektet legges opp og en beskrivelse av hvem som er involvert, hva som studeres, hvor forskningen finner sted og hvordan forskningen forløper (Thagaard, 2011, s. 48). Prosjektet benytter seg av en kvalitativ tilnærming med bruk av intervju der ungdommenes meningsforståelse står sentralt. Intervju innebærer direkte kontakt mellom informant og meg som forsker, der vi skaper en utfyllende dialog (Thagaard, 2011, s. 18). Kvalitativ metode kjennetegnes av å gå i dybden på det som studeres (Repstad, 2007, s. 17). Selv om masterstudien varer i en begrenset periode og har færre informanter enn større forskningsprosjekt, vil det likevel være mulig å gå i dybden på tema som territoriell stigmatisering, identitet, tilhørighet og erfaring av eget nabolag. For å styrke validiteten av funnene i prosjektet vil det i de neste delkapitlene presenteres hvordan innsamlingen har foregått, samt refleksjon av valg som har blitt tatt underveis (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 276). Begrepene informant, gutt og ungdom brukes om hverandre.

3.1 Forskningsdesign og intervju som metodisk tilnærming

Kvalitativ metode og intervju ble valgt som metodisk tilnærming for å få størst mulig tilgang til ungdommenes perspektiver på kort tid (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 42). Det ble anvendt empiriske dybdeintervjuer for å komme inn på spesifikke tema som ble bestemt på forhånd (Tjora, 2012, s. 104). Det har blitt gjort flere justeringer av tema og fokus underveis i prosjektet, blant annet for å spisse det som studeres. Det at aktørens meningsforståelse står sentralt i prosjektet gjør at studien plasserer seg under idealismetradisjonen (Sohlberg & Sohlberg, 2013, s. 48, 49). I analysen og diskusjonsdelen legges det vekt på at det ungdommene opplever som virkelig, gir reelle konsekvenser i deres liv. En slik meningsforståelse baserer seg på ungdommenes tidligere erfaringer. Forskere vil til en viss grad ha en forforståelse rundt sitt forskningstema (Thagaard, 2011, s. 268). Fordi jeg forsker på Furusetungdommer og selv jobber med ungdom i samme bydel, vil jeg ha en viss forforståelse av hvordan de opplever territoriell stigmatisering. Gjennom forskningsprosessen har jeg hele tiden vært bevisst på at den forforståelsen jeg har ikke skal begrense min oppmerksomhet. Så lenge jeg er oppmerksom på denne problematikken, velger jeg å se tidligere erfaring og forståelse som en fordel, da det kan gjøre det lettere å forstå ungdommenes perspektiver.

3.2 Utvalg og rekruttering av informanter

På grunn av begrenset tid til rådighet, var det viktig å planlegge prosjektets utvalg på forhånd av datainnsamlingen med mål om å svare på problemstillingene best mulig. Av etiske hensyn måtte det søkes om godkjenning hos SIKT før intervjuene startet. I søknaden var det viktig å begrunne valgene godt og redegjøre for hvilke opplysninger som skulle samles inn. For eksempel alder og minoritetsbakgrunn. Noen av ungdommene i studien er under 18 år, noe som kan representere en sårbarhet da de fortsatt er unge. Selv om informantene ikke ble spurt om sin etniske bakgrunn eller personlige erfaring med kriminalitet, måtte det tas høyde for at ungdommene selv kunne ta opp disse temaene. Da søknaden ble godkjent startet rekrutteringen av informanter. Studien baserer seg på et strategisk utvalg der informantene er valgt etter hvilke egenskaper eller kvalifikasjoner som er relevante i lys av problemstillingene (Thagaard, 2011, s. 55). På bakgrunn av egen jobb i barnevernstjenesten i bydelen, valgte jeg å intervju ungdommer som jeg ikke kjente fra før. Dette var blant annet for å unngå rolleforvirring og å unngå utfordringer knyttet til taushetsplikt i nåværende arbeidsforhold.

I alt stilte seks ungdommer til intervju i forbindelse med studien. Antallet informanter ble valgt ut fra en balansegang mellom det at prosjektet har et begrenset omfang, samt at det er behov for flere informanter for å gi et godt svar på problemstillingen. Seks informanter ble på forhånd av rekrutteringen vurdert som et tilstrekkelig, men realistisk tall. Dersom prosjektet hadde vært enda større enn en masteroppgave, hadde det vært interessant med enda flere informanter og en større spredning blant ungdommene som ble intervjuet. De seks intervjuene som ble gjennomført kan likevel argumenteres for at ga et rikt datamateriale, blant annet på bakgrunn av å gå ordentlig i dybden på avgrensede tema. Ikke minst varte intervjuene i gjennomsnitt 1 time og 40 minutter. Selv om samtalene ikke var planlagt å vare så lenge, ble det ikke ansett som noe problem da det skyldtes ivrige og engasjerte ungdommer som ønsket å snakke utdypende om tema de brenner for.

Rekrutteringen foregikk gjennom kollegaer på min arbeidsplass som kjente ungdommene gjennom et annet arbeidsforhold på Furuset. Hvorvidt disse ungdommene hadde erfaring med barnevernstjenesten, var ikke av relevans og ble aldri omtalt i intervjuene. Mine kollegaer som rekrutterte informantene fikk først informasjonsskrivet før de kontaktet de aktuelle ungdommene som oppfylte informantkriteriene. Ungdommene fikk så informasjonsskrivet og tok kontakt med meg på Messenger eller via SMS. Så fort kontakten ble etablert fikk de beskjed om å lese informasjonsskrivet nøye slik at de visste hva deltagelsen innebærer. I noen av informasjonsskrivene markerte jeg også med fet skrift ordene frivillig, samtykke, fiktive navn og lydopptak. Ungdommene fikk også raskt en forklaring på hva ordet informant betyr i forskningssammenheng. Grunnen er at ordet informant for flere av Furuset ungdommene kan vekke negative assosiasjoner som «tyster» eller «snitch,» altså å avsløre kriminelle forhold til politiet (Thagaard, 2011, s. 48).

Forskningsprosjektets reliabilitet påvirkes av kriteriene som forskeren setter for studiens utvalg (Tjora, 2012, s. 178). Tre kriterier ble stilt for å være informant: 1) Bosettelse og tilknytning til Alna bydel, 2) Gutt/mann, 3) Alderen 16-23 år. Første kriterium var for å sikre at informanten hadde nok erfaring med det geografiske stedet som studeres. I starten av prosjektet var planen å bruke Alna bydel som geografisk utgangspunkt. Etter hvert som det ble klart at informantene jeg kom i kontakt med bodde på Furuset, ble det naturlig å fokusere kun på Furusetungdommer. Kriteriet for at det skulle være gutt/mann i alderen 16-23 år var både fordi det er en gruppe jeg har et personlig engasjement for i jobben, i tillegg til at det ofte er unge menn som trekkes frem i mediene. Det at ungdommene skulle være over 16 år var også av forskningsetiske hensyn. Jeg ønsket også å komme i kontakt med minoritetsetniske informanter ettersom mediene ofte omtaler ungdommenes etniske bakgrunn, men dette ble ikke spesifisert som et kriterium. Alle ungdommene som meldte seg til intervju hadde minoritetsetnisk bakgrunn, noe som førte til endring i problemstillingene underveis. Det er også verdt å nevne at de intervjuede ungdommene er relativt velintegrerte, har ikke rulleblad og er ikke de som står bak overoverskriftene i media. Utvalgskriteriene ble gjort med utgangspunkt i prosjektets teoretiske og geografiske utgangspunkt, noe som snevret inn hvem som kunne intervjues (Thagaard, 2011, s. 55, 60). Det at prosjektet inkluderte informanter ut fra konkrete kriterier, gir studien et kriterieutvalg (Tjora, 2012, s. 34). Et av målene med kriterieutvalg er å kunne få mest mulig relevante opplysninger og svar fra informantene for å svare på problemstillingen.

3.3 Intervjuguide

Begge masterveiledere ga tilbakemeldinger på søknaden til SIKT før den ble sendt. Fordi noen av spørsmålene var overlappende og det generelt var mange spørsmål, ble intervjuguiden gjort mer spisset og kortet ned. Jeg gjorde også et testintervju for å finne ut hvor lang tid hvert intervju ville ta og for å sjekke at båndopptaker fungerte. I intervjuguiden ble det brukt en delvis strukturert tilnærming for å ha en tematisk oppbygging i samtalene (Tjora, 2012, s. 126; Thagaard, 2011, s. 99-101). Temaene i intervjuguiden ble organisert rundt skillet mellom Oslo øst og vest, hvordan dette framstilles i media, og hvordan fokus på negative miljø bidrar til å skape et stigmatisert bilde av øst. Videre etterspurte intervjuguiden hvordan ungdommene opplever stigmatiseringen, samt hvordan det påvirker deres konstruksjon av fellesskap, utenforskap og selvbilde. I tillegg ble avisoverskrifter om Furuset vist i intervjuene, hvor informantene ble spurt om hvordan de reagerer på at deres bydel blir framstilt på denne måten.

Det å bruke en delvis strukturert tilnærming i intervjuene gjorde det mulig å fordype seg i ulike tema som kom opp underveis. På denne måten ble intervjuguiden brukt for å veilede hvilke tema samtalene skulle pendle seg rundt, samtidig som den åpnet for å gå i dybden av det informantene var opptatt av. På denne måten ble intervjuguiden fleksibel slik at intervjuene kunne oppleves som en mer naturlig samtale (Repstad, 2007, s. 78). Samtidig ga det også mulighet til å stille oppfølgingsspørsmål underveis (Tjora, 2012, s. 113; Thagaard, 2011, s. 101). Det at flere av de samme spørsmålene ble stilt til informantene, ga muligheten til å sammenligne svarene de ga (Thagaard, 2011, s. 97). Et eksempel er at ungdommene ble vist samme avisoverskrifter der de fikk spørsmål om hvilke tanker og følelser disse vekket. Tema som ble tatt opp i intervjuene ble formet etter oppgavens problemstillinger og teori. Det ble etterstrebet å unngå ledende spørsmål (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 101, 102). Med mål om å skape trygghet i starten av intervjuene ble det stilt åpne spørsmål som «hvem er du?» og «hvorfor tror du familien din bosatte seg på Oslo øst»? Dette ga muligheten til å bli kjent og at intervjuet kom lett i gang (Thagaard, 2011, s. 100, 101). Ikke minst var det viktig å etablere en tillitsfull atmosfære i starten av intervjuet (Thagaard, 2011, s. 100). Det ble markert en overgang mellom temaene slik at ungdommene fikk muligheten til å ta en pause eller komme med flere svar på det vi nettopp snakket om.

3.4 Gjennomføring av intervjuene

Stedsvalget for hvor intervjuene finner sted er viktig (Repstad, 2007, s. 86). Intervjuene med de seks informantene ble gjennomført med kun ungdom og meg til stede. For å skape en trygg atmosfære for informanten kan det være hensiktsmessig at intervjuet gjennomføres et sted der informanten er kjent (Repstad, 2007, s. 87; Tjora, 2012, s. 120). Jeg valgte dermed å gjennomføre alle intervjuene på Furuset, både med hensyn til kort reisevei og at stedet skulle oppleves som trygt for ungdommene. Intervjuene foregikk på kveldstid på Alna bydelshus der vi kunne sitte uforstyrret i et stort rom. Vi møttes rett innenfor inngangen til bydelshuset der ungdommene er kjent. Jeg etterstrebet å gjøre første møte så diskret som mulig, slik at ingen rundt skulle se ungdommene med meg ettersom flere vet at jeg jobber i barnevernet. Jeg opplevde dette som uproblematisk og så fort vi kom inn i «rød sone» der ingen uvedkommende har tilgang var vi helt uforstyrret. Vi småpratet på vei til rommet vi skulle sitte i, noe som kunne bidra til trygghet i starten av møtene (Repstad, 2007, s. 87). Selv om ungdommene fikk informasjon i forkant om at prosjektet ikke har noen betydning for mitt ansettelsesforhold i barnevernet, ble dette repetert innledningsvis i intervjuene. Før intervjuene startet informerte jeg om taushetsplikt, frivillig deltakelse og samtykke, hensikt med prosjektet, båndopptaker, sletting av taleopptak og transkribering, publikasjon, anonymitet og fiktive navn. Ungdommene fikk info om at alt er frivillig å svare på. Deretter ble ungdommene spurt om de samtykket. Alle svarte ja og signerte samtykkeskjema. Ingen hadde spørsmål før intervjuet startet.

Intervjuene ble gjennomført høsten 2023. På forhånd var intervjuene estimert til å vare i litt over en time. Noen av intervjuene varte i underkant av to timer. Som tidligere nevnt skyldtes lenge tidsbruk at ungdommene var ivrige i å snakke om Furuset og sine hverdagsliv. Fordi intervjuene tok lengre tid enn ungdommene hadde fått beskjed om på forhånd, fikk de spørsmål underveis om de hadde tid og lyst til å fortsette samtalen. Samtlige ungdommer svarte ja og opplevdes som svært engasjerte og interesserte i tema som ble tatt opp. Min opplevelse av samtalen med ungdommene var at dialogen fløt veldig lett og at de var svært åpne og villige til å snakke om alle tema. Det må tas høyde for at samtalen hadde utviklet seg annerledes dersom det var ungdommer med andre bakgrunner som ble intervjuet. For eksempel ungdommer som har rulleblad eller dårlig erfaring med barnevernsansatte. Underveis i intervjuene oppstod det naturlige pauser da noen av ungdommene fikk en telefon, lånte toalettet eller ville be bønn. Mens ungdommene svarte på spørsmålene etterstrebet jeg å la dem fortelle ferdig uten å avbryte. Fordi mange av ungdommene ga så utdypende svar om tema som ble tatt

opp, var det ikke alltid nødvendig å stille oppfølgingsspørsmål. En av grunnene til dette kan også ha vært at intervjuguiden muliggjorde en relativt fri samtale mellom informantene og meg (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 205; Repstad, 2007, s. 79). Intervjuene ble tatt opp på bånd for å sikre at alt kunne transkriberes i etterkant. Alle informanter samtykket til båndopptaker (Repstad, 2007, s. 85). På tidspunktene som noen snakket i telefonen eller ba bønn ble båndopptakeren satt på pause. Båndopptakeren gjorde det mulig å ha fullt fokus på dialogen mellom informanten og meg, samt legge merke til kroppsspråk og dynamikken i intervjuet.

Når alle tema i intervjuguiden var tatt opp, fikk informantene mulighet til å stille spørsmål dersom det var noe de lurte på. Dette var blant annet med hensikt om å tone ned intervjuet mot slutten for å ivareta ungdommenes tillit (Thagaard, 2011, s. 111). Ungdommene hadde informasjonsskrivet og kunne ta kontakt i etterkant av intervjuene dersom de hadde spørsmål. Intervjuene ble transkribert fortløpende etter de ble gjennomført slik at viktig detaljer ikke ble glemt (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 206, 207). Transkriberingen ble gjort i anonymisert form.

3.5 Etske retningslinjer og vurderinger

I kvalitativ forskning må forskere forholde seg til både formelle og uformelle retningslinjer. Etske retningslinjer var spesielt viktige i studien, blant annet da ungdommene kan tilhøre en sårbar og utsatt gruppe i samfunnet (Thagaard, 2011, s. 218). Det er viktig at forskere har en etsk sans, i tillegg til å skape tillit og respekt i møte med informantene (Tjora, 2012, s. 39). I rekrutteringen og møtene med ungdommene var det spesielt viktig å forholde seg til retningslinjen om frivillig og informert samtykke. Det ble dermed etterstrebet at ungdommene fikk tilstrekkelig informasjon om prosjektet, at deltagelsen var fullt frivillig og at de kunne trekke seg når som helst uten at det fikk noen konsekvens for dem (Kvale & Brinkman, 2015, s. 104). Ungdom som er 16 år og eldre regnes som å ha samtykkekompetanse. Det vil si at de har evnen til å fatte beslutning om deltagelse på egenhånd uten involvering av foreldre eller verge (Kvale & Brinkman, 2015, s. 105). Alle som deltok i studien var minst 17 år da de ble intervjuet. Alle signerte samtykkeskjema som ble lagt på et sted kun jeg har tilgang til. Det å være åpen om kjønn og omtrentlig alder på informantene anses ikke som problematisk, da det er mange unge menn på Furuset i samme alder og som går på tilsvarende skoler.

To av av ungdommene spurte underveis i intervjuet om det de fortalte om kunne føre til at de ble gjenkjent av andre ved publikasjon. Her var jeg tydelig på at de ikke skal gjenkjennes ved publikasjon eller transkribering. Ungdommene fikk også beskjed om at det bare er jeg som har tilgang til lydopptakene (Thagaard, 2011, s. 28). For å ivarta anonymitet ble det vurdert at noen sitater og poenger måtte fjernes fra analysen. Det er også gjort noen små endringer i noen av sitatene for å sikre at ungdommene ikke gjenkjennes. For eksempel spesifikke hendelser, alder og skolenavn. Dette handler om konfidensialitet der informantenes deltagelse ikke skal få konsekvenser for dem og at deres identitet ikke skal avsløres (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 106, 107). I ett av intervjuene fortalte en ungdom om en hendelse der han ble utsatt for grov vold. Ungdommen ble spurt om det var greit at hendelsen omtales i en anonymisert form, noe han samtykket til. I hele forskningsprosessen har det blitt etterstrebet å beskytte ungdommenes integritet og å opptre forsvarlig dersom det har oppstått etiske dilemmaer underveis (Thagaard, 2011, s. 29). De små endringene som er gjort vurderes at ikke påvirker budskapet av det som ble fortalt av informantene. Det anvendes fiktive navn i studien. I analysedelen henvises det noen ganger til «ungdommen,» «gutten» eller «informanten,» når det fortelles om konkrete hendelser i stedet for det fiktive navnet. Dersom noen av ungdommene angret på noe av det de sa i intervjuet, fikk de beskjed om å ta kontakt med meg i etterkant.

3.6 Forskerrollen

Min interesse og engasjement for forskningsfeltet har påvirket de valgene som er tatt underveis i forskningsprosessen (Dalen, 2011, s. 94). For eksempel hva jeg forventer å finne av funn og hvordan samtalene med ungdommene utviklet seg. Det at jeg til daglig omgås minoritetsetniske gutter på Furuset, vil til en viss grad påvirke mitt forskerblick og fokusområder. Likevel har jeg forsøkt å gå inn i forskningsfeltet med et åpent sinn slik at mine forventninger ikke skal begrense empirien som vokser frem. Ikke minst har det vært relevant å reflektere rundt ungdommenes kjennskap til min forskerstatus, i tillegg til mitt ansettelsesforhold i barnevernet (Thagaard, 2011, s. 103). Fordi jeg jobber i barnevernet informerte jeg om at ungdommene fritt kunne dele sine erfaringer, uten å tenke på hva de tror jeg oppfatter som politisk riktig eller ønsker å høre (Repstad, 2007, s. 74). Dette var viktig både for å skape trygghet og tillit hos ungdommene, samt forebygge at ungdommene skulle unngå å la seg påvirke av mine forventninger. Det at alle informantene var unge menn fra Furuset gjorde også at jeg som en kvinne på 30 år fra bygda skilte meg ut. Selv om det må tas høyde for at våre forskjellige bakgrunner kan ha påvirket intervjusituasjonen, opplevde jeg ungdommene som svært åpne og reflekterte (Thagaard, 2011, s. 105).

Fordi intervjusituasjonen er en slags profesjonell enveisdialog utformer det seg et asymmetrisk maktforhold mellom ungdommene og meg som forsker (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 51). I intervjuene var det jeg som kunne styre tema, stille spørsmål, har den vitenskapelige kunnskapen og makten til å fortolke det som blir sagt (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 52). For å etterstrebe en ansvarsfull forskningsatferd spurte jeg blant annet ungdommene underveis om jeg forstod det de sa riktig, samt spurte dem hvordan jeg kan omtale det de snakker om i en skriftlig versjon (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 108). Jeg forsøkte også å lage en så åpen dialog som mulig for å gi opplevelsen av å være to likestilte parter.

3.7 Kategorisering av datamateriale: teori og empiri

Analysen startet etter første intervju ble transkribert. Ved å dele transkriberingen av intervjuene inn i mindre kategorier var det mulig å identifisere relevante tema og mønstre (Thagaard, 2011, s. 150). En kategorisering av datamaterialet representerer en interaksjon mellom mønstre av det som blir sagt i intervjuene, samt forskerens forforståelse (Thagaard, 2011, s. 151). I denne prosessen var det viktig at jeg ikke lot meg begrense av kategoriene, men å etterstrebe et åpent analytisk blikk. Først ble alle intervjuene skrevet ut fysisk, før jeg så etter mønstre i datamaterialet som ble sortert ved bruk av ulike fargetusjer. Kategoriene ble til både som et resultat av det som kom frem i intervjuene og på bakgrunn av studiens teoretiske utgangspunkt. Eksempler på kategorier i datamaterialet er «opplevelse og tilknytning til Furuset,» «opplevelse og bruk av sosiale medier,» og «stereotypier av Furuset ungdom utenfra». Noen kategorier oppstod også underveis i prosjektet som jeg ikke nødvendigvis forventet. For eksempel «klærs betydning» og «Furusetbobla».

Kvalitativ forskning preges av et samspill mellom deduktive og induktive tilnærminger (Thagaard, 2011, s. 194). Det vil si at forskerens forståelse både oppstår på bakgrunn av etablert teori og det som kommer frem i datamaterialet. Det at noen av kategoriene ble dannet underveis, gjorde at det oppstod induktive faser der teori ble utviklet fra data (Thagaard, 2011, s. 193). Samtidig anvendes en deduktiv tilnærming ved å bruke stigmatteori å analysere feltet ut fra. Begrepet abduksjon illustrerer det dialektiske forholdet mellom teori og data: analyse av datamaterialet er relevant for å utvikle ideer, samtidig som teoretiske utgangspunkt påvirker hvordan dataene forstås (Thagaard, 2011, s. 194). Et eksempel er at inntrykksstyringen ble til som et teoretisk utgangspunkt etter at ungdommene trakk frem klær som en identitetsmarkør (Goffman, 1992, s. 107). På denne måten kan analyseringen forstås som en dynamisk prosess.

3.8 Studiens kvalitet: reliabilitet, validitet og overførbarhet

I kvalitativ forskning er metodisk refleksjon svært viktig for å skape reliabilitet (Thagaard, 2011, s. 207). I tillegg er det å være åpen om begrunnelser for tolkninger som blir gjort, sentralt for validiteten ved prosjektet. Fordi kvaliteten på intervjuene er avgjørende for verifiseringen av prosjektet, ble hele prosessen godt tenkt gjennom på forhånd (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 193). Begrepene validitet (gyldighet) og reliabilitet (pålitelighet) viser til kvaliteten ved datamaterialet som blir samlet inn og troverdigheten av resultatene som presenteres (Thagaard, 2011, s. 189). For å styrke reliabiliteten ved studien har følgende blitt presentert i metodekapitlet: studiens utvalg, datainnsamling, gjennomføring av forskningsprosjektet, teoretiske utgangspunkt og relasjonen mellom informantene og meg. Alle disse punktene kan påvirke tolkninger som blir gjort i studien. Bruken av lydopptak og sitater styrker studiens reliabilitet ved å vise til det som konkret blir sagt (Thagaard, 2011, s. 190). I analysedelen har jeg dermed etterstrebet å markere et skille mellom konkrete beskrivelser og sitater av informantene, og mine tolkninger (Thagaard, 2011, s. 150). For å styrke validiteten ved prosjektet har jeg forsøkt å være kritisk til egne tolkninger av datamaterialet (Thagaard, 2011, s. 190). Samtidig har jeg prøvd å være bevisst på min forforståelse av miljøet. For å kunne utarbeide et godt tolkningsgrunnlag i analysen har det vært viktig at riktig metode ble valgt (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 276).

I studien er det forsøkt å skape et godt grunnlag for etterprøvbarehet slik at det er mulig å forstå utvalget, datagrunnlaget og tolkninger som er gjort. Begrepet overførbarhet viser til at forståelsen som utvikles innenfor et prosjekt også kan være relevant i andre tilsvarende situasjoner (Thagaard, 2011, s. 190). Gjennom forskningsprosessen har det vært et mål at studien skal ha en overførbarhet til andre samfunnsområder der tema som stigma, bosted, fordommer, motstand, fellesskap og utenforskap gjør seg gjeldende. Flere av temaene i studien er dessuten aktuelle innenfor andre områder i sosialt arbeid. Dersom gjennomføringen av prosjektet gjøres på feil grunnlag kan forskeren risikere å reprodusere etablerte «sannheter» som kan være feilaktige. Dermed er det viktig at denne studien har en god kvalitet, nettopp for å motarbeide at det oppstår feilaktig stigmatisering av ungdommene (Thagaard, 2011, s. 207).

4.0 Furusetgutters opplevelse av eget nabolag

Analysen består av tre deler der hvert kapittel svarer til en underproblemstilling. Alle tre underproblemstillinger må ses opp mot hovedproblemstillingen: *Hvordan påvirker territoriell stigmatisering identiteten til minoritetsgutter på Furuset?* Første del av analysen tar for seg ungdommenes opplevelse av Furuset som bosted. Fordi Furuset utgjør en viktig del av ungdommenes identitetsutvikling, introduseres deres forhold til eget nabolag som en forståelsesramme for å forstå deres erfaringer og reaksjoner på den territoriale stigmatiseringen. Første analysedel må dermed ses i sammenheng med de to siste. Første analysedel tar for seg følgende underproblemstilling: *Hvordan opplever minoritetsgutter på Furuset sitt eget nabolag?* I korte trekk viser funnene at Furusetguttene som intervjues er svært tilfredse med eget bosted. De opplever imidlertid at mange utenfor ikke ser alt det positive som foregår på Furuset, og at stedet består av så mye mer enn det media og folk tror.

4.1 Furusetbobla: et resultat av stigma eller bare et godt sted å være?

I intervjuene gis det inntrykk av at ungdommene lager et skille mellom livet på Furuset og livet utenfor Furuset. Ordet Furusetbobla ble brukt av tre ungdommer, og kan tolkes som det symbolske skillet mellom Furuset og omverdenen. Begrepet ble anvendt i setninger der ungdommene skulle fortelle om eget forhold og erfaring til bostedet sitt. Masim og Hakim beskriver Furusetbobla slik:

Det betyr du bare er i Furuset, du bare puster på Furuset, du vet ingenting om det utenfor. Det var det jeg følte jeg var i før den sprakk, du vet ikke hva som skjer utenfor Furuset. (...) Skal jeg være ærlig, når jeg vokste opp her, jeg trodde alltid at norske var veldig slemme. Men når man faktisk bli kjent med de norske så er de veldig hyggelig. Det er ikke mange norske her, det er bare minoriteter. Det ble sånn vi-dem skille i bobla, det husker jeg (Masim).

Det er for alle som er på Furuset 24 timer i døgnet. Du trenger ikke gå ut av Furuset på 16 år fordi du har Furuset skole, Granstangen skole også fritidsklubb. Du har alt du trenger. Så du sitter fast inni der. Meg selv, jeg vil si at jeg sitter fast i Furusetbobla, men jeg liker å være der. Men ja, det kan være bra å komme ut iblant og utforske. For eksempel, for meg å starte på videregående var jo sjokk (Hakim).

Furusetbobla kan ut fra det ungdommene forteller tolkes både som en mental og fysisk tilstand. Det som går igjen i fortellingene er at de beskriver et slags avgrenset fellesskap med mennesker som er like dem selv. I lys av hvordan Furusetbobla blir beskrevet, gis det inntrykk av at beboerne lever sine liv sammen i et isolert fellesskap (Wacquant, 2008, s. 116). Ingen av ungdommene sier noe om hvorvidt boblen oppstår som et bevisst eller ubevisst valg. I sitatene til Masim og Hakim virker det som at menneskene som er inne i boblen er uvitende om det som foregår utenfor. Slik kan det også tolkes å oppstå et «oss/dem»-skille, slik Masim beskriver (Rosten, 2017, s. 61; Goffman, 1963, s. 28). Tatt ut av kontekst så kan det at Hakim sier «jeg sitter fast,» analyseres som at han «ikke kommer videre» i form av en manglende utvikling. Det skal likevel nevnes at det i intervjuet med Hakim virker som at han oppriktig ønsker «å sitte fast,» fordi han er så tilfreds med situasjonen han er i.

Mange av ungdommene beskriver opplevelsen av eget nabolag som nesten utelukkende positiv. Hassan forteller: *jeg har Furuset i hjertet. Det var her jeg fant meg selv. En gang Furusetgutt, alltid en Furusetgutt*. Her kan det å være Furusetgutt tolkes som en viktig del av Hassan sin identitet. Med andre ord kan hans identitet forstås som det Rosten (2017, s. 57) kaller for stedsidentitet. Ahmed sier i intervjuet: *hver gang jeg ser Furusetskiltet utenfor t-banen blir jeg glad. Det er en deilig følelse å være Furusetgutt, det setter jeg pris på. Jeg vil aldri flytte herfra*. Flere av ungdommene bruker Furuset og andre Furusetbeboerne som en del av sitt narrativ når de forteller om seg selv. Ikke minst spesifiserer også flere at de ikke kunne forestilt seg å bo på andre steder. Dette inkluderer også andre bosteder nært Furuset. Tre av ungdommene forteller at hvis de får barn, så ønsker de at deres barn skal få den samme oppveksten på Furuset slik de fikk selv. Ahmed sier også: *identiteten vår bygger seg opp i fellesskap her på Furuset*. Det at flere av ungdommene bruker Furuset og andre jevnaldrende på Furuset som en del av sitt narrativ, gjør identitetsbegrepet til noe flytende og kontekstuellet der ungdommene utvikler seg både i fellesskap og som enkeltindivider (Giddens, 1991, s. 53).

Flere av ungdommene forteller at andre som ikke er i Furusetbobla umulig kan forstå hvor fint det er å være en del av den. Mahdi forteller:

Jeg tror ikke folk utenfor Furuset forstår hvordan det er her. Alle er som brødre og søstre. Jeg tror ikke det er noen andre steder som har det sånn. Det brorskapet vi har her og hvordan jeg kan være meg selv. Vi kan tulle med hverandre og stole på hverandre. Vi er ganske så like her. Hvis jeg har et problem, så vet jeg at vennene mine kan hjelpe.

Vi stiller alltid opp for hverandre. Dette er den verden vi har å leve i. Jeg prøver å være på Furuset så mye som mulig, det er her jeg trives. Jeg vil alltid være her (Mahdi).

Mahdi beskriver Furuset som et sted der en finner likesinnede som aksepterer hverandre. I en overført betydning fremstår Furuset som et sted der ungdommene kan uttrykke sitt «egentlige jeg». De kan uttrykke sin ekte sosiale identitet og bli anerkjent for den de er (Goffman, 1963, s. 135). Ut fra sitatet til Mahdi er det en overensstemmelse i det bildet som ungdommen selv og andre har av ungdommens identitet. Denne overensstemmelsen beskrives riktignok med Furuset som utgangspunkt. Det at Mahdi sier «vi er ganske så like her,» kan forstås som at de er like på flere måter: hudfarge, minoritetsbakgrunn, tilsvarende sosioøkonomisk bakgrunn, holdninger og verdier, humor og klær (Goffman, 1992, s. 107; Rosten, 2017, s. 60). Alle disse eksemplene påvirker ungdommenes identitet både på et individuelt plan og som gruppe. Det er tydelig i alle de tre sitatene av Masim, Hakim og Mahdi at fellesskap er et ord som går igjen når ungdommene beskriver Furuset. Ali sier også følgende om hvilken følelse bostedet gir ham: *det stedet her gir meg den hjemlandet-følelsen, sånn er det for mange*. Selv om Ali aldri har bodd fast i det landet han beskriver som hjemlandet sitt, er det en følelse han verdsetter ved det å bo på Furuset. Ali beskriver sin etniske minoritetsbakgrunn, religion og kultur som en viktig del av hans identitet. Selv om hans venner har bakgrunn fra andre land og tilhører andre religioner, forteller Ali at de likevel har mye til felles. Igjen kan det trekkes paralleller til det fellesskapet som ungdommene beskriver på Furuset, der det å oppleve tilhørighet og anerkjennelse blir enklere å oppnå ved å omgås de som er lik dem selv (Rosten, 2017, s. 57). Etnisitet og utseende kan på denne måten forstås som en del av identitetsdannelsen blant ungdommene. Slik blir Furuset og stedets beboere en viktig del av ungdommenes identitetsutvikling. Ikke minst kan identiteten knyttes til både nær og fjern geografisk avstand, henholdsvis Furuset og det Ali betegner som sitt hjemland.

I Mahdis sitat i nest siste avsnitt sier han: *dette er den verden vi har å leve i, vi har alt vi trenger på Furuset*. Da Mahdi refererer til «verden,» sikter han til Furuset. Her kan det settes spørsmålstegn ved om den verden de har å leve i, er et resultat av at de er utstøtt fra «verden utenfor Furuset» eller om det er et bevisst valg. Ut fra den gleden og kjærligheten flere av ungdommene uttrykker til Furuset, kan det fremstå som et bevisst valg at de lever i «Furusetverden». En annen forklaring kan være det Ahmed forteller om hvordan samholdet og fellesskapet på Furuset oppstår:

Furuset har fått så mye hat at du vil motbevise at det ikke stemmer. Jeg føler at når Furuset og vi som bor her får så mye hat, så forsterker det kjærligheten og tilhørigheten til stedet. Det gir 100% samhold og fellesskap. Jeg lurte på hvordan det hadde vært hvis det ikke hadde vært så dårlig bilde av Furuset, da hadde det vært annerledes (Ahmed).

I sitatet til Ahmed kan det tolkes et «oss/dem»-skille der Furuset som sted og menneskene som bor der, utsettes for hat eller territoriell stigmatisering. Det at de på Furuset «vet hvordan det virkelig er,» gjør at det skapes en avstand til de som uvitende uttaler seg negativt om Furuset. Med en slik tolkning kan Furusetbobla forstås som et resultat av de ytre kreftene som beboerne møter utenfor bostedet sitt. En kan dermed undre seg over om den kjærligheten, tilhørigheten og fellesskapene som ungdommene beskriver i intervjuene delvis oppstår som et resultat av territoriell stigmatisering utenfor. Kanskje kan det skyldes en kombinasjon av at Furusetbeboere virkelig opplever å leve gode liv på bostedet sitt, i tillegg til mangel av anerkjennelse utenfor. Poenget er at en må se på både lokalsamfunnet og det øvrige samfunnet rundt Furuset for å forstå hvordan Furusetbobla oppstår. Kort oppsummert kan altså Furusetboblen tolkes som et resultat av flere faktorer: trivsel og kjærlighet til eget bosted, ønske og behov for etnisk mangfold og tilhørighet, sosioøkonomiske forhold og en manglende integrasjon og aksept blant de utenfor Furuset. Sistnevnte sikter blant annet til den territorielle stigmatiseringen som denne studien handler om. Det kan også tenkes at Furuset på grunn av sitt store mangfold er en av de stedene i Norge som beboerne kan oppleve størst nærhet til sine etniske røtter, nettopp fordi det bor så mange nasjonaliteter der. Hakim forteller: *fellesskap er et stort begrep på Furuset. Vi er født inn i samme vilkårene, vi er ikke de heldigste med rike foreldre og store hus.* I lys av Hakims sitat, kan fellesskapsbegrepet utvides til begrepet skjebnefellesskap (Rosten, 2017, s. 60). Ungdommene bindes sammen ved å stå i noen av de samme utfordringene i livet. Et eksempel er den territorielle stigmatiseringen som ungdommene utsettes for, kun i kraft av å være Furusetgutter. Dette beskrives nærmere i de to neste analysedelene.

5.0 Furusetgutters opplevelse av hvordan de blir møtt av andre på og utenfor Furuset

Første analysedel illustrerte ungdommenes kjærlighet til eget bosted med nøkkelord som fellesskap, anerkjennelse, lojalitet, stedsidentitet, aksept og likhet. Andre analysedel tar for seg ungdommenes opplevelse av territoriell stigmatisering og deres erfaringer i møte med andre mennesker på og utenfor Furuset. Kapitlet belyser andre underproblemstilling: *Hvordan opplever minoritetsgutter på Furuset å bli møtt av andre?* Ved å ta utgangspunkt i ungdommenes fortellinger, analyseres hvordan den territorielle stigmatiseringen påvirker Furusetungdommenes identitet. Kapitlet ser blant annet på hvordan guttene opplever at de og Furuset blir fremstilt i media, jevnaldrenes oppfatninger av dem, samt hvordan de tror at slike fortellinger om «farlige ungdommer» oppstår. Fordi studien fokuserer på gutter, blir også kjønn tematisert. Det er viktig å nevne at sitatene gjenspeiler guttenes egne opplevelser og at selv om andre kan være uenig i synspunktene, så representerer de ungdommenes virkelighetsbilde. Ungdommenes erfaringer av å bli stigmatisert på ulike arenaer beskrives i de følgende delkapitlene. Selv om ungdommenes reaksjoner på opplevelsene de forteller om tilhører tredje analysedel, har jeg valgt å presentere noen av reaksjonene i denne delen da de knyttes til de beskrevne konkrete opplevelsene.

5.1 Ungdommenes fysiske møter med andre i og utenfor egen bydel

I intervjuene kom det frem ulike arenaer der ungdommene har opplevd territoriell stigmatisering: skole, jobb, offentlige steder utenfor bydelen og offentlige steder på Furuset. Ungdommene forteller om ulike identitetsmarkører som vekker stigmatisering hos andre. For eksempel språk, minoritetsbakgrunn, hvordan ungdommene kommuniserer, klær, humor og bare det å fortelle at de kommer fra Furuset. Som det kom frem i forrige kapittel er det varierende hvor mye ungdommene er i kontakt med andre utenfor bydelen. Samtlige ungdommer har bodd på Furuset eller i nærliggende områder i hele sitt liv. Barnehage, barneskole og ungdomsskole er på, eller i nærheten av Furuset. Ungdommenes sosiale nettverk bestod stort sett av jevnaldrende fra samme bosted, noe som gjorde at de sjeldent dro utenfor bydelen frem til en viss alder. Overgangen kom for ungdommene da de startet på videregående. Fordi videregående skoler i Oslo ikke følger nærmiljøprinsippet måtte flere av ungdommene reise ut av Alna bydel (Hansen, 2017, s. 273). Overgangen til videregående gjorde at flere måtte forholde seg til de usynlige skillene mellom bydelene. Denne perioden ble også det første møte med territoriell stigmatisering for flere av guttene som ble intervjuet.

5.1.1 Skolen: møter med lærere og medelever

Samtlige ungdommer gikk på videregående eller hadde fullført videregående på tidspunktet intervjuene ble gjennomført. Fordi det kun finnes barneskole og ungdomsskole på Furuset, måtte alle reise ut av bydelen hver dag de skulle på videregående. Skoleovergangen gjør at de kommer i kontakt med flere utenfor Furuset når de er rundt 16 års alderen. Noen av ungdommene byttet videregående underveis i skoleløpet og hadde erfaring med skoler på både Oslos østkant og vestkant. Dette ga dem grunnlag til å sammenligne hvordan de ble møtt av jevnaldrende elever i ulike deler av Oslo. Det var de som gikk på vestkantskoler som fortalte om mest fordommer og reaksjoner av det å være fra Furuset. Hassan, Ahmed, Mahdi og Masim gikk på videregående skole på vestkanten, men det var kun Hassan som fullførte alle årene ved samme skole. Ali og Hakim gikk på østkantskoler. Det var ulike årsaker til at ungdommene valgte andre skoler enn sin sosiale omgangskrets. For eksempel et ønske om å endre miljø eller karaktersnitt på vitnemålet.

Flere av ungdommene som gikk på vestkanten uttrykte at de ble overrasket over reaksjoner og spørsmål fra medelevene da de fortalte at de kom fra Furuset. Hassan gjenforteller et av de første møtene med sin nye klasse på videregående etter at han introduserte seg som Furusetgutt: *de sa «åh, har du sett noen blitt knivstukket?», jeg fikk sjokk og svarte «tror du Furuset er som film eller noe sånn?»*. Dagen etter en alvorlig voldshendelse på Furuset fikk Mahdi flere spørsmål fra medelever på skolen: *de kom og spurte «hva skjedde? hvor var du»? De trodde jeg var med eller hadde sett alt bare fordi jeg var fra Furuset*. Hakim forteller om kommentarer han har fått fra elever på skolen: *de tror det er kriminalitet og tull her hele tiden. De tror du kan ikke gå ute etter klokka ni her, jeg har fått så mange kommentarer på skolen*. Hassan forteller om kommentarer da han startet på en ny videregående skole og sa at han kommer fra Furuset:

De spurte «har du kniv i lomma? selger du?» Etter hvert begynte de å spørre hver gang de skulle på fest «kan du fikse en av gutta dine eller selger du?». Og det var ikke en eller to personer, det var mange. Jeg skjønnte etter hvert at de hadde fordommer (Hassan).

I utsagnene til Hassan, Mahdi, Hakim og Masim kan det tolkes en form for diskrepans mellom hvordan ungdommene opplever seg selv og sitt bosted, og det deres medelever tror om dem og Furuset. Når Mahdi blir spurt om hvor han var dagen før en voldshendelse fant sted, blir han automatisk mistenkeliggjort kun i kraft av å være fra Furuset. I utsagnet ligger det underliggende antakelser om at Mahdi er en del av noe han ikke identifiserer seg med. Den alvorlige voldshendelsen kan assosieres med noe farlig og kriminelt, noe Mahdi avviser at han er en del av. Slik kan han tolkes å bli identifisert med noe han ikke opplever at stemmer. Dersom Mahdi mistenkes for å ha vært involvert i voldshendelsen, kan det antas at han automatisk tildeles en form for rolle som farlig og kriminell. Flere av ungdommene forteller om lignende spørsmål og antakelser blant medelever bare fordi de forteller at de er fra Furuset. Dette til tross for at de har rent rulleblad og ikke har vært involvert i kriminalitet. Flere forteller også at de ofte får slike kommentarer og spørsmål, noe som gjør at de til stadighet må ta stilling til mistenkeliggjøring og å bli assosiert med noe negativt. I lys av ideen om innbilte fellesskap kan de utenforstående tro at alle ungdommer fra Furuset er like (Anderson, 2016, s. 26). Slik kan den territorielle stigmatiseringen øke med feilaktige antakelser om ungdommenes identitet.

Ahmed deler hva han tror noen medelever tenkte om ham på skolen:

«Du er en liten gettorotte fra Oslo øst som driver med sånn og sånn», det er det de tenker. De tenker ikke «okey hva er livshistorien hans? hvem er han egentlig?». De tenker bare «han er fra sånn og sånn og driver med sånn og sånn,» selv om jeg ikke er i det miljøet. Det var mange som tenkte «jeg vet at han er en av de der», men de kjenner meg ikke og vet ikke hva jeg driver med, de tror bare de vet på grunn av hvor jeg er fra.

Når Ahmed får spørsmål om hva han tror medelevene legger i ordet «gettorotte,» svarer han: *gettogutt, de ser ned på deg og da føler de seg bedre. De har ikke måtte bo sånne steder eller levd under slike kondisjoner og har ikke gått gjennom det samme.* I Ahmeds utsagn kan det tolkes en frustrasjon over at han blir møtt med fordommer og antakelser som han opplever at ikke stemmer. Ahmed føler seg ikke sett og forstått. Begrepet «gettorotte» kan forstås som at Ahmed sin verdi som menneske reduseres der han ikke blir ansett som et likeverdig individ. «Gettorotte» begrepet nærmest frarøver Ahmed sin menneskelighet. Med utgangspunkt i at noen reduserer Ahmed til en «gettorotte» og ikke blir kjent med den «ekte og virkelige Ahmed,» blir det vanskelig for ham å få uttrykt sin ekte identitet (Goffman, 1963, s. 135). Andre ser bare hans status som Furusetungdom eller østkantungdom, ikke som det unike mennesket Ahmed.

Når Ahmed sier at de andre elevene tenkte «jeg vet han er en av de der,» settes han i bås ut fra andres negative stereotypier. I en overført betydning kan det at Ahmed kategoriseres som «de der,» skape et skille mellom han og de som stigmatiserer ham. Han tildeles en identitet med tilhørende negative egenskaper. Poenget er at det oppstår en diskrepans i spennet mellom Ahmeds selvopplevde identitet og de andres stereotypier og kategorisering om hvordan han er, og at dette skjer som et resultat av den territorielle stigmatiseringen (Goffman, 1964, s. 2-4; Wacquant, 2007, s. 68). Stigmatiseringen kan føre til at Ahmed opplever å få mulighetene sine redusert og at han bli ekskludert fra fellesskapet, noe som truer hans anerkjennelse (Goffman, 1963, s. 2-5). Den stigmatiseringen Ahmed utsettes for, kan føre til en tilskrevet negativ identitet i andres øyne. Altså en virtuell identitet som et resultat av andres feilaktige antagelser (Goffman, (1963, s. 135). Ahmeds sitat og opplevelse av å bli misoppfattet fordi han er fra Furuset kan dessuten minne mye om de andre sitatene av Mahdi, Hakim og Hassan der de automatisk blir assosiert med voldshendelser, kniv i lommen og kriminalitet. Selv om sitatet gjenspeiler det Ahmed trodde at andre på skolen tenkte om ham, så ga han uttrykk for å ha opplevd lignende.

Masim forteller at han stolt kom på videregående første skoledag og fortalte at han var fra Furuset. Han ble imidlertid overrasket over reaksjonene blant flere av elevene på skolen: *De sa «hæ er du fra Furuset» i en sånn negativ tone, det var mitt første møte med stigmatisering. Så hvis noen spør meg etter den dagen hvor jeg er fra, tenker jeg de alltid vil ha fordommer.* Til tross, uttrykker Masim fortsatt stor stolthet over å være fra Furuset og sier han ofte introduserer seg som Furusetgutt eller at han er fra Groruddalen. Flere av ungdommene fortalte i intervjuene at de foretrekker å si Groruddalen fremfor Oslo øst, da sistnevnte vekker mer negative assosiasjoner både hos dem selv og andre. Ut fra Masims utsagn kan det virke som at han opplever en ambivalens i å fortelle hvor han er fra: på den ene siden er han stolt av bostedet sitt som har påvirket og formet han til den han er i dag. På den andre siden opplever han stadig negative stereotypier og fordommer fra andre når han sier hvor han kommer fra. Med bakgrunn i at Masim opplever en stolthet i det å komme fra Furuset, kan det tenkes at den territorielle stigmatiseringen fører til en indre spenning i ham. Tolkningen kan minne om det Rosten (2017, s. 58) beskriver om hvordan unge menn på Furuset tilpasser seg territoriell stigmatisering med en ambivalent stedshåndtering. I et sosialkonstruktivistisk perspektiv vil medelevenes antakelser om hvordan Masim er, formes av deres tidligere erfaringer av Furusetungdommer (Berger & Luckmann, 1966, s. 33-35). Dette feilaktige virkelighetsbildet kan altså føre til at ungdommene blir stigmatisert med tilskrevne negative identiteter som farlig eller kriminell.

Det å være fra Furuset kan ifølge Mahdi føre til et press til å motbevise stereotypier:

Jeg kan føle på det presset jeg også, hvis jeg gjør noe negativt så blir det tolket ti gange verre enn hvis det hadde vært noen andre. Så man er ekstra forsiktig på alt man gjør og det burde ikke være sånn. Ungdomskolen og videregående tiden så skal man jo ha det gøy liksom. Så hvis jeg gjør noe morsomt i klassen eller glemmer å gjøre en lekse så tenker de «han hang ute på senteret i går, det er derfor han ikke gjorde lekse». Så man er automatisk litt redd for den baktanken. Det blir beskrivelser fordi man er fra Furuset, ikke fordi man er seg selv (Mahdi).

Mahdi illustrerer hvordan andres virkelighetsbilder gjør at han er ekstra bevisst på alt han gjør. Mahdi vil ikke bekrefte andres fordommer mot Furuset- eller østkantungdommer. Samtidig opplever han at hans ekte identitet ikke blir anerkjent og sett (Goffman, 1963, s. 135). I en overført betydning kan dette tolkes som en prosess av territoriell stigmatisering der statusen eller identiteten som «Furusetungdom,» overskygger de andre egenskapene hos Mahdi. Det at ungdommer fra Furuset opplever et press på å «gjøre alt riktig,» kan forstås som at intensjonen bak deres handlinger automatisk blir tolket i verste mening. Slik kan statusen som Furusetungdom gi lavere terskel for negative årsaksforklaringer hos andre, noe som gjør at de blir mer forsiktige i alt de gjør. I en forlengelse av dette kan en stille spørsmålstegn ved om den territoriale stigmatiseringen begrenser Furusetungdommenes ungdomstid og muligheter. Dette gjør gruppen relevant for sosialt arbeid som skal jobbe for aksept for mangfold i samfunnet (Strømfors & Erdal, 2006, s. 100). Det må påpekes at selv om stigmatisering kan tolkes å gjøre ungdommene til ofre, så gir de fortsatt uttrykk for at det er godt å være Furusetungdom.

5.1.1.1 Ungdommenes erfaringer på vestkantskoler

I intervjuene forteller ungdommene at stedstilhørighet gjøres synlig gjennom hvordan elevene på skolene ser ut, både gjennom hudfarge og klær. Som nevnt hadde Hassan, Ahmed, Mahdi og Masim erfaring med skoler på vestkanten i Oslo. Flere forteller at de på ulike tidspunkt opplevde at de ikke passet inn på skolen sin. Ahmed sier:

Det var noen utlendinger der, men de er selv fra vestkanten. Jeg ble litt ukomfortabel en periode der fordi jeg følte jeg ikke passet inn helt. Så etter 3 måneder bytta jeg skole og der følte jeg meg mye mer hjemme, det var skole med mikset elever (Ahmed).

Ut fra det Ahmed forteller kan han tolkes å lage to skiller: elever fra vestkanten og østkanten, og elever med og uten minoritetsbakgrunn. Ahmed poengterer i intervjuet at han er utlending og plasserer seg dermed som en minoritet. Det at flere av ungdommene omtaler «de andre» på vestkanten som «norske,» kan forstås som at de ikke inkluderer seg selv i den kategorien. Her kan det tolkes en dikotomi mellom «utlending» og «norsk,» der østkanten er «utlendingenes» bydel og vestkanten er «de norske» sin bydel. Samtlige informanter trakk frem ulikheter mellom elever fra østkanten og vestkanten. Eksempler som ble nevnt var klesstil, humor, språk og minoritetsbakgrunn. Ifølge Ahmed var flere av medelevene opptatte av å snakke om foreldrenes jobber og de store husene de bodde i. Han beskriver flere av medelevene som arrogante og sier at de hadde en annen væremåte enn det han var vant med, blant sin omgangskrets på Furuset: *jeg tok avstand fordi jeg fikk avsmak av ting jeg så, «er det sånn det er her liksom?». Så jeg tok avstand og slutta å være med slike mennesker også slutta jeg på den skolen»* (Ahmed). Fordi det var få elever med minoritetsbakgrunn på skolen til Ahmed, skilte han seg synlig ut blant medelevene. Samtidig skilte han seg ut ved å ha en annen klesstil. Ungdommenes klesstil var noe flere trakk frem i intervjuene. Ali var også en av få på skolen med minoritetsbakgrunn og som kom fra Oslo øst. Han forteller at flere assosierte klesstilen hans med å være gangster:

Jeg vet jo at jeg kler meg annerledes enn det de gjør. Men jeg sa til dem, grunnen til at jeg kler meg sånn er ikke at jeg vil være gangster eller fordi jeg vil se kul ut, men det er en del av identiteten min. Jeg har vokst opp med folk som kler seg sånn, jeg har kledd meg sånn hele livet og sett opp til de som kler seg sånn. Så jeg føler det blir feil å endre klesstilen min på grunn av hvordan andre tenker, da føler jeg at jeg tar bort en del av identiteten min liksom (Ali).

I likhet med Ahmed opplever Ali å skille seg ut på skolen sin. Begge beskriver hvordan medelever får antakelser om hvem de er, basert på synlige kjennetegn som hudfarge og klær. Til tross for at Alis klesstil vekker reaksjoner og fordommer hos andre, velger han å gå kledd slik han vil. I en overført betydning kan Ali tolkes å stå imot et forventningspress, når han til tross for andres reaksjoner velger å gå med det han identifiserer seg med. Det at Ali velger å beholde sin «østkant klesstil» på vestkantskolen, kan tolkes som at han tar med seg noe kjent og trygt til et sted med fremmede. Ali kan forstås å stå i spennet mellom andres antakelser og fordommer med en tildelt identitet, og en utøvelse av egen identitet der han velger å bruke klær som uttrykker hvem han er. Å bruke klær for å uttrykke identitet og som en form for reaksjon på stigmatiseringen, beskrives nærmere i tredje analysedel.

Et annet aspekt ved klesstilen er hvor mye klærne koster. Merkeklær har blitt en viktig del av mange ungdommers identitet og klesstil, men ikke alle har råd til disse klærne. Masim sier:

Hvis du sliter økonomisk, du har ikke råd til klær og fotball, ditten og datten. Du kommer på skolen og gutta har på Air Max og den nye jakka, også går du med HM, Cubus og sko fra Eurosko. Det er spesielt fordi det er mange som har de dyre klærne. Men hvis man har lav inntekt og mange søsken så koster det mye for merkeklær og merkesko for alle barna. Det er ikke så viktig, men det kan skape en negativ følelse (Masim).

Ali viser hvordan klesstilen kan signalisere stedstilhørighet: *jeg vil si at klesstilen gjør at man kan se forskjell på de på skolen da, det sier mye om hvor man er fra.* Ut fra det Masim og Ali forteller, kan altså klær ha betydning for «å passe inn» blant flertallet. Hassan beskriver klærne blant elever på vestkanten: *der er det jeans, turtleneck og skjorter. Også har de midtskill og polo, så du ser helt klart forskjell.* Slik kan klær forstås som en symbolsk identitetsmarkør som sier noe mye mer enn bare klessmak: det signaliserer stedstilhørighet, fellesskap, forbilder og økonomisk situasjon. Altså kan den sosioøkonomiske ulikheten i Oslo komme til uttrykk gjennom klær. Slik kan klær forstås som en fysisk meningsbærer som bidrar til territoriell stigmatisering på den ene siden, og til å uttrykke identitet og tilhørighet på den andre siden. Ali viser til samtaler med vestkantelever: *jeg får alltid spørsmål av de på skolen, «hva skjer om jeg går med disse klærne på Furuset?»,» jeg sa «hvis du går sånn så driter folk bare i det».* Utsagnet tydeliggjør hvordan ungdom i Oslo er bevisst på egne og andres klær. Samtidig gis det inntrykk av at noen fra vestkanten tror at Furusetungdommene er farlige når de lurar på om det er en risiko ved å gå slik kledd på Furuset. Her er det viktig å nevne at det ikke finnes noen rendyrket østkant- og vestkant klesstil, men at klesstilene illustrerer konkrete eksempler på synlige identitetsmarkører blant ungdommene.

Flere beskriver en motvilje hos medelever på vestkanten til å bli kjent med østkantungdommer. Tre ungdommer forteller at de ikke ble invitert på fester. Hakim trekker frem et eksempel:

På min skole følte jeg det var en gruppe som sikkert hadde hørt mye dårlig og negativt om oss fra østkanten. De var ikke så inkluderende, kanskje fordi de ikke tørr eller vet ikke hvordan vi er, så de syns sikkert det er litt skummelt. De inviterte meg aldri på fester. De tenker sikkert «åh, han der skal rane oss». Da de hørte at jeg var fra Furuset begynte de å kalle meg gangster, de tror Furuset er et farlig område. Men de syns det var heftig

å være med meg, de begynte å være med meg i friminuttene fordi de ville høre om Furuset liksom. Jeg sa: «det er ikke et farlig sted». De får det til å bli Chicago i USA (Hakim).

Hassan forteller om en lignende hendelse med bakgrunn i å være fra Furuset:

Jeg ble utestengt. For eksempel når det var fester hver helg så ble jeg aldri invitert, så jeg tenkte det var tegn på at de ikke var inkluderende da. Jeg følte at jeg ikke trivdes der så veldig godt så jeg bytta (skole). Jeg følte meg ikke velkommen. Kanskje de ikke stoler på oss, meg, eller ikke kjenner meg bra nok, jeg vet ikke (Hassan).

Da Hassan snakker om at medelevene ikke kjenner ham bra nok, åpner han for muligheten til at medelevene kunne sett på ham annerledes dersom de ble kjent med han. Med andre ord at de ser hans ekte identitet (Goffman, 1963, s. 135). Her kan det tolkes en optimisme hos Hassan om at medelevene kan bli mer inkluderende dersom de ser bak hans stedstilknytning til Furuset. Ekskluderingen som Hassan og Hakim opplever, kan forstås å handle om uvitenhet og redsel for det ukjente. Konsekvensen blir et feilaktig bilde av Hassan og Hakim som kriminelle og farlige ungdommer som ikke kan stoles på. Dersom medelevene ikke er åpen for å bli kjent, får heller ikke Hassan og Hakim muligheten til å motbevise virkelighetsbildet deres. Dermed blir de to ungdommene bare ansett som medlemmer av en kategori (Goffman, 1963, s. 11, 107). Slik undergraves deres personlighet og individualitet. Følgelig kan det tenkes at det oppstår et «oss/dem»-skille. Dikotomien kan sammenlignes med det Goffman (1963, s. 28) kalte et skille mellom «de normale» og «den andre». Poenget er at det som er fremmed og ukjent kan oppleves som skummelt og utrygt, noe som igjen øker sannsynligheten for territoriell stigmatisering.

Andre eksempler på stigmatisering som nevnes i intervjuene er språk og humor. Mahdi forteller at da han forsøkte å være morsom i klassen så ble det tolket i verste mening. Han tror hans bakgrunn fra Furuset spilte inn på medelevenes reaksjon. Nesten samtlige ungdommer som ble intervjuet beskriver humoren til vestkantelevne som tørr. Mahdi forteller om nedlatende kommentarer om hans boforhold og religion fra medelever på vestkantskolen sin:

Han ene sa: «Mahdi er du uteligger, skaff deg hus og ta opp lån da,» og da sa han andre: «ja, og jeg liker sånne historier om Askeladden.» Han mente at vår religion er tull. De prøvde å fremprovosere reaksjoner fordi jeg er muslim (Mahdi).

Slik Mahdi forteller historien, så ble kommentarene av medelevene sagt som en spøk. Kommentarene kan imidlertid forstås som sagt på Mahdis bekostning der hans sosiale bakgrunn og religionstilknytning blir krenket. Ut fra tonefallet Mahdi bruker i gjenfortellingen, gis det inntrykk av at medeleven spøkte på en sarkastisk måte. Flere av ungdommene forteller også i intervjuene at medelever og lærere raskt skjønnte at de kom fra østkanten, basert på måten de snakket på. Blant ungdommene som byttet skole, uttrykte samtlige at skoletrivselen økte når de byttet til østkantskole. Her gis det et inntrykk av at de opplevde å være mer lik disse elevene, noe som gjør det lettere å bli akseptert. Med andre ord kan faktorer som etnisk bakgrunn, stedstilknytning, klær, språk og humor se ut til å påvirke hvorvidt ungdommene tildeles en identitet i prosessen av territoriell stigmatisering. Det kan tenkes at stigmatiseringen kommer enda tydeligere frem når Furusetungdommene omgås elever på vestkantskoler, nettopp fordi de skiller seg ut ved andre identitetsmarkører som hudfarge, språk, humor og klær.

5.1.2 Møter på jobb: kollegaer, kunder og jobbintervju

Det var flere som hadde deltidsjobb ved siden av skolen eller som søkte jobber, blant de som ble intervjuet. Noen beskrev at det å ha råd til klær og mat var en motivasjon for å jobbe. Flere fortalte at det kan være vanskelig for ungdom å få jobb i Oslo, spesielt de fra østkanten. Ungdommene trodde blant annet at det skyldes diskriminering, der etnisk minoritetsbakgrunn og det å komme fra Furuset påvirker muligheten til å få jobb. Masim sier følgende i intervjuet: *jeg søkte og søkte også fikk jeg bare avslag, også tenkte jeg «er det fordi jeg heter Masim eller er fra Furuset?,» også begynner man å lure «er det noe galt med meg?»*. Det er tydelig at jobbprosessen påvirker Masim og hans selvtillit, da han etter hvert undrer seg over om avslagene er personlig. Etter hvert får Masim et jobbintervju som foregår i en større gruppe med 10 jevnaldrende ungdommer: *det er vanskelig å ta plassen sin, spesielt ettersom alle de andre var etnisk norske. Hvordan skal jeg bevise og gjøre meg mer spesiell enn de?*. Her kan det virke som at i tillegg til å være en aktuell jobbkandidat, så må Masim ha «det lille ekstra» for å kompensere for sin minoritetsbakgrunn og Furusettilknytning. Det er kjent at det er en stor konkurranse blant ungdommer om å få jobb i Oslo, uavhengig sosial bakgrunn. Dersom ungdommenes mistanke om diskriminering stemmer, kan de ha en enda større utfordring med å få jobb i et allerede utfordrende arbeidsmarked, nettopp fordi de utsettes for territoriell stigmatisering (Goffman, 1963, s. 4, 5).

Ali forteller om episoder på jobben: *det er sånne kommentarer på jobb når du sier hvor du er fra, «oi du er fra Furuset? det er et kriminelt sted, da er du en kriminell gutt»*. Sitatet til Ali tjener som et godt eksempel på teorien om innbilte fellesskap (Anderson, 2016, s. 22, 26). I lys av innbilte fellesskap kan det i sitatet tolkes et kausalt forhold mellom det å være fra Furuset som antas å være et kriminelt sted, og at Ali dermed er kriminell. Her er det viktig å poengtere at et sted aldri er kriminelt i seg selv. Derimot kan det være flere kriminelle som bor samlet på ett sted, men det gjør ikke stedet eller de som bor der til kriminelle. Det at Ali får slike kommentarer kan forstås som en territoriell stigmatisering på arbeidsplassen, der feilaktige innbilninger kan bygge oppunder en identitet til Ali som kriminell. Denne fremstillingen er noe han tydelig ikke kjenner seg igjen i. Her oppstår en diskrepans mellom Alis virtuelle og ekte identitet (Goffman, 1963, s. 135). Gjennom menneskers sosiale konstruksjoner av virkeligheten, kan ressurssterke ungdommer gjøres om til historier av kriminelle farlige individer (Berger & Luckmann, 1966, s. 33-35). Fordi Furuset konstrueres som et kriminelt sted, opptrer mennesker som om det er ekte og dermed oppstår også stigmatisering av beboerne. Slike feilaktige inntrykk kan tenkes å frata ungdommer muligheten til å vise hvem de er, altså sin identitet. I Alis tilfelle gjøres han til offer for territoriell stigmatisering, som oppstår på bakgrunn av noe som et fåtall ungdommer er involvert i på Furuset.

5.1.3 Møter ute i det offentlige utenfor bydelen

Mange av ungdommene var aktive på fritiden sin med blant annet fotball. Noen spilte for fotballag utenfor egen bydel som gjorde at de kom i kontakt med jevnaldrende fra andre bydeler, både øst og vest. Flere av de som spilte på fotballag i egen bydel møtte også spillere fra andre bydeler da det var fotballkamp. Mahdi forteller om sin erfaring med et fotballag på vestkanten:

Det er mye å finne fellesskap i, for eksempel fotball. Men jeg har gått på fotballag med vestkanten og du føler deg litt utenfor der. Det var litt det samme som å gå på vestkantskole, det var helt forferdelig. Med fotballen så ville jeg ikke komme før jeg hadde starta. Jeg hadde allerede den dårlige opplevelsen fra før med vestskole så jeg merket samme miljø her, samme type folk fra samme sted. Jeg drar ikke alle under en kam, men jeg har ikke lyst til å gå på skole med så mange sånne mennesker for så bare å gå hjem og skifte, også igjen møte dem på fotball (Mahdi).

Sitatet til Mahdi viser at fotball som kan være et sted der ungdom finner mestring og fellesskap, kan forvandles til en ekskluderingsarena. Om ekskluderingen imidlertid skyldes at Ali kommer fra østkanten er usikkert. Men dersom det er tilfelle kan det tenkes å skape enda større skiller mellom ungdommer i øst og vest, som i utgangspunktet omgås lite til vanlig. Dersom det faktisk foregår en ekskludering, kan det tenkes å skje av tre grunner. Et scenario er at Mahdi skiller seg ut fra resten av laget slik at det blir vanskelig å finne noe til felles. Et annet scenario er at Mahdi forventer å bli ekskludert fra første stund og dermed ikke gjør forsøk på å bli kjent med laget selv. Et tredje scenario er at resten av laget antar at de ikke kommer overens med Mahdi og dermed ikke gir ham muligheten til å bli kjent. Dette kan igjen tenkes å bidra til at Mahdi trekker seg unna fordi han ikke kan være seg selv. I siste scenario kan det oppstå en form for selvoppfyllende profeti, der resten av laget sine antakelser om Ali gjøres til virkelighet fordi Mahdi ikke gis rom til å vise hvem han er, sin identitet. Poenget er at det i utgangspunktet kan være positivt at ungdommer omgås på tvers av bydeler, men at ungdommers antakelser om hverandre kan gjøre prosessen vanskeligere. Det kan tenkes at ungdommers oppfatning om at hverandre er «såanne type mennesker» kan øke den territorielle stigmatiseringen, samt skape større skiller mellom øst og vest med mindre kontakt på tvers av bydelsgrensene. Uavhengig av om ekskludering faktisk skjer, er det viktig å ta ungdommens opplevelse av ekskluderingen på alvor da det oppleves som ekte for dem. Det å ta ungdom på alvor og å gi dem anerkjennelse for deres opplevelser, støttes av forskning som viser at det kan virke myndiggjørende (Aaslund, 2019, s. 191). Altså har poenget om å ta andre på alvor en overføringsverdi til sosialt arbeid.

Ali har også over lengre tid spilt på et fotballag, men i motsetning til Mahdi har han kun spilt for lag fra egen eller nærliggende bydeler på østkanten. Ali har imidlertid spilt fotballkamper mot fotballag både fra hele Oslo og Norge for øvrig. Han forteller om gjentagende episoder med det han opplever som urettferdig dommere:

Jeg tror ikke vi er en eneste etnisk norsk på laget, også i tillegg er vi fra Furuset, så da tenker dommeren «oi, de her må jeg passe på». Hvis det er et lag der de fleste er en minoritet så han kjører dem. Så vi filmer hele kampen, så hvis han feildømmer så har vi det på film. Vi har blitt feilbehandlet av flere både fordi vi har minoritetsbakgrunn og er fra Furuset (Ali).

Masim deler en lignende erfaring:

*Vi spilte mot en dyr vestkantklubb på bortekamp, de hadde mange supporterforeldre og vi hadde ingen. Også hører vi foreldrene deres si «de klarer ikke å spille fotball». Da blir det dårlig stemning mellom oss og de andre gutta. Dommeren har også fordommer mot Furuset så han tenker «Furuset er farlig, jeg må passe på». Hvis jeg tar en sklitakling, er det ikke det samme som de fra det andre laget. Hvis de ikke hadde visst at vi var fra Furuset, hadde det vært en helt annen kamp. Vi kunne ikke gå ordentlig i duell, fikk rødt kort sånn *knipser*. Jeg tror Furuset er eneste laget som virkelig blør for drakten, vi kriger så mye vi kan (Masim).*

I samtale med ungdommene nevnes flere ganger ordet «de» om mennesker bosatt utenfor Furuset eller østkanten, og «vi» om ungdommene, vennenettverket eller Furusetbeboere. Når ungdommene spiller fotball kan dette skillet forstås enda tydeligere: Furusetlaget har et felles mål om å vinne og en drakt som markerer tilhørighet og fellesskap til samme lag. Masim sine metaforer «*blør for drakten*» og «*kriger*» kan i denne sammenhengen analyseres som både symbolsk og bokstavelig. Det å vinne kampene blir enda viktigere, nettopp fordi ungdommene opplever seg urettferdig behandlet der dommeren utsetter de for territoriell stigmatisering. Det at Masim opplever at hans sklitakling dømmes annerledes, kan forstås som at dommeren tillegger Masim feilaktige intensjoner og handlinger basert på stedet han er fra. Han gjør det ikke nødvendigvis fordi det kreves i fotballkampen, men fordi han er fra Furuset. Ut fra det Ali og Masim sier, kan Furuset tolkes å vinne «mot alle odds» dersom de går ut av kampen med seier. Slik kan ordet fotballkamp forstås i en dobbel forstand: en kamp der Furuset vinner heder og ære, men også en kamp for å bli rettferdig behandlet og forstått. Som fotballag vil de stå sammen både som et lag som spiller hverandre gode, men også mot «de andre» som møter dem med antakelser, fordommer og stereotyper. Det kan tenkes at det å stå sammen slik kan gi en enda sterkere opplevelse av samhold. Dette minner om den beskrivelsen flere av ungdommene ga for hvordan Furusetbollen oppstår.

Flere av ungdommene forteller at de har fått nedlatende eller sårende kommentarer når de har møtt fremmede utenfor sin egen bydel. Flere av kommentarene knyttes opp mot hvordan de går kledd eller snakker. Hassan har hatt flere episoder i sentrumsnære områder der folk spør om han selger narkotika kun basert på hvilke klær han bruker:

Det er litt dårlig at folk ut fra hvordan du kler deg, så kan de anta at du er noe. Hvis du går med sidebag og tracksuit da så er det typisk at du selger narkotika. Det har vært flere etniske nordmenn i byen som ser oss også tror de vi selger narkotika, de sier «har dere noe?». Jeg blir litt sur for jeg har diskutert med gutta, er det så åpenbart at vi er fra østkanten? Så det tar jeg negativt for jeg syns ikke det er noe gøy å assosieres med. Det er litt stigmatisering da med hvordan du kler deg, så jeg prøver å kle meg litt formelt, men jeg vil ikke gå ut av komfortsonen. Men det har mye å si hvordan du kler deg da, det kan jeg garantere (Hassan).

Tracksuit er det engelske begrepet for joggedress og sidebag er en sideveske som mange ungdommer går med. Ahmed har hatt lignende opplevelser ut fra klærne han bruker når han går ut av bydelen sin: *hvis jeg går i sentrum og de ser meg med tracksuit og boblejakke, så tenker de «han er fra øst og driver med noe». Men det er bare stilen vår.* Ut fra det Hassan og Ahmed forteller oppstår et dilemma der det som er viktig og uskyldig for dem, kobles til noe kriminelt for andre. Flere av ungdommene nevner sidebag, svarte klær, tracksuit og stor boblejakke som klær mange av ungdommene på østkanten bruker. Mange av dem kan dermed fremstå som like, noe som kan gi andre et inntrykk av at disse ungdommene fremstår som en homogen gruppe. Trolig kan dette senke terskelen for det Mahdi snakker om da han sier *det er kjipt når vi blir dratt under en kam.* Uttrykket «dra alle under en kam» kan analyseres i lys av innbilte fellesskap, der klær gjøres til symbol for å konstruere ideen om at østkantungdommer som kler seg likt kan knyttes til narkotikakriminalitet (Anderson, 2016, s. 22). Samtlige ungdommer som ble intervjuet, avviser involvering med kriminalitet og narkotika. Altså er dette noe de risikerer å bli feilaktig identifisert med dersom de beveger seg utenfor egen bydel med klesstilen sin. Poenget er at ungdommenes klær kan uttrykke en positiv selvidenitet på den ene siden, men at klærne også kan bli kilde til en negativ virtuell identitet på den andre siden. Den negative virtuelle identiteten oppstår som et resultat av stigmatiseringen på bakgrunn av hvordan ungdommen kler seg og fremstår (Goffman, 1963, s. 135). Det at ungdommene utsettes for stigmatisering kan resultere i at de må legitimere seg i møte med andre (Eriksen, 2019, s. 253). Dette til tross for at de i utgangspunktet opplever en stor lokal stolthet.

Et annet eksempel som kan knyttes til territoriell stigmatisering både utenfor og innenfor bydelen, er politiets mistenkeliggjøring av ungdommene basert på klær og utseende. Ahmed forteller at han var på vei hjem fra skolen med venner, også stopper politiet t-banen fordi det har skjedd en voldshendelse i retningen de kommer fra. Flere av dem holdes opp etter veggen og politiet begrunner det med at de passer til beskrivelsen av gjerningspersonene. Ahmed sier: *hvordan kan de vite at det er oss når halve Oslo bruker de samme klærne? Det blir dårlig (å mistenkes av politiet) bare fordi beskrivelsen passer til 50 prosent av Oslo.* Flere av ungdommene forteller om lignende hendelser og flere av dem har blitt uskyldig ransaket av politiet. Med bakgrunn i at politiet er en legitim utøvende makt, kan det tenkes at de forsterker den territorielle stigmatiseringen blant vitner rundt som ser at ungdommene blir holdt opp langs veggen. Boblejakke, sidebag og tracksuit trenger ikke nødvendigvis å utløse stigma i seg selv, men når det knyttes opp mot negative stereotyper og bosted kan det tenkes å føre til territoriell stigmatisering. Med bakgrunn i Oslos demografiske forhold og kriminalitetsstatistikk av hvor kriminalitet skjer og hvem som utfører det, kan det tenkes at noen ungdommer har større sannsynlighet for å gjøres til ofre for territoriell stigmatisering. Kjennetegn som bostedsadresse på Oslo øst, klesstil, etnisk minoritetsbakgrunn og kjønn kan gjøres til negative identitetsmarkører som er med på å skape en slags negativ forventning. Ikke minst vil nok medias bilde av de farlige og kriminelle guttene påvirke menneskers fordommer og antakelser, som igjen kan forsterke den territorielle stigmatiseringen. Med andre ord kan den territorielle stigmatiseringen tenkes å påvirke ungdommenes identitet både som gruppe og individuelt.

Samtlige ungdommer som ble intervjuet uttrykte at språket var noe de skilte seg ut med. De beskriver en sosiolekt og etnolekt som går under begrep som «kebabnorsk». Hassan forteller: *alle her kaller hverandre bror, men hvis du går med det språket lenger ut vil folk få sjokk. Når etniske nordmenn hører det, sier de «dere er ikke brødre». Men vi gjør det av kjærlighet.* I sitatet til Hassan kan det tolkes at de han kaller etniske nordmenn definerer ungdommene annerledes, enn hvordan de definerer seg selv. Med andre ord kan det virke som at hvilket innhold de legger i samme begrep er ulikt. Sannsynligvis skyldes det enten at ungdommene snakker et annet morsmål der det er vanlig å kalle andre for bror eller søster, eller at ungdommene sammen har utviklet et språk som gir mening for dem. Språket kan altså bidra til en identitetsdannelse både som gruppe og enkeltindivid. Når Hassan blir korrigert med at «dere er ikke brødre,» avvises hans måte å uttrykke vennskap på. Her kan språket forstås som noe sosialt konstruert som tillegges mening avhengig av situasjon og hvem som definerer noe (Bourdieu, 1991, s. 5, 19).

Selv om ungdommene sier at de endrer fremtoningen sin i møte med andre, er de likevel tydelige på at de er seg selv. Hakim sier: *jeg er hundre prosent meg selv, det som endrer seg er bare måten jeg snakker på. Jeg bruker ikke kebabnorsk, de kommer ikke til å forstå.* I et identitetsperspektiv kan det at Hakim føler seg som hundre prosent seg selv forstås som at det som er viktig for ham, fortsatt opprettholdes i møte med andre. Kanskje er det ikke måten å snakke på som er det mest avgjørende for hvordan Hakim opplever egen identitet. Samtidig kan det virke som at andres oppfattelse av Hakim, påvirker hvordan han uttrykker seg. Det at Hakim sier «de kommer ikke til å forstå,» kan tolkes på to måter: de forstår ikke ordene han bruker eller de forstår ham ikke som person. Sistnevnte kan tolkes som at noen tillegger Hakim egenskaper som ikke stemmer, fordi måten han snakker på assosieres med en stereotypi om hvordan resten av hans personlighet er. Det skal likevel nevnes at folk flest viser ulike sider av seg i møte med forskjellige mennesker og diverse situasjoner. Det kan også være mulig å være «hundre prosent seg selv» i flere versjoner, noe som peker i retning av at identitet kan tolkes som noe flytende i stadig endring, avhengig av kontekst (Giddens, 1991, s. 53).

Ali viser til hvordan bosted kan bidra til ufrivillig å havne i konflikt med andre utenfor Furuset: *når jeg var yngre kunne jeg automatisk bli blandet inn i konflikt selv om jeg ikke ville. Folk spurte «hvor er du fra,?» jeg svarte «Furuset», og der var jeg blandet inn. Jeg måtte jo svare.* Når Ali får spørsmål om hvor han tror ungdommer søker anerkjennelse svarer han: *noen prøver å finne den anerkjennelsen utenfor Furuset, men det er nesten ingen som klarer det.* I de to sitatene kan mangelen på anerkjennelse tolkes å skape to ulike situasjoner: en der det blir mangel på interaksjon mellom partene, og en der det blir uønsket interaksjon for den ene eller begge partene. Begge situasjonene kan minne om en avstand mellom grupperingene, der interaksjonen påvirkes av trekk ved den andre som ikke anerkjennes, aksepteres, ses ned på eller blir stigmatisert (Goffman, 1963, s. 123). For eksempel holdninger, verdier, klesstil, snakkemåte, atferd eller å være fra et bestemt sted. Det Ali sier om at det er få som klarer å finne anerkjennelse blant andre utenfor bydelen, kan peke i retning av at bosted påvirker kontakten og anerkjennelsen mellom ungdommer i Oslo.

5.1.4 Møter ute i det offentlige på Furuset

I analysen så langt har ungdommenes møter med mennesker utenfor egen bydel blitt mest omtalt. Det kommer også frem i intervjuene at ungdommene kan oppleve territoriell stigmatisering på Furuset, både blant de som selv bor der og som kommer inn utenfra. Ungdommene forteller at etter flere alvorlige hendelser i bydelen så får stadig folk lavere terskel for å ringe politiet. Politiet dukker ofte opp med mange biler og betjenter, noe som gir inntrykk av at noe alvorlig skjer. Ahmed forteller at politiet flere ganger har rykket ut når ungdommene lekeslåss og at de føler seg misforstått av de som ringer politiet. Noen av ungdommene sier også at folk utenfor ikke forstår humoren deres. Ut fra det Ali sier, kan det virke som at kjennskap til Furuset påvirker hvilket blikk innbyggere får i møte med ungdommene:

Folk i bydelen er ikke redd Furusetungdommene, de er vant til å se dem ute. Men folk utenfor kan oppleve de som høylytte og blir redde fordi de har hørt skumle ting (Ali).

Her kan det igjen tolkes at det som er ukjent og fremmed oppleves som mer skummelt. Med andre ord vil besøkende som hverken kjenner ungdommene eller Furuset særlig godt, trolig oppleve de unge som mer skumle. Det at Ali sier at folk utenfor bydelen har hørt skumle ting om ungdommene, kan tolkes som at de besøkende allerede har et forutinntatt inntrykk av hvordan disse ungdommene er, både basert på alder og bosted. Altså kan personligheten og det individuelle i ungdommen tolkes å få mindre betydning, fordi de høylytte og mørkkledde ungdommene fremstår som en homogen gruppe. Ungdommenes ekte identitet kommer med det i skyggen av den virtuelle identiteten de blir tildelt (Goffman, 1963, s. 135). I stedet dominerer feilaktige forestillinger der folk får et feil bilde av hvem ungdommene er og deres identitet. Ordene «folk utenfor» og «de der» blir brukt blant flere av ungdommene for å beskrive de som ikke bor på Furuset. De lagde også et implisitt skille mellom de som bor på Furuset og de som ikke gjør det, når de snakket om hvordan de opplevde identitet, anerkjennelse og fellesskap. Flere har også blitt møtt med stigmatisering og fordommer blant andre som selv bor på Furuset. Hakim forteller om en «norsk» gammel dame som var i konflikt med en større ungdomsgjeng inne på Furuset senter. Med «norsk» mener Hakim trolig at damen hadde et skandinavisk utseende. Da han møter henne inne på senteret opplever han å bli kjeftet på, fordi damen antok at han var en del av vennegjengen. Dette er igjen et eksempel på hvordan ungdommene kan bli sett som en større enhet, heller en enkeltindivider med hver sin personlighet og identitet.

Kort tid før intervjuene hadde Ahmed nylig deltatt på et møte med politiet og lokale stiftelser:

Jeg ble sjokkert når jeg hørte at hun ene på senteret sa at hun ikke turte å stenge butikken etter klokka 22 fordi det var mange ungdommer. Hun bor jo her selv til og med. Jeg har en viss følelse for at ja ungdommer samler seg her så klart, men jeg visste ikke at andre følte på DEN følelsen av å være på Furuset. Men det virket som at som oftest var det de eldre som følte det mest sånn (Ahmed).

Når Ahmed bruker ordene «turte ikke,» er det tydelig at han tolker dette som redsel og anser at damen opplevde det som farlig eller skummelt å være på senteret. Dersom ungdomssamlingene vekket en redselsfølelse i damen, så påvirker det trolig hvordan hun ser identiteten til disse ungdommene. Avhengig av situasjonen må det også tas høyde for at damen opplevde redsel fordi ungdommene var i et større flertall, og dermed kunne oppleves som mer skumle på grunn av det. Ahmed beskriver seg som overrasket over at han og damen har så ulike oppfatninger av ungdomsgruppene på Furuset. Når han sier «hun bor jo her selv til og med,» kan det tolkes som at han forventer noe mer forståelse fordi hun som Furusetbeboer kjenner ungdommene bedre enn «folk utenfor». I sitatet til Ahmed gis det også inntrykk av at alder har noe å si for hvordan ungdommene oppleves. Økende aldersforskjell kan tenkes å skape enda større distanse mellom partene med tilhørende skepsis til hverandre. Selv om redselen for Furusetungdommer kanskje er tydeligst i Oslo vest, kan altså beboere som selv bor på Furuset oppleve redsel for ungdommene. Dette nyanserer øst-vest skillet som ble skissert i forrige delkapittel om ungdommenes møter utenfor egen bydel. Hassan forteller noe lignende: ro

Tanten og kusinene mine har flere ganger blitt ukomfortable når de går forbi senteret fordi det står mange gutter og ungdommer der. Men de har ikke opplevd at noen er frekke mot dem eller noe sånn (Hassan).

Flere av ungdommene kommer fra større familier som bor i samme leilighet. De forteller blant annet at på grunn av plassmangel, så oppholder de seg ofte utenfor hjemmet sammen med venner. Nesten samtlige sammenligner situasjonen sin med ungdommene som bor på vestkanten, der de har mer plass og kan få besøk av venner hjemme. Ali sier:

Det er ikke mange som pleier å henge hjemme hos hverandre, det er få ganger. Hvis man har mange småsøsken og hele pakka, også drar man inn mange folk så er det ikke noe koselig for familien, så da blir det ute (Ali).

Med bakgrunn i sitatet til Ahmed som fortalte om butikkdamen som ikke turte å stenge butikken etter klokka 22, så kan én forklaring være de sosiodemografiske forholdene som flere av ungdommene vokser opp i. Det at de oppholder seg utenfor senteret handler ikke nødvendigvis om at de ønsker å være der. Det kan handle like mye om at ungdommene faktisk må oppholde seg et sted da de treffes. Etersom Furuset senter og Furuset t-bane utgjør to knutepunkt, fremstår de dermed som naturlige møtesteder.

En ungdom forteller om en veldig alvorlig voldshendelse der han var nær ved å bli drept:

Vi var på et sted på Furuset, også kommer det inn to gutter. Det første de spør om er hvor vi er fra. Vi begge svarer Furuset også angriper de oss uten å snakke, ingenting. Så man hadde ikke tid og det var flaks at jeg reagerte og klarte å beskytte meg selv, for hadde jeg ikke gjort det hadde jeg ikke vært her i dag.

Det fiktive navnet på ungdommen utelates fordi mange på Furuset kjenner til hendelsen. Ungdommen har samtykket til at historien hans blir omtalt. Ungdommen forteller at han ikke kjente motparten og at de angrep han og vennen hans kun fordi de svarte at de var fra Furuset. Hendelsen skjedde helt uprovosert ifølge ungdommen og de ble uskyldige ofre for noe som kunne gått veldig galt. Den svært alvorlige hendelsen slik den blir beskrevet, kan forstås som en ytterst konsekvens av territoriell stigmatisering som gjøres til handling. Her trues noe mye mer enn bare «identiteten» til ungdommene da det handler om liv og død.

Andre grupper som ungdommene trekker frem når vi snakker om stigmatisering og fordommer, er politiet og SIAN (Stopp islamisering av Norge). Hakim og Ali forteller om en tidligere SIAN demonstrasjon på Furuset:

De folka sånn som SIAN og folk som er rasister som prøver å fastsette en identitet til ungdommer, det liker jeg ikke. Sånn som Hitler da, han hata jo jøder og oss muslimer. Sånn som krigen i Gaza og Palestina, du ser jo hvordan folk lukker øya sine, det er trist. Islam har blitt feiltolket av sånne folk som SIAN, de sprer propaganda (Ali).

Ut fra det Ali sier kan det tolkes en følelse av fortvilelse og frustrasjon over å bli misforstått. Når han sier at SIAN «prøver å fastsette en identitet til ungdommer,» så kan det forstås som en tildelt identitet som strider imot det bildet ungdommene har av seg selv. Ettersom SIAN forsøker å spre budskapet sitt gjennom flere kanaler, så står ungdommene med muslimbakgrunn i fare for å bli feiltolket som Ali sier. I sitatet kan det også tolkes en skuffelse hos Ali over resten av befolkningen, da han sier «du ser jo hvordan folk lukker øya sine, det er trist». I en overført betydning kan de folkene som Ali refererer til, forstås som passive mottakere som lar SIAN spre sin feilaktige propaganda. Hakim forteller følgende:

SIAN, de var jo her og jeg er ikke fornøyd med hvordan utfallet ble. Jeg synes ikke man skal gi de noe oppmerksomhet. Ungdommene her er jo lett antennelige og mange av dem er jo ute etter adrenalin og kaos da. Men jeg synes det er dårlig gjort av SIAN å komme til sånt sted hvor de vet det er mange ungdommer og provoserer dem. Det er dårlig at de får politiets støtte til å utføre slike handlinger. Det har ikke noe med ytringsfrihet å gjøre å brenne koranen. Det var kanskje 50-60 politibiler her (Hakim).

Som kjent har flere av ungdommene dårlige personlige erfaringer med politiet. Når Hakim som selv er religiøs forteller at SIAN brenner koranen og at politiet i tillegg ikke stopper det, så kan det tolkes som en dobbel krenkelse i hans øyne. I tillegg gis det inntrykk av at Hakim er frustrert over ungdommenes respons til SIAN. Flere ungdommer gikk til fysisk angrep på SIAN, kastet stein og fikk etter hvert beskjed om å forlate området av politiet. Med bakgrunn i SIAN sin propaganda er det neppe en tilfeldighet at de velger Furuset som destinasjon for markeringen sin. Det at Furuset har et høyt antall beboere fra andre opprinnelsesland sammenlignet med andre steder gjør Furuset til et attraktivt mål. Begrepet territoriell stigmatisering kan her tolkes i en bredere forstand, der SIAN sitt budskap krenker en stor del av identiteten til mange Furuset beboere både på et individuelt nivå og på et mer overordnet gruppenivå når de henvender seg til alle muslimene. Det at SIAN fremprovoserer voldelige reaksjoner i ungdommene slik Hakim beskriver, forsterker trolig noe av det budskapet SIAN forsøker å formidle. Altså kan demonstrasjonen slå tilbake på ungdommene selv. SIAN demonstrasjonen ble dessuten et stort oppslag i store nyhetskanaler, noe som gjorde at Furuset fikk enda mer oppmerksomhet i negativ forstand. Mange av overskriftene handlet om voldelige motdemonstranter som ble anmeldt av politiet, heller enn fokus på budskapet og handlingene til SIAN. Dette kan tenkes å føre til enda større misnøye blant ungdommene ovenfor media, noe som bringer oppgaven over til neste delkapittel om avisenes fortellinger og hvordan det påvirker ungdommene.

5.2 Avisenes fortellinger om Furuset: et farlig sted med farlige ungdommer?

Ungdommene som ble intervjuet hadde nesten bare negative opplevelser med digitale og fysiske nyhetsmedier når det gjaldt hvordan Furuset og ungdommene blir fremstilt. Erfaringene til ungdommene kan deles inn i ulike kategorier ut fra hvordan de føler seg møtt av journalister og det som skrives om dem eller Furuset i mediene: 1) personlige erfaringer av nyhetsartikler som handler om dem som enkeltpersoner, 2) nyhetsartikler som oppgir feil opplysninger eller gir et skjevt bilde av hvordan Furuset er, som igjen påvirker alle Furusetbeboere på et mer overordnet nivå, og 3) nyhetsleseres oppfatninger og kommentarer der de har blitt påvirket av media. Hassan deler en personlig ubehagelig opplevelse med politiet og media i egen bydel:

Vi stod mange ungdommer som venta på bussen. Det hadde vært slåsskamp på t-banen et annet sted, vi hadde ikke noe med det å gjøre. Også kommer 7 politibiler og sperrer av hele plassen også ser jo folk på oss når politiet går til oss. Det var flaut altså, jeg visste ikke hvor jeg skulle gjøre av meg. De sjekket oss og ransaket oss foran folk. Også kommer det i VG og de skrev «dette er ungdommene som er tatt». En journalist tok bilde av oss som var sensurert men alle så at det var oss. Politiet hadde til og med bekreftet til VG at det ikke var oss (som var i slåsskamp) på bildet. Da sa politiet at media skriver for å få lesere. Det var dårlig og flaut. Det var ubehagelig, jeg skal ikke lyve (Hassan).

Det at politiet ransaker Hassan og vennene hans med mange vitner til stede, i tillegg til at journalisten tok bilde og publiserte det uten samtykke, kan tolkes som en dobbel krenkelse. Selv om politiet raskt sjekket ham ut av saken så fikk mange vitner med seg mistenkeliggjøringen mot Hassan og vennene hans mens ransakingen pågikk. I tillegg kan han bli nødt til å forsvare seg som uskyldig ovenfor de som gjenkjenner ham på bildet som journalisten publiserte. Dersom Hakim blir gjenkjent på bildet kan han kobles til slåsskampen, noe som kan bidra til et feil inntrykk av det Hakim identifiserer seg med. Når Hakim bruker ordene ubehagelig og flau, kan det forstås som en følelse av skam for en situasjon han i utgangspunktet ikke skulle vært i. Her bidrar både politiet og nyhetsjournalisten til å skape et feilaktig bilde av Hakim sin identitet utad, både i det hendelsen finner sted og i ettertid med en offentlig artikkel. Det kan tenkes at fordi hendelsen foregår på et belastet sted der ungdommer er involvert, så har både politiet og media en lavere terskel for å gripe inn og omtale hendelsen i etterkant.

Historien til Hakim kan også tolkes som et eksempel på hvordan nyhetsartikler presenterer feil opplysninger og et skjevt bilde av ungdommene på Furuset. I intervjuene ble tittelen på flere avisartikler vist frem der ungdommene fikk spørsmål om hva de tenkte. Samtlige ungdommer uttrykte frustrasjon over negativt vinklede nyhetsartikler om Furuset i mediene:

Media får det til å virke som at Furuset er war zone. Når folk ser det her kan de tenke det gjelder meg også, det er sammenkobling med en gang. De tenker «Furuset ja, han er 100% en del av de der ungdommene». (...) De som tar bussen forbi, de tenker jo «hey hva skjer liksom,» og automatisk så tørr de ikke være her. Groruddalen avisa er den eneste som skriver da det er noe positivt. Men det hjelper jo ikke når bare de lokale leser. Hele Norge leser jo negative ting på VG om Furuset (Masim).

Det at folk hører noe negativt hele tiden og ikke noe positivt, det skaper et sånn dårlig bilde av Furuset. Bildet media tegner av Furuset stemmer ikke. Jeg forstår jo hvorfor de må skrive om ting som skjer, men hvorfor bare det negative og ikke det positive? Det snakkes bare om at noen ble knivstukket. Alt media skriver om gjelder veldig få. Media generaliserer alle ungdommene på grunn av den lille prosentandelen. Da tror folk det er mange flere enn i virkeligheten. Media kaster flamme på bensinen (Hakim).

Jeg tror knivstikking på Furuset treffer mange flere enn en festival arrangert av ungdommer dessverre, så publikum har noe å si. Så at en knivstikking har mer å si, er vår feil som folk (Mahdi).

Sitatene kan oppsummeres slik: mediene er mest opptatt av det negative som skjer på Furuset, medienes rolle legitimeres til en viss grad fordi de gjør jobben sin ved å dekke nyhetsbildet, mediene er selektive i hva de skriver om, det er noe forskjell på avisenes fokus i hvordan de fremstiller Furuset, mediene styres av penger og antall lesere, lesernes interesser fører til flere negativt vinklede oppslag om Furuset, samt en tendens til overdrivelser av media som gir et feilaktig og skjevt bilde av Furuset. En av konsekvensene kan bli at det dannes feilkonstruerte negative identiteter om Furusetbeboere. Flere ungdommer sier at media «krydrer» artiklene. Metaforen kan forstås som en overdrivelse som ikke nødvendigvis presenterer det realistiske bilde. Ungdommene virker farligere enn de er. I sitatene kan det spores frustrasjon, skuffelse og urettferdighet. Dette kan ses i lys av første analysedel der ungdommene presenterer et helt annet bilde av Furuset enn det media forespeiler leserne i nyhetsartiklene.

Ali forteller at andre uten tilknytning til Furuset noen ganger kommer inn på området og begår kriminalitet som skaper overskrifter. Han nevner en nylig hendelse som tiltrakk seg stor medieoppmerksomhet der ingen av de involverte hadde tilhørighet til Furuset. Noe av det dårlige ryktet til Furusetbeboere kan altså dannes på feil grunnlag, i tillegg til at den territorielle stigmatiseringen øker. Selv om hendelsen finner sted på Furuset så er det ikke nødvendigvis Furusetbeboere som er involvert. Med andre ord kan Furuset forstås som et sårbart sted på den ene siden og som en målskive for medier på den andre siden. Slik kan media tolkes å bidra til å skape en negativ identitet blant Furusetbeboere. Spesielt vil nok det gjøre seg gjeldende for minoritetsetniske ungdomsgutter som ofte nevnes i nyhetsartikler i etterkant av spesifikke hendelser. Det kan tenkes at det oppstår en fallgrube i samfunnet dersom Ali har rett i det han sier: *media gir ungdommene en identitet som kul og tøff. Avisene produserer kriminelle og noen føler de må leve opptil forventningene om hvordan det er å være fra Furuset.* Dersom avisenes fortellinger forsterker den territorielle stigmatiseringen, kan det også skape større avstand mellom beboere i Oslo og Norge for øvrig, som igjen fører til mer fordommer og skepsis.

Flere av ungdommene ga uttrykk for at Oslo øst ofte blir neglisjert og undervurdert i avisene, mens Oslo vest fremstilles i et godt lys. Noen argumenterer også for at avisene bevisst unnlater å skrive om det negative som skjer på vestkanten. Mahdi deler sin opplevelse om fremstillingen av øst og vest i nyhetsavisene:

De vil gi et bilde i media av at de i vest, de er mer sofistikerte mennesker. Også har vi øst da, her har vi dyrene som går rundt og lager kvalme og sprer negativitet, vold og gjengmiljø. Så det er jo en agenda bak alle disse overskriftene. Jeg vet personlig at det skjer masse i vest også. Jeg føler at mange lukker øya for alt som skjer på vestkanten, men da noe skjer på østkanten så angriper de med en gang (Mahdi).

Det at Mahdi bruker ordet «agenda» kan forstås som at han tenker mediene har en bevisst hensikt med sine fremstillinger av Oslo øst og vest. Ved å sette de to setningene «sofistikerte mennesker» og «dyrene som går rundt og lager kvalme» opp mot hverandre, så er det en stor kontrast i hvordan Mahdi opplever at media ser på bydelene. Dersom disse måtene å omtale folk på settes inn i en slags rangordning, hadde førstnevnte blitt plassert øverst. I metaforen «dyr» ligger det også en implisitt forståelse av at menneskene på østkanten har en mindre verdi. Selv om dette kun er tolkninger av det Mahdi sier, så er det verdt å nevne at flere av de andre ungdommene forteller om lignende opplevelser av mediens vinklinger.

Samtlige ungdommer tror at det avisene skriver vil påvirke lesernes oppfatning av Furuset og de som bor der negativt. Flere nevner Groruddalen avis som et unntak, men utover det kan mediene forstås som en trussel mot Furuset og stedets beboere. Den tidligere omtalte ungdommen som nesten ble drept i en uprovosert voldshendelse forteller at det ble skrevet slemme kommentarer om ham (offeret) i kommentarfeltene til en nyhetsartikkel. Han forteller: *jeg tror det er mer internett de tørr å si sånn, jeg tror ikke de hadde turt å komme hit og sagt det direkte til meg. (...) De som skriver slike kommentarer er ofte litt rasister, internettrotter.* Selv om det ikke ble nevnt noe om etnisitet i artikkelen, skal flere i kommentarfeltene ha antatt at gjerningsperson og offer hadde minoritetsbakgrunn. Internettkommentarer kan også tolkes som en form for territoriell stigmatisering. Ungdommen sier: *jeg tror ikke de hadde skrevet sånn om en etnisk norsk. Da hadde de sikkert sagt «stakkars, er han som gjorde det utlending?».* Ut fra det ungdommen sier kan det virke som at internett senker terskelen for territoriell stigmatisering, der meninger presenteres mer ufiltrert. Hvor en hendelse skjer kan også se ut til å påvirke inntrykket leseren får, ut fra hvem som er involvert når det gjelder alder, kjønn og etnisitet. Ali sier følgende om hva han tror folk tenker når de leser om en alvorlig voldshendelse:

Når de leser om noen som ble knivstukket så er Kasper det siste navnet de tenker på som er involvert. Da er det Ahmed, Abdi eller Mohammed. De ser for seg mørkhudede med svart hår og krøller som går i disse klærne som ungdommene i Oslo øst bruker (Ali).

Poenget er at det inntrykket som leseren danner seg av Furuset og Furusetungdommene, trolig påvirkes av det mediene presenterer (Eriksen, 2019, s. 253; Rosten, 2017, s. 55; Alghasi, 2012, s. 232). Mediene får med det en stor makt i samfunnet. I en forlengelse av dette kan en sette spørsmålstegn ved om avisene er med på å produsere en territoriell stigmatisering som leserne internaliserer, noe som igjen kommer til uttrykk gjennom de hverdagslige møtene som ungdommene gir eksempler på (Wacquant, 2008, s. 115). Denne tematikken er dessuten aktuell for sosialarbeidere som i økende grad må forholde seg til en mediestyrt hverdag i møte med klientene (Klyve, 2006, s. 79).

5.3 Sosiale medier: Tik Tok, Snapchat og Instagram

Selv om ungdommene virket oppgitt og frustrert over det avisene skrev om dem og Furuset, så uttrykte nesten alle at de ikke bryr seg så mye om det. En forklaring kan være at ungdommene tilhører en generasjon som ikke bruker fysiske og digitale aviser i like stor grad. Sosiale medier var også et tema i intervjuene der spesielt Tik Tok, Snapchat og Instagram ble nevnt hyppig av ungdommene. Disse kanalene var de digitale mediene der de opplevde å bli mest eksponert for territoriell stigmatisering. Forskning viser at sosiale medier kan være en av årsakene til at volden blant unge ikke går ned (Frøyland et. al., 2020, s. 2299). Blant annet som et resultat av at allerede eksisterende konflikter forsterkes ved deling i sosiale medier. Mens leserne av nyhetsaviser i stor grad er passive mottakere, gjør Tik Tok, Snapchat og Instagram det mulig med en toveiskommunikasjon med mulighet for å dele og gå i dialog. De sosiale mediene brukes dessuten til mye mer enn bare nyheter. Masim sier: *Tik Tok har blitt viralt nå. Sosiale medier har mye å si ass, det er som oftest der konflikter starter. Små ting eskalerer.* Ali forteller at ungdommer ofte danner seg et inntrykk av Furuset gjennom sosiale medier:

Noen ganger kommer ungdommer hit fra andre steder i Oslo for å lage Tik Tok, kanskje fordi de har hørt ting og synes stedet er skummelt. De tenker det er som å dra på eventyr. De sier sånn «jeg var på Furuset, der var det en gjeng krigere». De får det til å høres ut som at vi har gjengmøte. Men det er bare gutta som bor her, vi henger bare (Ali).

Ungdommene forteller om hashtag som blir brukt på Tik Tok og Instagram, også kalt emneknagg som sørger for at innhold blir lettere å dele. Eksempler av emneknagger som blir trukket frem er gangsters, getto, criminal, utlending, aper, gangviolence, slåsskjemper, machete og fuckthepolice. Mahdi har lest flere kommentarer på videoer som publiseres på Tik Tok:

Jeg har sett alt fra frekke kommentarer, til arrogante, til redde kommentarer. For det meste bare negativt. Ord som «jævla utlendinger» har jeg sett mange av. «Tullungen kommer til landet og lager styr.» Også er det noen som tagger vennene sine og sier de aldri skal dra til sånt sted (Mahdi).

Ut fra det Ali og Mahdi sier, så gis det inntrykk av at Furuset og stedets beboere gjøres til underholdning. I en overført betydning kan det tolkes som at noen har det gøy på deres bekostning. Altså kommer den territorielle stigmatiseringen til uttrykk gjennom digitale plattformer som gjøres tilgjengelig for et stort publikum, som igjen kan danne seg et negativt bilde av Furuset. Ahmed forteller at ungdommene på Furuset noen ganger trigges av at andre kommer for å filme dem og stedet: *noen blir provosert når andre ungdommer kommer for å filme til Tik Tok. Kanskje gutta her tenker «la oss gi de en smakebit»*. Dersom ungdommene lever opp til fordommene og ryktene om dem i sosiale medier, kan den territorielle stigmatiseringen forstås som en selvforsterkende prosess. Det vil si at de oppfører seg i tråd med ryktet om å være farlig, skummel og kriminell ungdom. Dersom dette stemmer, bekreftes påstanden til noen av ungdommene om at veldig få personer ødelegger for ryktet til mange på Furuset. Som Ali sier: *det er jo få personer som står bak de overskriftene og kriminaliteten på Furuset, ikke ungdom flest. Uansett så er det kriminalitet på alle steder i Norge, ikke bare her*.

Snapchat blir også trukket frem som en av de sosiale plattformene der ungdommene kommuniserer mest med hverandre. Ungdommene bruker kanalen både for å snakke med nettverket sitt på tomannshånd og i større grupper. Ut fra intervjuene gis det inntrykk av at dagens ungdom generelt har mange «Snap-venner,» og at terskelen har blitt lavere for å kommunisere med fremmede og ukjente på internett. Masim trekker frem et eksempel på hvordan noen bruker Snapchat:

Noen ganger kommer det folk utenfra til Furuset fordi de har avtalt å kjøpe narkotika her. Folk har jo hørt at man kan avtale kjøp og sånn på Snap. Og hvis den som selger har Furuset i Snapnavnet så kanskje det blir mer troverdig (Masim).

Eksemplet som Masim trekker frem viser hvordan Snapchat som sosialt medie kan brukes for å forsterke et allerede negativt rykte om Furuset. Dersom det finnes et marked for kjøp og salg av narkotika som blir forbundet med Furuset, så kan det tenkes å oppstå negative assosiasjoner til stedet. Poenget er at sosiale medier har blitt en stor del av ungdommenes liv, og at hvordan territoriell stigmatisering oppstår og forsterkes kan komme til uttrykk på nye måter.

5.4 Ungdommenes forståelse av hvordan territoriell stigmatisering oppstår

Den territorielle stigmatiseringen oppstår ifølge ungdommene gjennom flere arenaer: sosiale medier, fysiske og digitale aviser, TV og fysiske møter. Ahmed mener at politikerne bruker Furuset for å sanke stemmer: *hun Listhaug er jo veldig imot østkanten. Hun rakker ned på oss og putter ungdommene under et tak. Hun lager et negativt bilde og skal «redde stedet».* Videre sier Ahmed at han tror de eldre påvirkes mest gjennom fysiske aviser, egne opplevelser, samtaler med andre og nyheter på TV. De unge tror han påvirkes mest gjennom sosiale medier. Grunnen til at den territorielle stigmatiseringen oppstår tror ungdommene skyldes flere faktorer: uvitenhet, mennesker som «lukker øya», frykt, naivitet, rasisme og diskriminering. Dette utgjør noe av kjernen i sosialt arbeid da sosialarbeidere skal bidra til en større aksept for mangfoldet i Norges befolkning, identifisere strukturelle forhold som fører til utestenging, samt være en medhjelper for marginaliserte unge mennesker (Klyve, 2006, s. 76).

Oppsummert har samtlige ungdommer som ble intervjuet opplevelser med territoriell stigmatisering både som individ og gruppe. Ungdommenes dårlige erfaringer av hvordan de blir møtt av andre kan minne om Wacquant (2008, s. 115) sitt begrep «symbolsk demonisering». Den territorielle stigmatiseringen skjer på ulike samfunnsarenaer gjennom fysiske og digitale møter. Erfaringene som ungdommene forteller om peker i retning av at de tidvis føler seg møtt på en nedlatende måte som reduserer muligheten til å uttrykke sin identitet til det fulle, sitt *egentlige* jeg. Dermed oppstår en diskrepans mellom deres virtuelle og ekte identitet, der andre får et feil bilde av ungdommens identitet (Goffman, 1963, s. 135). Denne uoverensstemmelsen oppstår fordi ungdommene tilhører et beryktet sted og skiller seg ut fra flertallet gjennom andre identitetsmarkører som klesstil, humor, snakkemåte, sosioøkonomiske faktorer og etnisk bakgrunn (Goffman, 1963, s. 4, 7).

5.5 Furusetgutter: betydningen av kjønn

Det å kalle seg Furusetgutt var en viktig del for flere av ungdommenes identitet, fordi det symboliserer noe mer enn bare hvor de kommer fra. Innledningsvis ble det nevnt at studien fokuserer på gutter, blant annet fordi tematikken til en viss grad er kjønnsspesifikk. Det er ofte gutter og unge menn som trekkes frem ved negative hendelser og områdebeskrivelser i media. For eksempel når det gjelder kriminalitet. Narkotikavirksomhet, vold og trusler forbindes ofte med noe som begås av gutter og menn (Allvin & Søderholm, 2023, s. 20). Med andre ord kan flere av de negative omtalelsene av Furuset kobles til kjønnsspesifikk atferd. Det kan tenkes at dette gjør Furusetguttene mer sårbare for å bli utsatt for territoriell stigmatisering, nettopp fordi stigmaet forsterkes av frykten for atferden som er «typisk» for guttene. Selv om ikke kjønn var en del av spørsmålene i intervjuguiden, ble det tydelig i intervjuene at kjønn er et underliggende viktig tema (Rosten, 2017, s. 54). I intervjuene koblet ungdommene kjønn til ulike begreper som kunne vekke ulike assosiasjoner: gettogutt, gangstergutt, rottegutter, guttegjeng, løpegutt, Furusetgutt, gategutt, fotballgutt og kriminell gutt. Begreper som gatejente og løpejente ble aldri nevnt av informantene og virker heller ikke som etablerte ord i hverken dagligtalen eller i media. Det må tas høyde for at ungdommene koblet begrepene til gutter da de selv tilhører dette kjønn. Flere av ungdommene spesifiserte imidlertid at de ikke nødvendigvis la noe negativt i begreper som løpegutt, Furusetgutt og gategutt. For eksempel forteller Hassan:

Selv om de guttene kanskje er det folk vil kalle løpegutter, så er de fortsatt mine brødre. Vi har vokst opp sammen og spilt fotball sammen i barndommen. Så selv om de holder på med ting som ikke er bra, så kan de fortsatt være bra gutter (Hassan).

Begrepet løpegutt refererer til ungdom som selger narkotika. I sitatet formidler Hassan at han ser mye mer enn bare rollen som løpegutter. Han kan også forstås å se rollene som guttevenn, fotballgutt og bror. Med andre ord tillegger han løpegutter på Furuset flere egenskaper og roller enn kun det å redusere identiteten deres til noe negativt. Selv om Hassan har et annet blikk på guttene fordi han kjenner dem personlig, minner sitatet hans fortsatt om et viktig budskap: ungdommenes identitet er mye mer enn en redusert kategori. Poenget er at flere av begrepene som brukes i dagligtalen ubevisst kan vekke negative assosiasjoner knyttet til kjønn. Slik opprettholdes noe av stigmaet til de som faller innenfor kategoriene gjennom språket (Bourdieu, 1991, s. 5). Det kan også nevnes at samtlige ungdommer beskrev sine nærmeste venner som «gutta». For dem kunne altså guttebegrepet tolkes å ha en positiv assosiasjon.

Gjennom samtalene gis det uttrykk for at det ofte er guttene som er mest utsatt for den territorielle stigmatiseringen. Flere nevner spesifikt gutter i ungdomsalderen som eksempel på stereotyper av hvem de tror andre anser som mest «farlig». Masim forteller følgende i intervjuet: *jeg hører mange jenter som kommer utenfra til Furuset si: «se her, her er rotteguttene og villdyrene». De tror det er som dyreparken i Kristiansand.* Når Masim bruker metaforen «dyreparken i Kristiansand,» kan det tolkes som noe nedverdiggende der guttenes identitet og personlighet reduseres til noe som ikke er menneskelig. Når Masim og vennene har opplevd å bli kalt for «rottegutter» og «villdyr,» så kan det forstås som at ungdommene blir plassert nederst i et slags hierarki og at de fremstår som lovløse. Slik blir alle ungdommene både hver for seg og som gruppe strippet for sin identitet med en redusert verdi. I sitatet til Masim er det også interessant å legge merke til at kjønn blir nevnt: jentene snakker nedsettende om guttene. Selv om det må tas høyde for at dette kan være tilfeldig, kan mulige forklaringer være at jentene lettere kommer unna med å si noe slikt enn guttene. Det at begrepet «rotteguttene» blir brukt kan både skyldes at det er flest gutter som er synlige i sentrumsområdene på Furuset, og at det ofte er guttene som blir nevnt i media. Det kan tenkes at formuleringer og vinklinger i media påvirker bildet som blir skapt. Det å bli møtt på en nedverdiggende måte vil trolig rokke ved det bildet ungdommene har av seg selv og som vennegjeng. Slik kan ungdommenes identitet som enkeltindivider og gruppe bli truet.

I intervjuene fikk ungdommene spørsmål om hvordan de tror noen utenfor Alna ville beskrevet en ungdom fra Furuset. De fikk også spørsmål om hvem de tror at andre mistenker står bak overskriftene i artiklene som ble vist. Nesten samtlige tror at folk ser for seg gutter. Hakim sier:

De tror nok at det er gutter og unge menn som står bak det her. Ofte på grunn av tidligere erfaring og fordi gutter har et dårligere rykte på seg. (...) Når de skal beskrive noen fra Furuset så ser de for seg skumle, farlige, kriminelle gutter som løper rundt med macheter (Hakim).

Det at Hakim bruker ordet rykte, kan i en overført betydning forstås som et stigma. I sitatet til Hakim kobles kriminalitet til kjønn, noe som kan tolkes å skape fordommer mot gutter som en stor gruppe. Bildet han i tillegg skisserer av hvordan andre ser Furusetungdom, kan tenkes å påvirke hvordan guttene møter andre utenfor bydelen sin. Uavhengig av om bildet Hakim tror at andre har av ham stemmer, så kan det fortsatt få en betydning for hans møter med andre utenfor bydelen dersom han forventer å bli sett som en skummel, farlig og kriminell gutt. Kanskje kan det oppstå en selvoppfyllende profeti i denne prosessen eller at Hakim ikke opplever nok trygghet til å uttrykke seg selv, sin identitet. Poenget er at gutter og unge menn på Furuset kan ha flere stereotypier imot seg enn jenter, og dermed blir de mer utsatt og eksponert for territoriell stigmatisering.

To av ungdommene forteller at det å fremstå som en gangstergutt eller gettogutt kan virke attraktivt for noen. Ali sier: *jeg vil si at for guttene så er det mer tøft enn for jentene å være sånn (getto). Noen tror at det gir status, men det gjør egentlig ikke det utenfor miljøet.* Sitatet kan tolkes i lys av Rosten (2017, s. 57-59) sin forskning som fant at det å «leke getto,» kan være en form for stedshåndtering eller reaksjon på territoriell stigmatisering. Sannsynligvis vil det være mer attraktivt og naturlig for guttene «å spille rollen» som getto, fordi det ligger en større forventning til kjønnsrollen som gutt. Dette støttes av Rosten (2017, s. 59) som peker på at det å «leke getto» nesten utelukkende benyttes av unge menn og at det dermed kan tolkes som noe kjønnsbetinget. Det at noen ungdommer bevisst går inn i en rolle kan også tolkes som en form for inntrykksstyring (Goffman, 1992, s. 8). Ved å underspile eller fremheve visse sider av seg selv og sin identitet, kan ungdommene forsøke å oppnå noe ved hvordan de uttrykker seg. Her er det viktig å nevne at ingen av de intervjuende ungdommene identifiserte seg som «gettogutt» eller «gangstergutt,» og at sitatet gjenspeiler Ali sin subjektive oppfatning av enkelte ungdommer på Furuset. Dessuten kan det tenkes at en anerkjennelse ved å leke «getto» vil begrenses til et lite miljø. I lys av sosialt arbeid som fagfelt kan minoritetsetniske gutter som befinner seg i en marginalisert posisjon, forstås som en sårbar gruppe. Flere fagpersoner i Norge utroper også unge minoritetsetniske menn til en gruppe som med tiden kan utgjøre et sosialt problem, fordi de må kjempe for retten til sosial og juridisk anerkjennelse (Klyve, 2006, s. 74). Denne studien kaster lys på en potensiell utfordring med å forhindre at unge menn ekskluderes fra det sosiale fellesskapet. Selv om ungdommene sier at de ikke påvirkes av negative kommentarer og rykter, så kan det se ut til at flere reagerer med motstand, frustrasjon og fortvilelse over andres dårlige syn på Furuset og Furusetbeboerne. Dette bringer oppgaven til tredje analysedel som tar for seg ungdommenes reaksjoner på den territoriale stigmatiseringen.

6.0 Ungdommenes reaksjoner på den territorielle stigmatiseringen

Tredje analysedel tar for seg ungdommenes reaksjoner og svar på den territorielle stigmatiseringen, og kan ses som et svar på opplevelsene som ble beskrevet i andre analysekapittel. Hvordan ungdommene reagerer på stigmatiseringen må også ses i lys av opplevelsene de har av eget nabolag. Kapitlet tar utgangspunkt i tredje underproblemstilling: *Hvordan reagerer minoritetsgutter på Furuset å bli møtt av territoriell stigmatisering?* Kapitlet ser på hvordan en aktiv posisjon gjør det mulig for ungdommene å forhandle egen identitet i møte med stigmatiseringen som de møter i sin hverdag. Eksempler på reaksjoner er ulike tilpasningsstrategier, motmakt, overbevisning, aktivitet i sosiale medier og følelser som sorg og sinne. Det er viktig å fremheve at hverdagen til Furusetungdommer består av mye mer enn det som kommer frem i analysedelen. Likevel er det interessant å se nærmere på tematikken da kapitlet tar opp poenger som har en overføringsverdi til sosialt arbeid. For eksempel hvordan etniske minoriteter kan være en sårbar gruppe, hvilke prosesser som kan motvirke og fremme medborgerskap og hvordan mennesker søker anerkjennelse for den de er, sin identitet (Aaslund, 2019, s. 191; Virokannas et al., 2018, s. 328).

6.1 Reaksjoner på den territorielle stigmatiseringen

En reaksjon på den territorielle stigmatiseringen kan være at beboerne internaliserer stigmaet som de utsettes for, og at det kan føre til en skyld- og skamfølelse (Wacquant, 2007, s. 68). Ungdommene i studien fremstår imidlertid som mer aktive og bevisste i møte med stigmatiseringen. Det er derfor interessant å se nærmere på hvilke reaksjoner ungdommene har i sine hverdagslige møter. I intervjuene gis det inntrykk av varierte reaksjoner blant ungdommene, avhengig av hvem som stigmatiserer dem og hvilken arena det foregår på. Ut fra andre analysekapittel kommer stigmatiseringen til uttrykk i både eksplisitte og implisitte former, for eksempel gjennom kommentarer, kroppsspråk, unnvikelse eller bruk av sarkasme. Det må tas høyde for at ungdommene opplever stigmatiseringen i ulik grad og at det kan være stor variasjon blant reaksjonene. Selv om reaksjonsmønstrene i de neste delkapitlene er delt inn i ulike kategorier, er det viktig å fremheve at det ikke finnes noen rendyrkede reaksjoner og strategier blant ungdommene. Reaksjonene tjener som eksempler på hvordan tanke- og reaksjonsmønstre på stigmatiseringen gjøres om til handling.

6.1.1 Sorg, sinne, likegyldighet, resignasjon og frustrasjon

I andre analysekapittel ble det illustrert hvordan ungdommene blir møtt med mistanker og antakelser i sin hverdag, både om dem som enkeltpersoner og Furuset som sted. For eksempel Ali som fikk høre at fordi han er fra Furuset som er et kriminelt sted, så er han kriminell. Her blir Alis identitet truet som følge av den andre personen sin urimelige resonnering. Med andre ord kan Ali forstås som et offer for territoriell stigmatisering. I flere av sitatene som ble trukket frem i andre analysedel kan det tolkes en underliggende sorg over nyhetsavisenes og andre menneskers negative bilde av Furuset. Denne sorgen kan trolig forklares med den store kjærligheten som ungdommene beskriver at de har til Furuset. Det kan dermed oppleves som frustrerende for ungdommene at alt det positive de ser, ikke når ut til de utenfor Furuset. Nesten alle sier at Furuset er en viktig del av identiteten deres, noe som trolig gjør fortvilelsen større. Ahmed deler: *jeg kunne ønske de (medelevene) kunne komme å se hvordan det er på Furuset. De hadde blitt så overrasket hvis de så det gjennom mine øyer hvor bra det er, ingen tvil. Videre sier han: (...) men jeg orker ikke å forklare og ha den samtalen i en halvtime. Så jeg prøver bare å være forståelsesfull fordi de ikke vet, også lar jeg det gå (Ahmed).* Ali gir uttrykk for lignende erfaring på skolen:

Jeg tror ungdommene føler de må oppføre seg annerledes når de er utenfor (Furuset). Uansett hva jeg gjør så ser de på meg dårlig. Man gir opp fordi uansett hvordan man oppfører seg så blir man sett på som dårlig. Så man slutter å bry seg. Hvis de tenker jeg er en gettorotte så er det helt greit det også. Jeg bryr meg ikke (Ali).

Det at Ahmed sier «orker ikke» og «lar det gå,» og Ali sier «man gir opp» og «man slutter å bry seg,» kan tolkes som en resignasjon som etter hvert går over til likegyldighet. Dette kan forstås som passive reaksjoner som ikke nødvendigvis fremkaller et svar eller en handling. Som Ahmed sier: de lar det gå. Her utfordres ikke identitetsoppfatningen som den andre parten har av ungdommen. I bunnen ligger likevel en optimisme i Ahmed om at «de andre» ville hatt den samme opplevelse som han har, bare de fikk sjansen. Han er med andre ord trygg på sin opplevelse av Furuset. Ahmed kan forstås å kjenne på fortvilelse, sorg og frustrasjon over at Furuset og ungdommene ikke blir sett slik han ser dem. Han ser så mye mer enn de utenfor.

Hakim forteller at han sjeldent er utenfor Furuset med unntak av skolen:

Hvis jeg er ute i byen med vennene mine, for eksempel kino eller ut å spise. Jeg får blikk. Jeg går ikke til byen bare for å gå til byen, jeg orker ikke. Jeg vil heller være på Furuset. Fordi på Furuset kan du alltid være deg selv. Alle er like her ikke sant, så det er bedre bare å holde seg her (Hakim).

Fordi møter utenfor bydelen eller Furuset gir Hakim en ubehagelig følelse, velger han å bli på Furuset mest mulig. Dette kan forstås som en unnvikende atferd. Situasjonen kan tolkes på to måter: møtene utenfor bydelen gjør at Hakim ikke vil ut av Furuset, eller at Furuset uansett oppleves som det beste alternativet fordi han trives der, uavhengig verden rundt. Sannsynligvis er det en kombinasjon av begge deler. Selv om Ahmed kan forstås som en passiv mottaker for stigmatiseringen, tar han fortsatt et aktivt valg ved å bli på Furuset. Reaksjonen kan med det både forstås som unnvikende og bevisst på samme tid. Dersom ungdommer i andre bydeler opplever det samme og reagerer likt, vil resultatet bli lite kontakt mellom de unge. En slik segregering har samfunnet lite å tjene på. Det at ekskludering og isolasjon fra storsamfunnet er reaksjoner på stigmatisering, er i tråd med det Goffman (1963, s. 9) og Wacquant (2007, s. 68) mente. Til forskjell fra deres teorier fremstår imidlertid reaksjonen og handlingen til Hakim som mer bevisst fordi han trives så godt på Furuset. Altså trenger ikke nødvendigvis reaksjonen å være et resultat av at Hakim har internalisert stigmaet (Wacquant, 2007, s. 68).

Det er også interessant at Hakim sier «alle er like her». Sitatet tjener som et godt eksempel på at Furuset er hjertet i Norges flerkulturelle samfunn (Eriksen, 2019, s. 252). Fordi Furuset består av mennesker fra så ulike land, kan det imidlertid ikke handle om å dele samme etniske bakgrunn. Ut fra det Hakim og flere av de andre ungdommene forteller, kan det handle mer om at de vokser opp under lignende sosioøkonomiske vilkår som skiller seg ut fra andre steder i Oslo. Furusetungdommene identifiserer seg med hverandre. Dette kan tenkes å gi dem en økt forståelse for hverandre og opplevelsen av å være en del av et skjebnefellesskap. Som Ahmed sier: *det er ikke mange norske her. Det er bare minoriteter her. Det blir litt sånn vi-dem skille.* Det at Furusetungdommene kan identifisere seg med hverandre gjennom etnisk minoritetsbakgrunn, sosioøkonomiske forhold og at de blitt møtt med territoriell stigmatisering, kan tenkes å styrke det fellesskapet de beskriver i Furusetbobla.

En annen forklaring som kan påvirke ungdommenes reaksjoner på stigmatiseringen er alder: *det jeg har merka er at folk blir mer selvstendig på vår alder. De gir blaffen i folka som ikke betyr noe for dem* (Masim). Med andre ord kan hvorvidt noe oppfattes som stigmatisering og reaksjonen på det påvirkes av alder. Ali viser også til at hvordan ungdommer reagerer på stigmatiseringen kan variere: *jeg tror noen reagerer på en ganske aggressiv måte. De kunne sagt stygge ting tilbake. Men det bare forsterker den andres oppfatning da*. Flere av de som ble intervjuet påpeker at de ikke er blant ungdommene som avisene skriver om. De sier at dersom det var ungdommene bak overskriftene som ble intervjuet i studien, så kunne funnene blitt annerledes. De mente imidlertid at det hadde vært vanskelig å få intervju med disse ungdommene fordi jeg jobber i barnevernet. Det må derfor tas høyde for at ved et annet utvalg så kunne funnene blitt annerledes. Nesten samtlige ungdommer sa også at de ikke kan eller vil snakke på andres vegne. Dette viser ungdommenes lojalitet ovenfor de andre på Furuset.

6.1.2 Humor, overbevisning, klær, språk og stolthet

Som tidligere omtalt opplever ungdommene at andre tuller på deres bekostning. Furusetungdommenes humor kan tolkes på to måter: 1) som en reaksjon på territoriell stigmatisering, og 2) for å markere fellesskap og felles identitet. Masim og Ali forteller:

Det var noen vitser om oss på skolen. Det var noen som sa: «hva gjorde du i helgen, hadde du beef (krangel, slåssing) med noen?». Da svarte jeg på tull og sa «jeg hadde beef med julenissen og hjelperne hans, jeg fikk gaver da» (Masim).

(...) Så hvis de tenker jeg skal stikke tilbake dit jeg kom fra, så får jeg stikke til Ullevål sykehus da. Det er jo ganske fint på Ullevål så det er helt greit for meg (Ali).

Sitatene viser hvordan noe fornærmende og nedlatende snus om til noe humoristisk. Gjennom humor distanserer de seg aktivt fra den territorielle stigmatiseringen. I siste sitat refereres det til landet som Alis foreldre kommer fra. Det at Ali er født i Norge og på Oslos vestkant, gjør at han tar den andre personen på ordet og avviser den krenkelsen han utsettes for. I samtale med ungdommene kan også humor forstås som en måte å uttrykke fellesskap og tilhørighet på til sine venner og bosted. Humoren bidrar til å skape en slags felles identitet: *vi får sterkere bånd med hverandre når vi tuller og har litt humor. Nordmenn har så tørr humor* (Ahmed). Nesten alle ungdommene lager et visuelt skille mellom «nordmenn» og «oss utlendinger» når det gjelder humor. Ordet «tørr» blir brukt flere ganger for å beskrive nordmenns humor. Ali sier:

Vi er gode på å være morsomme på østkanten. Her finner man mange komikere. Man må bare le og får ikke puste. Humoren på vestkanten er tørr. Hvis noen skal være morsomme så sier de rasistiske ting. Fordommer og støtende ting. (Ali).

I de to sitatene kan det tolkes et implisitt budskap der «utlendingene» eller østkantungdommene, har en «bedre» humor enn dem de referer til som nordmenn. Tatt i betraktning at humor er subjektivt, så virker dette som en felles oppfatning blant alle som ble intervjuet. Ut fra det Ali og Ahmed sier, så symboliserer felles humor noe mye mer enn bare det å le sammen. Gjennom humor skaper de også et felles fundament der spøk og tull representerer hvem de er. Med andre ord kan humoren både forstås som et symbol på annerledeshet og som en identitetsmarkør. På den ene siden markerer humoren en form for tilhørighet og fellesskap. På den andre siden kan ungdommene bruke humor til å uttrykke både sin personlige og kollektive identitet som østkantungdommer. Med bakgrunn i andre analysedel kan en imidlertid diskutere hvorvidt denne humoren anerkjennes utenfor østkanten. Ungdommene veksler på å si Furuset og østkanten, avhengig av hvilket tema vi snakker om. Når det gjelder humor, kan det se ut til at ungdommene opplever felles humor med flere bydeler i Oslo øst. Kanskje kan humoren på østkanten tolkes som en utilsiktet konsekvens av den territorielle stigmatiseringen, der ungdommene på ulike steder i Oslo utvikler en viss humor. Samtidig kan humor avhengig av bosted utvikles ulikt, dersom det er lite kontakt mellom ungdommene i bydelene. Slik kan det også tenkes å utvikle seg ulike former for ungdomskulturer i Oslo (Aagre & Wiig, 2022, s. 60).

En annen reaksjon ungdommene har til territoriell stigmatisering er å motbevise samtalepartneren gjennom dialog. Hakim sier: *beste jeg vet er å motbevise fordommene mot oss Furusetungdommer, jeg elsker det. De (medelever) trodde jeg var farlig gangster, men nei da!* I andre analysekapittel fortalte Hassan om møte med en gammel dame på senteret som tok det for gitt at Hassan var en del av ungdomsgjengen hun nettopp hadde kranglet med. Han forteller:

Hun hadde akkurat krangla med ungdommer på senteret. Også møttes vi på restauranten og hun bare: «du var akkurat der borte og gjorde noen greier». Og jeg bare: «nei jeg er ikke med de gutta». Hun sier: «jo jeg så dere». Etterpå tullet jeg litt med hun og snakket på en fin måte, var ikke frekk eller noe. Til slutt likte hun det og klappet meg på brystet og sa «god helg». Hvis du reagerer på en annen måte en de forventet, så kanskje de angrer litt etterpå. Det er viktigere at de går hjem med en slik tanke enn at de går hjem sure. Så jeg motbeviste alt hun tenkte den dagen (Hassan).

Kun fordi Hassan tilsynelatende ligner på de andre ungdommene, så blir han automatisk tatt for å være en av dem som damen kranglet med. Hendelsen viser hvordan ungdommene kan bli «skjært over én kam». Det at Hassan imidlertid møter henne med en uventet reaksjon, gjør at hun trolig endrer sin mening om ham. Fordommene hennes blir dermed utfordret. Fordi Hassan tar aktivt ansvar for hvordan dialogen utvikler seg, får situasjonen et helt annet utfall. Hassan sier han vil være en god representant for Furuset og at det er en viktig del av identiteten hans. Historien han forteller kan forstås som et eksempel på hvordan han utøver sin identitet. Det at han får positiv respons av damen forsterker trolig hans identitet som en god Furusetrepresentant.

Hakim forteller i likhet med Hassan at han er opptatt av å gi et godt bilde av Furuset utad. Han prøver aktivt å promotere Furuset: *Jeg går med Furusetlogoen hele tiden, jeg har så mange Furusetgensere. Jeg er så stolt av å gå med de klærne. Jeg sier alltid at jeg er fra Furuset.* Selv om Hassan har opplevd fordommer og antakelser for å være fra Furuset, velger han fortsatt å bruke klærne han liker. Klærne kan tolkes som en symbolsk reaksjon på alle fordommene der Hassan til tross for motstand viser stolthet for området han kommer fra. Ikke minst signaliserer klærne en viktig del av hans identitet: *klærne mine med Furusetlogoen viser hvem jeg er* (Hassan). På denne måten kan Hassans klær trigge ulike følelser og reaksjoner avhengig av hvem som er mottaker: hos noen vekker klærne fordommer og stigma, mens hos andre kan de representere stolthet og fellesskap. For Ahmed gir klær en felles identitetsfølelse til hans «brødre»: *vi går ofte likt kledd. Når du omgås folk som er like så får man samme identitet. Identitet er noe som bygger seg opp med andre.* Flere av ungdommene refererer til venner og bekjente som brødre. Det at Ahmed sier at identitet er noe som bygger seg opp med andre gjør identitetsbegrepet til noe kontekstuellet og flytende: det påvirkes av ungdommen selv og omgivelsene. Samtidig endres identiteten over tid. Denne forståelsen tar utgangspunkt i at identitet både skapes og utvikles i fellesskap og som individ (Giddens, 1991, s. 53).

Ordet «utlending» ble brukt av ungdommene når de snakket om seg selv og sine venner i intervjuene (Rosten, 2017, s. 60). Flere ganger refererte de til ordet med en negativ betydning i setninger sagt av de «norske». Mahdi sier han en gang overhørte noen på t-banen si: *åh, de utlendingene. De snakker ikke ordentlig norsk. Ikke de som er født i Norge en gang.* Når de imidlertid brukte ordet om seg selv eller sine venner anvendte de ordet med et positivt fortegn: *vi utlendinger, vi er opptatt av å ta vare på hverandre, ordentlig brorskap* (Mahdi). Måten mange av ungdommene på østkanten snakker på, kan forstås som en type sjargong (Rosten, 2017, s. 60). Det at ungdommene omtaler seg selv og hverandre som utlending kan analyseres

på flere måter: de har internalisert begrepet som følge av stigmatisering og fordommer, eller de tar eierskap over et begrep som i utgangspunktet kan virke stemplende. Sistnevnte kan forstås som et forsøk på ikke å la andre definere seg selv. Sjargongen får med det symbolsk kraft gjennom ungdommenes definering av seg selv og sin identitet (Rosten, 2017, s. 17, 60). Slik kan språket tolkes som en form for motstand eller som et svar på den negative undertonen som ligger i begrepet utlending (Bourdieu, 1991, s. 19, 171).

Som det kom frem i andre analysedel har flere av ungdommene blitt stigmatisert på grunn av hvordan de snakker. Ali illustrerer imidlertid hvordan språket kan brukes til noe positivt som gir en fellesskapsfølelse, uavhengig av hvor samtalen finner sted:

En gang satt kompisen og jeg på t-banen og vi ville ikke at noen rundt skulle forstå. Så vi brukte en million av de ordene ingen forstår. Det hørt ut som vi snakket arabisk, men vi snakket bare norsk. Sånn forferdelig norsk, kebabnorsk. Jeg vet ikke hvor ordene kommer fra og de gir ikke mening. Men vi begge forstår, ingen andre. Hverken Per Arne på 50 år eller de utenlandske onklene. Det er en ungdomsgreie på østkanten (Ali).

Eksemplet til Ali viser hvordan språk kan brukes til noe konstruktivt og internt. Språket kan slik skape en felles identitetsfølelse i likhet med klær og humor. Poenget er at språk, klær og humor kan forstås som reaksjoner på den territorielle stigmatiseringen, og at de kommer til uttrykk som identitetsmarkører. Fritidsaktiviteter er et annet eksempel for å skape og uttrykke identitet. Masim sier: *jeg føler min identitet er at folk ser meg som han fotballgutten. De tenker ikke at jeg vanker ute her.* Her kan fotballen forstås å ha flere funksjoner for Masim: som et alibi fra å være en av «gategutta,» som kan trigge territoriell stigmatisering. En annen funksjon er at fotballen er viktig for Masim uavhengig bosted. Når Masim sier «de tenker ikke at jeg vanker ute her,» så kan «de» forstås som «de andre» som utsetter ungdommene for territoriell stigmatisering. Hvis det finnes et «de,» må det også finnes et «vi». Her kan en igjen se tendensen til et «oss/dem»-skille. For Masim kan altså fotballen tolkes som mye mer enn «bare» en fritidsaktivitet: fotball bidrar til en positiv selvidentitet som er en del av et anerkjent sosialt fellesskap. Det kan tenkes at dette fører til en større overensstemmelse av Masims virtuelle og sosiale identitet (Goffman, 1963, s. 135). Altså det bildet andre har av Masim versus det bildet han har av seg selv.

6.2 Promotering av Furuset i mediene

Andre analysekapittel viste at samtlige ungdommer føler at de og bostedet deres blir uglesett i mediene. Territoriell stigmatisering kommer til uttrykk gjennom tradisjonelle nyhetsaviser, nettaviser og sosiale medier. I samtale med ungdommene kom det frem at de bruker mye tid på sosiale medier som Tik Tok, Snapchat og Instagram. Ungdommene trekker frem flere eksempler der Furuset promoterer eller der Furusetungdommer fremstilles i et godt lys: TV-programmene «Camp Kjær» og «Norske Talenter» på TV2 og artisten «Rambow». Ahmed forteller om den relativt nykommede artisten: *Det at Rambow på Furuset vant årets uhørt 2021, det dro Furuset opp. Det er en skikkelig stor pris.* Prisen som Ahmed snakker om blir årlig delt ut av NRK P3. I flere av sangene synger den offentlige artisten Rambow positivt om hjemstedet Furuset. Han har også spilt inn flere av musikkvideoene på Furuset, blant annet der t-bane skiltet Furuset er synlig. To av ungdommene trekker også frem to unge gutter fra Furuset som ble kjente gjennom Norske talenter i 2023. Mahdi sier: *de to gutta, alle visste at de er fra Furuset. Så det ga et bra bilde av Furuset da, det er jo mange som ser på den serien.* Noen av ungdommene fortalte at de delte sangene eller opptredenene på sine profiler i sosiale medier. Hakim deler sin personlige erfaring om profilering av Furuset:

Jeg prøver å dele så mye positivt om Furuset som jeg kan. Jeg legger ut mye på Insta om ting som skjer og arrangementet. Da ser de i klassen at «han der, han gjør så mye bra på Furuset». Til slutt blir det mindre spørsmål om meg fra de andre (Hakim).

Ut fra det Hakim sier, bidrar delingen i sosiale medier til at det dannes mer positive inntrykk av ham som person og Furuset som sted. I en overført betydning kan Hakim analyseres å bruke sosiale medier for å skape en positiv selvidentitet (Alghasi, 2012, s. 232). Med bakgrunn i Goffman (1992, s. 8, 13) sine begreper selvpresentasjon og inntrykksstyring, kan Hakim målrettet forstås å gi et inntrykk av seg selv etter egne interesser. Fremveksten av sosiale medier kan slik analyseres som en moderne kommunikasjonskanal, der ungdommene gis mulighet til å nå ut til de som de ellers ikke kommer i kontakt med. Gjennom bilder, videoer og delinger gir de ett inntrykk av hvem de er og hva er som er viktig for dem. Altså kan de uttrykke sin ekte identitet. Ungdommenes aktivitet i sosiale medier kan med det forstås som en reaksjon på den territorielle stigmatiseringen, både fysisk og digitalt. Det å presentere et positivt bilde av Furuset i sosial medier kan også forebygge negativt inntrykk av det stigmatiserte området. En positiv selvpresentasjon i sosiale medier kan med det forstås som en motvekt og avvisning til

den territorielle stigmatiseringen. Gitt at det finnes stereotypier om at personlighetstrekk og bosted henger sammen, vil også Hakims aktivitet i sosiale medier påvirke andres bilde av Furusetbeboere positivt. Dette peker i så fall i retning av at veien for menneskers mentale slutninger kan være ganske kort. Som Ali sier: *det tar så lang tid å bygge opp et bra rykte her, men å bryte det ned skjer sånn *knipser**.

Hassan snakker i likhet med flere om TV2 serien «Camp Kjær». Programmet handler om den kjente ishockeyspilleren Jan Tore Kjær som møter 6 ungdommer fra Furuset på deres arena. Ungdommene gis ulike utfordringer med skøyter på isen der de gis poeng av Kjær og andre profilerte kjendiser. Hassan sier: *jeg mener at «Camp Kjær» er en veldig bra video for Furuset. Jeg håper media lager flere sånne. Den serien er en god ting for Furuset.* Ahmed forteller:

Jeg håper Kjær serien gir et bedre inntrykk av Furuset. Fordi når folk tenker på Furuset, så tenker de «de er kriminelle gutter og kan ikke prate norsk». Men når de ser serien så kanskje de tenker «de er morsomme folk, de er litt chill. De har humor» (Ahmed).

Serien kan analyseres som et svar på det forenklete bildet Ahmed tegner om «kriminelle gutter som ikke kan prate norsk». Poenget er at ungdommene er mye mer enn bare Furusetgutter, de er også vanlige ungdommer med hver sin unike personlighet og historie (Klyve, 2006, s. 73). Kanskje kan programmer som «Camp Kjær» fungere som en påminnelse om at en ikke skal dømme noen en aldri har møtt. Dette er også et viktig poeng innenfor sosialt arbeid, som er ment å skulle løfte frem historiene til grupper som opplever fordommer og negative forventninger fra hverandre og majoriteten (Strømfors & Erdal, 2006, s. 100). Dersom sosialarbeidere og målrettede tiltak i samfunnet klarer å fjerne noen av de negative assosiasjonene som mennesker har til steder som Furuset, blir det trolig mye lettere å få øye på det positive fellesskapet som utvikler seg på slike bostedsområder (Holen, 2021, s. 212).

6.3 Kunnskap som motmakt

Ahmed og Hassan fortalte i andre analysedel at de har blitt ransaket av politiet fordi de passet beskrivelsen til gjerningspersonene som politiet lette etter. Begge ble sjekket ut av sakene, men opplevde hendelsene som ubehagelige. Ahmed forteller at han i etterkant av ransakelsen har fått ny kunnskap som gjør at han ville reagert annerledes dersom det samme skjedde på nytt:

Jeg forstod etterpå at ransakelsen av politiet var raseprofilering. I starten skjønnte jeg ingenting. Det er derfor jeg sier kunnskap er makt. Hvis du søker kunnskap skjønner du at det der var raseprofilering, og når sånne ting skjer er det tiltak du kan gjøre. Du kan anmelde dem for raseprofilering hvis du får registreringsnummeret deres. (...) Jeg kunne ønske jeg visste det da jeg var yngre, man kan endre mye med kunnskap (Ahmed).

Dersom det stemmer at Ahmed ble et offer for raseprofilering, kan en stille spørsmål ved politiets legitimitet. I den aktuelle situasjonen, har Ali trolig mye å vinne ved å la seg ransake av politiet selv om han er uskyldig. Alternativet kan bli en reaksjon fordi han motsetter seg politiets ordre. Han må altså følge politiets ordre selv om han er uskyldig, noe som kan oppfattes som krenkende og umyndiggjørende. Ettersom politiet utøver en legitim makt, kan Ahmed forstås å stå i en underordnet maktposisjon. Ahmed kan altså kjenne på følelsen av avmakt. Kunnskapen han tilegnet seg i etterkant kan tolkes som en måte å utøve motmakt på, dersom han kommer i tilsvarende situasjon igjen. I det aktuelle tilfellet kan Ahmed med sin nye kunnskap forstås å kjempe for sin rett som uskyldig, på sitt eget bosted som betyr mye for ham (Jensen & Christensen, 2012, s. 75; Bourdieu, 1991, s. 170). Ahmed sier at flere av vennene hans på Furuset har opplevd det samme. Ved eventuelt å anmelde politibetjentene for raseprofilering, bidrar Ahmed til å synliggjøre flere ungdommer sin stemme (Strømfors & Erdal, 2006, s. 101). En forutsetning for synliggjøringen er imidlertid den kunnskapen som Ahmed har tilegnet seg, noe han opplever at ikke alle har mulighet til:

Teorien min er at kunnskap er makt. Når man er på skolen, hvert fall på steder som Furuset, så lærer man ikke noe om raseprofilering og fordommer. Jeg hadde aldri hørt om det før jeg starta på utdanning. Så jeg vil gi kunnskap til ungdommer. Jeg tror mange her har opplevd raseprofilering, men de vet ikke om det selv. De bare tror at det er vanlig og det skal være sånn. De må læres opp til å forstå hva de utsettes for (Ahmed).

Med bakgrunn i at en høy andel barn på Furuset vokser opp i familier med lav utdanning, så har ungdommene mindre forutsetninger for å tilegne seg kunnskapen som Ahmed etterspør (Allvin & Søderholm, 2023, s. 69). Altså kan ungdommene være ekstra utsatt for å bli passive mottakere av raseprofileringen. Det at Ahmed imidlertid har tilegnet seg denne kunnskapen gir ham en mulighet til å bli en aktiv part som bevisst handler etter rettferdighetens prinsipper. Selv om raseprofilering og territoriell stigmatisering ikke nødvendigvis er det samme, er det fortsatt flere tilsvarende poeng som gjør seg gjeldende: kunnskap bidrar til å øke bevissthet for hva man utsettes for, samt til å gjøre noe med situasjonen. I en overført betydning kan det forstås som en form for kapital som styrker ens posisjon i det sosiale feltet en befinner seg i. I dette tilfellet: Furuset. En styrket kunnskap blant ungdommene kan også tenkes å gi en felles identitetsfølelse av å stå sammen mot noe eller noen utenfor. Hvor gunstig det derimot vil være at ungdommene samler seg «mot» politiet er en annen diskusjon.

6.4 Bevisst tilpasning som strategi: tilpasningsdyktige ungdommer

I andre analysekapittel fortalte flere at de må tilpasse seg dem de omgås i sin hverdag. Tilpasningen kan forstås som at minoritetsungdommene justerer seg til fordel for majoriteten som utgjør et flertall. Et mønster som går igjen er at de tilpasser språket etter hvem de omgås. Flere sier også at de bruker tørr humor blant etnisk norske. Mahdi opplever press til å motbevise stereotypier på vestkantskolen: *jeg må vise at jeg gjør alt riktig*. Hakim forsøker å passe inn på jobb, eller med hans ord: *du må vise at du prøver å integrere deg litt*. Ahmed forteller om sin erfaring på den nye vestkantskolen:

Jeg hata hver dag på skolen, men så tenkte jeg at jeg kan prøve å forstå og lære. Det er sunt for meg å møte folk på den andre siden. På den skolen snakket folk annerledes og det var helt annet miljø. Også når du kommer tilbake til Furuset så ser du forskjellen. Jeg ble tilpasningsdyktig og lærte hvordan jeg skal forholde meg til folk (Ahmed).

Setningen «å møte folk på den andre siden» kan forstås på to måter: vestkantskolens beliggenhet er på den andre siden av Oslo, og i en mer metaforisk forstand i lys av et «oss/dem»-skille. Sistnevnte tolkning kan forstås som at Ahmed vanligvis ikke beveger seg over, eller er vant til, å være i det miljøet han sikter til på vestkanten. Han forteller også at han skiller seg ut på flere måter som dårligere økonomi, hårfrisyre, humor og snakkemåte. Hadde Ahmed valgt en østkantskole hadde han trolig ikke beveget seg over «til den andre siden» i hverdagen sin. Ahmeds trivsel på skolen økte etter hvert som han gjorde seg mer kjent:

Jeg prøvde å gjøre det beste ut av det. Jeg klarte å tilpasse meg etter hvert, men starten var helt katastrofe. Jeg prøve å få informasjon også prøve å forstå dem. For å knekke koden må du omgås med folka. Når jeg er her på Furuset så sier venna: «du har bare vært med norske hele dagen, du snakker for ordentlig norsk». Også når vi skriver på snap og jeg bruker komma og punktum, så pleier de å si at jeg har blitt «gora» (Ahmed).

Tre av ungdommene bruker begrepet «gora» i intervjuene. De forteller at ordet betyr hvit på urdu som er et av de største språkene i Pakistan. Selv om «gora» opprinnelig er et nøytralt ord som beskriver en farge, har ungdommene tatt det i bruk og tillagt det en symbolsk betydning. Slik ungdommene forklarer ordet kan det tolkes som en fornærmelse eller observasjon av andres utseende eller oppførsel, ofte med en sarkastisk undertone. Begrepet brukes som oftest for å beskrive etnisk norske som er hvite i hudfargen, men ungdommene bruker det også noen ganger om hverandre. På denne måten kan «gora» forstås som motsatsen til begrepet «utlending,» som flere av ungdommene betegner seg selv som. Ungdommene påpeker riktignok at «gora» ikke trenger å være noe negativt og at betydningen avhenger av kontekst og person. Det at Ahmed forsøker «å knekke koden,» kan forstås synonymt med den tilpasningen han beskriver. Ifølge vennene har Ahmed endret snakkestil og skrivestil. I en overført betydning kan Ahmed i Furusetvennens øyne ha sett ut til å bevege seg over «til den andre siden». Dette kan forstås som en reaksjon i Ahmed på det å skille seg ut med andre identitetsmarkører. Ved å ligne mer på ungdommene «på den andre siden,» kan det tenkes at Ahmeds «utlendingsstatus» blir mindre fremtredende når han omgås medelevene på skolen. Hvorvidt dette kan kobles til territoriell stigmatisering er usikkert, men tilpasningen han beskriver kan trolig forklares med at han skiller seg ut som en minoritet blant medelevene sine.

Med utgangspunkt i de to situasjonene Ahmed beskriver med vestkantskolen og vennene på Furuset, så er det tydelig at hva som anerkjennes avhenger av konteksten de befinner seg i. Det at Ahmed tilpasser seg medelevene på vestkanten, kan forstås som et forsøk på å «passe inn» blant majoriteten som en minoritet. Skillet «oss/dem» kan med det få en ny betydning i Ahmeds tilfelle der han bevisst sjonglerer mellom to verdener som vanligvis har lite med hverandre å gjøre. Dikotomien «oss/dem» kan forstås i lys av begrepene inn-grupper og ut-grupper (Goffman, 1963, s. 135). Når Ahmed vekker reaksjoner i Furusetvenner for å ha blitt «gora,» kan «dem» tolkes å bevege seg over til «oss». Denne reaksjonen i vennene kan forstås som en omvendt territoriell stigmatisering: de stigmatiserer Ahmed for å ha blitt «gora» som er typisk for vestkantungdommer, men han anser fortsatt seg selv som en østkantungdom. Dersom

Ahmed blir sett som en «utlending» blant medelever på vestkanten og en «gora» blant vennene på østkanten, vil det alltid oppstå en uoverensstemmelse i Ahmeds identitet. Altså mellom bildet han har av seg selv versus hvordan andre ser han (Goffman, 1963, s. 135). Dette er imidlertid én måte å analysere problematikken på, og tenger ikke nødvendigvis å gjenspeile Ahmeds opplevelse. Da Ahmed forteller historien gir han uttrykk for at kommentarene fra Furusetvennene ble sagt som spøk. Som kjent er humor en viktig identitetsmarkør som skaper fellesskap blant Furusetungdommene. Med andre ord kan vennenes måte å tulle med Ahmed på bli sett som en slags bekreftelse av vennskapet deres. Ahmeds tilpasning til elevene på vestkant-skolen støttes av forskning som sier at ungdommer tilpasser atferd etter hvem de omgås, og at det kan påvirke identiteten som utvikles (Aagre & Wiig, 2022, s. 60). Samtidig sier Ahmed:

Jeg er meg selv 100% uansett. Det er litt sånn fasade jeg har, men det er ikke høy grad av det liksom. Begge sidene er ekte meg. Men jeg føler mange her ikke kan være seg selv fordi de må prøve å passe inn, som for eksempel på vestkanten da (Ahmed).

Fasaden som Ahmed snakker om kan forstås som en inntrykksstyring (Goffman, 1992, s. 13). Ahmed kan tolkes å ha en dobbelt identitet der han tilpasser seg de han omgås. Det at Ahmed opplever begge sider som ekte, gjør trolig at han opplever en kontinuitet i hvem han er, hans identitet. Likevel mener han at det ikke nødvendigvis er slik for alle. Konsekvensen av at ungdommer på Furuset ikke kan være seg selv, kan analyseres på flere måter: ungdommene omgås ikke på grunn av for store forskjeller seg imellom. Dette bekreftes av forskningen som viser at ungdom med ulike sosioøkonomiske bakgrunner har mindre kontakt (Ljunggren & Andersen, 2017, s. 79). En annen måte å forstå Ahmeds sitat på er at Furusetungdommene «gir etter» for majoriteten, en form for assimilering. Her vil det trolig oppstå en diskrepans eller konflikt i hvordan ungdommene opplever seg selv dersom de gir avkall på «den ekte seg,» sin identitet. Her vil trolig fasaden i inntrykksstyringen være stor. En siste måte å forstå sitatet på er slik Ahmed forstår seg selv: det oppstår to «ekte identiteter» fordi han tilpasser seg hvem han omgås. Som Ahmed sier: han er seg selv 100%. Graden av tilpasning er trolig størst i sistnevnte tolkning. Med disse tolkningene som utgangspunkt er det viktig å påpeke at det ikke finnes rendyrkede skiller mellom ungdommer i Oslo vest og øst. De forenklete kategoriene er gjort med utgangspunkt i det informantene forteller om ungdommer i øst og vest. I en forlengelse av tematikken kan minoritetsungdommene trekkes frem som en sårbar gruppe på skoler der majoritetsungdommer utgjør et flertall. Dermed har det blitt satt inn ekstra ressurser i Osloskolene, blant annet fordi byen har store sosioøkonomiske skiller og en høy andel

innbyggere med minoritetsbakgrunn (Lid et al., 2022, s. 20, 64; Allvin & Søderholm, 2023, s. 69). Altså har sosialarbeidere en viktig rolle i skolen (Klyve & Pedersen, 2006, s. 43). Det å skille seg ut som en minoritet blant majoriteten kan tenkes å føre til det Hassan oppsummerer med: *vi må alltid være bedre og krige litt ekstra for å nå vårt mål, enn det de andre må.*

Et annet eksempel på ungdommenes tilpasning er Hakim som forteller at ikke alle ungdommer innehar de «riktige» språklige og kroppslige etikkene når de skal på jobbintervju. Dermed har Hakim veiledet vennene sine i hvordan de skal tilpasse seg i et jobbintervju:

Jeg tror mange her vet ikke hvordan de skal oppføre seg når de snakker med folk, hvert fall når de skal på intervju. Man må vise en bra side av seg, snakke ordentlig, være formell, vise at du prøver å integrere deg litt. Det hjalp meg, jeg fikk jobb. Det er greit å tulle og sånn, men man må ha den siden med å være ordentlig i tillegg (Hakim).

Hakim forsøker målrettet og bevisst å gi et spesielt inntrykk av seg selv med mål om å få jobben (Goffman, 1992, s. 8). Hakim kan tolkes å ha en fasade der han vektlegger en bevisst side av seg selv da han søkte jobb. Tilpasningen og inntrykksstyringen er med andre ord høy (Goffman, 1992, s. 8). Denne vektleggingen hos Hakim kan tolkes som en reaksjon på at han i utgangspunktet ikke opplever å bli fullt anerkjent som seg selv. Altså føler Hakim at han må tilpasse seg, med hans egne ord integrere seg. Når Hakim sier «vise at du prøver å integrere deg litt,» kan det tolkes som «å passe inn» blant majoriteten. Slik kan Hakim forstås å tilpasse det inntrykket andre skal få av ham, sin identitet, til det som er forventet i jobbintervjuet. Hakim sier ikke noe om hvorvidt behovet for tilpasningen skyldes at han kommer fra Furuset eller bare det at han er ungdom. Likevel er det noe ved seg selv som han opplever at han må endre. Avslutningsvis kan det poengteres at det ikke er uvanlig for mennesker generelt å underspille eller tydeliggjøre sider av seg selv i møte med andre. Imidlertid kan det tenkes at Furusetungdommene opplever presset for å tilpasse seg i enda større grad enn andre, nettopp fordi de skiller seg ut ved andre identitetsmarkører som kan trigge stigmatisering. For å redusere stigmatiseringen eller forsøke å reversere noe av krenkelsen de utsettes for, kan de motiveres til å endre seg selv, sin identitet. Det skal likevel sies at ingen ungdommer er helt like. Alle vil dermed ha ulike opplevelser og reagere forskjellig i møte med territoriell stigmatisering. I lys av sosialt arbeid har sosialarbeidere en viktig rolle i å bidra til at unge mennesker kan skape en positiv voksenidentitet, der de bevarer sin verdighet og blir en del av det sosiale fellesskapet (Klyve, 2006, s. 74).

7.0 Diskusjon

I de følgende delkapitlene blir oppgavens funn diskutert opp mot problemstillingene. Først diskuteres faktorene som danner minoritetsetniske gutters identitet på Furuset, samt hvordan deres identitet kan påvirkes av indre og ytre forhold. Deretter introduseres begrepet territoriell stolthet som motsatsen til territoriell stigmatisering. Oppgaven vil så gå over til å diskutere minoritets- og majoritetsbegrepene som kontekstavhengige, for så å drøfte utfordringer og styrker ved det å være krysskulturell. Avslutningsvis sammenlignes funnene opp mot tidligere forskning, samt relevansen av tematikken opp mot sosialt arbeid som fag.

7.1 Furusetungdommers identitetsdannelse: påvirkning fra flere hold?

Hvilken identitet Furusetungdommene utvikler, påvirkes av faktorer både innenfor og utenfor Furusetbobla. Ungdommene trekker frem flere faktorer i utviklingen av sin identitet, uavhengig territoriell stigmatisering: etnisk opprinnelsesland, språk, vennskap, religion, minoritetsstatus, utseende, klær, sosioøkonomiske faktorer, musikk, fritidsaktiviteter og ikke minst det fellesskapet som Furuset representerer. I sum kan disse faktorene forstås å danne en slags *Furusetidentitet*. Begrepet Furusetidentitet forstås i forlengelsen av identitetsmarkørene som ungdommene beskriver, og er ikke et ord som de bruker selv. Hva som former deres identitet og hvordan de uttrykker den gjennom ulike attributter kan virke som å gå over i hverandre. Hvem som stigmatiserer og hvem som gjøres til ofre for territoriell stigmatisering, kan ifølge ungdommene være aldersbetinget. Flere av guttene tror at «gamle mennesker» er redd for å ferdes på Furuset. Samtidig mener de at på grunn av stereotypien om «farlige og kriminelle gutter på Furuset,» så kan unge menn være ekstra utsatt for stigmatiseringen. Altså gjøres den territoriale stigmatiseringen til noe kjønns- og aldersspesifikt, der unge menneskers verdi står i fare for å bli undervurdert og redusert gjennom andres fordommer. Ungdommenes identitet kan i tillegg se ut til å påvirkes av tid og rom, noe som kan peke i retning av at identitet må ses i kontekst. For eksempel mener en av informantene at ungdommer slutter å bry seg om fordommer og stigmatisering etter hvert som de blir eldre. Dersom dette stemmer, kan en undre seg over om visse aldersgrupper gjøres mer sårbare enn andre når det gjelder identitetsutvikling. En kombinasjon av flere risikofaktorer i ung alder kan gjøre det mer utfordrende for ungdommene å gå inn i voksenlivet, der de etter hvert utvikler en voksenidentitet (Klyve, 2006, s. 76, 77). Her kan det trekkes paralleller til relevansen av sosialt arbeid, der sosialarbeidere kan jobbe forebyggende med utsatte barn og unge som befinner seg i en marginalisert posisjon (Klyve, 2006, s. 76). Et eksempel er det sosialt oppsøkende arbeidet.

Med bakgrunn i at etnisk opprinnelsesland blir nevnt som en faktor i ungdommenes identitetsdannelse, må identitetsbegrepet ses i sammenheng med det som foregår utenfor Norges landegrenser. Den positive selvidentiteten *Furusetgutt* som ungdommene kaller seg selv, må ses i sammenheng med det fellesskapet de beskriver på Furuset (Soei, 2011, s. 33). Lojalitet til hverandre er noe som representerer Furusetungdommene. Identiteten *Furusetgutt* kan forstås som et resultat av en overensstemmelse mellom eget nabolag, de som bor der og hvordan ungdommene opplever seg selv. Det å være *Furusetgutt* kan for flere se ut til å assosieres med noe trygt, kjent og kjært. Som noen av ungdommene trekker frem, kan også Furuset minne om hjemlandet. Dette viser hvor komplekst identitetsbegrepet er og at det er mange faktorer som spiller inn på identitetsutviklingen. Fordi ungdommene inngår i flere typer fellesskap, utvikler de også ulike identiteter. Beboerne på Furuset vil også være forskjellige, noe som gjør at det utvidede begrepet *Furusetidentitet* neppe vil oppleves som dekkende for alle. Det er viktig å huske på at de som bor på Furuset vil oppleve tilhørighet til stedet og til hverandre i varierende grad. Et eksempel på dette er den gamle damen på senteret som virket skeptisk til ungdommene. Funnene i studien vil dermed umulig gjelde for alle som bor der.

Selv om mye av Furusetungdommenes identitetsutvikling påvirkes av det som skjer innad på Furuset, må også det som skjer innenfor bobla bli sett i sammenheng med det som skjer utenfor. Det at *Furusetguttene* i fellesskap står sammen «innenfor» i bobla gjør at det oppstår et oss. For at det skal oppstå et innenfor-utenfor og oss/dem-skille, må det være noe som skaper en avstand mellom gruppene. Her kommer den territorielle stigmatiseringen inn. Hvorvidt ungdommenes identitet utfordres gjennom fysiske møter, kan i stor grad se ut til å påvirkes av hvor mye de ferdes utenfor Furuset og Alna. Spesielt gjelder det videregående skoler på vestkanten der Furusetungdommene opplever å skille seg ut fra majoriteten. På den ene siden fremstår de intervjuede ungdommene som stødige og trygge i hvem de er, i møte med andre utenfor bydelen. Med andre ord opplever de sin identitet som stabil. På den andre siden forteller flere av ungdommene at de tilpasser sin humor, talemåte og klær etter hvilke situasjoner de befinner seg i. En konsekvens av dette kan være at de opplever en endring i egen identitet, samt opplevelsen av seg selv. Ut fra det ungdommene forteller fremstår imidlertid deres identitet som konstant til tross for møter med mennesker som er ulik dem selv. Typisk for disse møtene virker å være arenaer der ungdommene skiller seg ut som en minoritet, både i kraft av å være en etnisk minoritet og å få være fra Furuset. Endringen i ungdommenes uttrykk kan forstås som at de bevisst underspiller eller fremhever visse sider av seg selv (Goffman, 1992, s. 8). I tillegg har fremveksten av sosiale medier gjort at territoriell stigmatisering nå uttrykkes på nye måter uten

at partere møtes fysisk. Sosiale medier har ført til en lavere terskel for territoriell stigmatisering på den ene siden, samtidig som det blir enklere å uttrykke egen identitet og stedsidentitet for et større publikum på den andre siden. De sosiale mediene har gjort det mulig å uttrykke identitet gjennom tilhørighet og fellesskap uten at ungdommene møtes ansikt til ansikt. Det å uttrykke identitet blant jevnaldrende i Oslo har med det blitt mer tilgjengelig, til tross for at Oslo er en sosialt delt by der ungdommene har lite kontakt på tvers av bydelene (Brattbakk & Wessel, 2017, s. 339). Samtidig kan det fysiske fraværet gjennom internett og muligheten for å være anonym, gjøre at den territorielle stigmatiseringen kommer enda sterkere til uttrykk.

Oppsummert er det mange faktorer som påvirker ungdommenes identitetsdannelse. Ungdommene opplever mest territoriell stigmatisering gjennom møter med andre utenfor bydelen, både gjennom fysiske og digitale møter. Her kan det oppstå en uoverensstemmelse mellom ungdommenes ekte identitet og det feilaktige bilde som andre danner av dem, deres virtuelle identitet (Goffman, 1963, s. 135). I denne studiens utvalg virker det derimot som at ungdommene til tross, opplever en kontinuitet i sin identitet selv om de blir møtt med motstand. Det kan tenkes at denne kontinuiteten og motstanden påvirkes av det å tilhøre et skjebnefellesskap på Furuset, der ungdommene står sammen i utfordringene og dermed opplever støtte i hverandre. En forklaring til det feilaktige bildet som oppstår hos de som stigmatiserer kan skyldes uvitenhet, misforståelser, usikkerhet, mangel på erfaringer eller et behov for å finne «syndebukker» i samfunnet (Hagelund, 2004, s. 15). På bakgrunn av at tematikken er kjønns spesifikk, ville det vært interessant å se hvordan jenter fra Furuset hadde opplevd tilsvarende problematikk. Likeså hadde det vært spennende å følge de mindre tilpasningsdyktige ungdommene som sjeldent ferdes utenfor bobla, og se hvordan de hadde opplevd møtene utenfor bydelen. Antakelig vil mindre tilpasningsdyktige ungdommer oppleve enda større grad av territoriell stigmatisering, da de trolig skiller seg ut enda mer enn guttene i denne studien. Det kan også tenkes at disse ungdommene ville hatt enda sterkere reaksjoner enn de som kommer frem her. Dersom ungdommer møter hverandre med gjensidig motstand, kan det tenkes å føre til enda større avstand mellom gruppene. Det som imidlertid kan diskuteres er hvem som skal tilpasses hvem. I intervjuene i denne studien gis det inntrykk av at det er Furusetguttene som en minoritet, som tilpasser seg flertallet. Med andre ord majoriteten utenfor bydelen. Dette bringer oppgaven videre til neste diskusjonsdel: problematisering av minoritetsbegrepet og hvem som bør tilpasses hvem.

7.2 Furuset og territoriell stolthet: en majoritet blant minoriteten?

Med bakgrunn i at identitet ligger tett opp mot det private og intime, utløser territoriell stigmatisering følelsen av krenkelse og det å bli misforstått (Wacquant, 2007, s. 68). Dette støttes av funnene i oppgaven. Samtidig fremstår ungdommene i studien som aktive og bevisste individer som klarer å stå i utfordringer og motstand. I forlengelsen av dikotomien oss/dem, kan det introduseres en motsats til begrepet territoriell stigmatisering: territoriell stolthet. Begrepet etableres i forlengelsen av funnene og er ikke et ord som ungdommene bruker selv. Som det kommer frem i analysen, introduserer flere av ungdommene seg med stolthet som Furusetgutter. Imidlertid kan det forstås som et paradoks at noe av det ungdommene er mest stolt av, nemlig å være en Furusetgutt, er noe som utløser stigma hos andre. Den territoriale stoltheten kan forstås å bli etablert som en respons og reaksjon på den territoriale stigmatiseringen. På den ene siden vil trolig identiteten som Furusetgutt anerkjennes lokalt på Furuset, mens det på den andre siden kan trigge territoriell stigmatisering ute blant andre. Selv om ungdommene beskriver en stolthet uavhengig verden rundt, vil trolig møtene utenfor bydelen gjøre dem mer oppmerksomme på det de er stolt av, sine identitetsmarkører.

Det at ungdommene blir møtt med territoriell stigmatisering kan enten tenkes å føre til en ytterligere stolthet eller en krenkelse av ungdommenes identitet. I en overført betydning kan den territoriale stoltheten som oppstår i fellesskap blant minoriteten, altså Furusetbeboerne, bli stigmatisert av majoriteten. Stoltheten blant minoritetsguttene på Furuset kan dermed forsterkes ved å stå sammen i stigmatiseringen blant flertallet utenfor. Dette støttes av ungdommen som sa at det å stå sammen i hatet, gjør at det skapes tilhørighet og kjærlighet blant de som bor på Furuset. En annen faktor som kan forklare territoriell stolthet er den store områdesatsningen som har pågått på Furuset det siste tiåret (Rosten, 2017, s. 55). Områdeløftet har aktivt bidratt til å skape en positiv stedsidentitet blant beboerne over tid. Dette kommer frem i samtale med flere av ungdommene der de omtaler Alnaskolen, Furuset bibliotek og Furuset Forum. Altså har sosialt arbeid vært en viktig del av det å skape et godt miljø på Furuset, der ungdommene blir stolte av stedet de bor på. Selv om områdesatsningen fortsatt pågår, kan det tenkes at andre lokalsteder i Norge kunne fått tilsvarende positive effekter av det en ser på Furuset. Med dette som bakgrunn, kan Furuset bli sett som et lokalsamfunn som sosialt arbeid har noe å lære av.

Ved å ta utgangspunkt i hele samfunnet vil mange beboere på Furuset kunne omtales som minoriteter, blant annet fordi mange har etnisk minoritetsbakgrunn. Begrepene minoritet og majoritet kan imidlertid problematiseres. Det at beboerne på Furuset representerer mange land med forskjellige språk, religioner og kulturer, gjør at beboerne på mange måter er veldig ulike. Dette er blant annet hvorfor Furuset påstås å være hjertet i Norges flerkulturelle samfunn (Eriksen, 2019, s. 252). Det at så mange på Furuset har til felles at de skiller seg ut fra majoriteten i Oslo og Norge forøvrig, kan tenkes å styrke fellesskapsopplevelsen. Med andre ord et slags minoritetsfellesskap med geografisk tilhørighet til Furuset. Fordi så mange står i samme situasjon i det å være ulik majoriteten, kan det oppstå en opplevelse av å ha noe til felles. Altså blir de like i det å være ulike. I en forlengelse av det fellesskapet som beskrives, kan det tolkes en slags lokal majoritet som består av minoriteter. En slik forståelse utfordrer definisjonen av minoritet og majoritet. Kanskje er det de etniske nordmennene, majoritetsbefolkningen, som blir en minoritet da de beveger seg over til områder med en overvekt av etniske minoriteter. Med Furuset som kontekst blir ungdommene en del av majoriteten ved å tilhøre en minoritetsgruppe. Utenfor Furuset vil de imidlertid forbli en minoritet. Slik oppstår dikotomier som oss/dem. Dersom majoritetsfølelsen fører til en økt opplevelse av anerkjennelse og identitetsaksept, kan det trolig være en forklaring på hvorfor så mange trives i Furusetbobla. For ungdommene blir det å skille seg ut i fellesskap et sosialt lim som binder dem sammen, og som kan danne en positiv selvidentitet og gruppeidentitet. Det er viktig å fremheve at ungdommene har flere fellestrekk enn det som kommer frem her.

I lys av tidligere kapitler kan det se ut til at ungdommene som er tilpasningsdyktige har de beste forutsetningene for å trives og anerkjennes utenfor Furuset. Dette med bakgrunn i at de tilpasser seg majoriteten utenfor. Det kan imidlertid diskuteres hvor etisk riktig det er at minoritetsungdommene er de som skal tilpasses majoriteten. De fleste blant majoriteten vil trolig være åpen og ta til seg noe av kulturen til minoritetene. For eksempel mat og musikk. Men i et hverdagsperspektiv utenfor Furuset vil det trolig være minoritetene, «utlendingene», som må tilpasse seg mest da de utgjør et mindretall ovenfor majoriteten. Dersom dette stemmer vil minoriteten og fåtallet alltid forbli sårbar hvis det er de som må gi slipp på en del av seg selv i tilpasningen til flertallet, majoriteten. Denne refleksjonen er interessant i lys av sosialarbeidere som skal jobbe for en økende anerkjennelse av mangfold i samfunnet (Strømfors & Erdal, 2006, s. 100). Dersom ungdommene gir slipp på en del av seg selv, kan den territorielle stigmatiseringen forstås som en trussel mot Norges pluralistiske samfunn fordi stigmatiseringen undergraver det mangfoldet vi ønsker.

7.2.1 Krysskulturelle ungdommer: tilpasninger og dobbeltstigmatisering

Med utgangspunkt i ungdommen som sa at han på en nedlatende og humoristisk måte ble kalt «gora» av vennene sine, kan det diskuteres om Furusetungdommene blir utsatt for en dobbeltstigmatisering som følge av tilpasningene de gjør i sin hverdag blant majoriteten. Ungdommen ble kalt «gora» fordi han brukte punktum når han skrev meldinger til vennene sine, noe som ikke er forventet i vennegjengen. På denne måten kan det å tilpasse seg majoriteten utenfor Furuset være positivt i en anerkjennende identitetsprosess på den ene siden, mens det kan føre til dobbeltstigmatisering på den andre siden. Det å oppnå anerkjennelse på en arena kan altså gå på bekostning av anerkjennelsen på en annen arena. Poenget er at ungdommene vil skille seg ut der de som verste konsekvens kan bli ofre i dobbel forstand. Dette belyses av Ahmed som forteller om en erfaring på vestkantskolen sin før han sluttet på skolen: *jeg følte meg 100% inkludert etter at jeg forstod kodene der. Men jeg forblir alltid i minus fordi jeg har feil hudfarge og er fra feil sted. Jeg blir aldri «norsk-norsk»*. Selv om Ahmed føler seg 100% inkludert, vil han i andres øyne aldri bli norsk på lik linje som «nordmenn med hvit hud». Med dette som utgangspunkt, vil ungdommene som ligner på Ahmed alltid ha noe å strekke seg etter. Slik kan minoritetsbakgrunnen forstås som en begrensning, heller enn en ressurs.

Fordi mange av ungdommene på Furuset har etniske minoritetsbakgrunner, kan de betegnes som krysskulturelle (Salole, 2018, s. 38, 39). Selv om mange er født i Norge, vokser de opp med flere kulturer i oppveksten. For eksempel kulturen til det etniske opprinnelseslandet, i tillegg til Norge. Det er imidlertid viktig å fremheve at ungdommene er norske selv om de er krysskulturelle. Som belyst i analysen så opplever flere av guttene at de er tilpasningsdyktige, for eksempel på arenaer som skole og jobb som ofte befinner seg utenfor Furuset. Den tilpasningen de beskriver kan forstås som en form for akkulturasjon (Salole, 2018, s. 121). Ved at de tilpasser seg kulturen og forventningene på de arenaene de omgås, kan de forstås å bli akkulturalisert. Samtidig virker ungdommene opptatte av å overbevise andre om at de er «bra ungdommer». Flere sier at de vil markere seg positivt utenfor Furusetboba ved å promotere, overbevise og representere Furuset på en bra måte. Selv om det å overbevise og promotere er to ulike handlinger, kan begge forstås som en strategi for å dyrke sin identitet som Furusetgutt. Slik oppstår en positiv stedsidentitet som en reaksjon på den territorielle stigmatisering. Samtidig kan ungdommene med sine varierte bakgrunner, forstås å ha både krysskulturelle og norske identiteter. Trolig er det i møtene med territoriell stigmatisering at ungdommenes identitet utfordres i størst grad, og at det er her reaksjonene og seljusteringen blir mest tydelig.

Akkulturasjonsprosessen foregår gjennom ungdommenes fysiske framtreten og væremåte ved at de snakker og uttrykker seg annerledes, bruker andre klær og bruker komma og punktum når de skriver. Med andre ord forsøker ungdommene å styre inntrykkene av seg selv gjennom en selvjustering (Goffman, 1992, s. 8). Det at de fleste av ungdommene ønsket å gå på østkantskoler og at flere av dem sluttet på vestkantskolene, kan tyde på at de ikke opplevde selvjusteringen som tilstrekkelig for å trives på skolen. På den ene siden kan selvjusteringen som ungdommene beskriver, forstås som at de får en økt selvbevissthet der de underspiller deler av sin identitet (Goffman, 1963, s. 7). På den andre siden kan det tolkes i et mer optimistisk perspektiv der de tilegner seg verktøy som gjør dem ressurssterke i å navigere seg frem i flere kulturer (Salole, 2018, s. 121). Fleksibiliteten i ungdommene kan bidra til at det uttrykkes flere typer identiteter på ulike arenaer. Kanskje kan begrepet krysskulturell like godt kalles «plusskulturell»: ungdommenes tilpasninger gjør dem til kulturelt kompetente individer som behersker de sosiale kodene på flere arenaer. Ut fra det ungdommene forteller gis det mest inntrykk av at sistnevnte scenario beskriver ungdommene best. Med bakgrunn i den positive identiteten ungdommene gir uttrykk for at de har, samt den positive opplevelsen de har av eget nabolag, avkrefte den internaliseringen av skyld og skamfølelse som Wacquant (2007) og Goffman (1963) beskriver. Til tross for at et annet utvalg kunne gitt andre funn, mente de intervjuede ungdommene at den positive opplevelsen av Furuset var noe som mange av beboerne delte.

De stigmatiserte vil ha større sjanse for å bli ekskludert i samfunnet (Goffman, 1963, s. 9, 19). Furusetbobla kan forstås som et resultat av at beboerne har blitt ekskludert fra samfunnet. Dette på bakgrunn av at den territorielle stigmatiseringen kan skape avstand mellom beboerne, der den ene gruppen mister tilknytning til det øvrige samfunnet (Wacquant, 2008, s. 116). Imidlertid kan det også se ut til at ungdommene selv velger å være i Furusetbobla, nettopp fordi de trives så godt der. Ut fra det ungdommene forteller, kan Furuset forstås som et fritt sted der ungdommene kan uttrykke sin identitet uavhengig sosioøkonomisk bakgrunn, kultur, etnisitet og religion. Furusetbobla kan forstås som et resultat av flere prosesser: ungdommenes behov for tilhørighet til likesinnede som ligner dem selv, samt behovet for fellesskap med andre som har en annen sosial og kulturell bakgrunn enn majoriteten. Alternativt kan en manglende anerkjennelse og aksept blant majoriteten være en forklaring, der ekskluderingsprosesser presser etniske minoritetene ut til forsteder som Furuset. Sannsynligvis er det en kombinasjon.

7.3 Oppgavens funn versus tidligere forskning

Det fellesskapet ungdommene beskriver til hverandre og til Furuset der de kan være seg selv, støttes av forskning som viser at ungdommer føler seg trygge når de omgås sine nære venner fordi de vet hva som er forventet av hverandre (Aagre & Wiig, 2022, s. 59). Selv om ungdommene som individer og Furuset som sted ikke er det samme, kan det likevel se ut til at stigmatiseringen mot en av de, påvirker den andre. Den kjærligheten som ungdommene har til Furuset, kan forstås som en nabolagspartionisme som typisk oppstår i stemplede bydeler (Andersen, 2018, s. 88). Gjennom ungdommenes opplevelser med territoriell stigmatisering, kommer det også frem at Furusetungdommene kan bli sett som en homogen gruppe blant de utenfor. Funnet støttes av ideen om innbilte fellesskap som blir til gjennom sosialt konstruerte virkeligheter (Anderson, 2016, s. 22). Med utgangspunkt i teoriene til Goffman (1963, s. 9) og Wacquant (2007, s. 68) kunne funnene i studien vært mer bekymringsfulle og pessimistiske. Selv om det må tas på alvor at ungdommene har opplevd territoriell stigmatisering og ekskludering, er det et lyspunkt at de identifiserer seg som handlekraftige og bevisste individer som gir uttrykk for å leve gode liv. Det at ungdommene opplevde hyppigst stigmatisering i sin skolehverdag, kan peke i retning av at de er mest sårbare i tiden de går på videregående. Det at tre av ungdommene sluttet på sine videregående skoler i Oslo vest er noe som bør tas på alvor.

Rosten (2017, s. 58, 59) sin studie av Furusetgutter som «leker getto,» har til felles med denne studien at begge finner tilsvarende erfaringer blant ungdommene av hvordan de opplever eget nabolag: et inkluderende og variert lokalsamfunn der de tar vare på hverandre. Prosjektet finner også i likhet med Rosten (2017, s. 59) at det er et misforhold mellom andres eksterne kategorisering versus ungdommenes interne stedsopplevelse. Rosten (2017) sin studie er et mye mer omfattende prosjekt sammenlignet med denne, noe som gjør at hun har et større og bredere utvalg. Noe som skiller studiene, er at guttene i dette prosjektet beskriver mindre grad av aktiv motstand mot stigmatiseringen. Selv om Rosten (2017, s. 59) spesifiserer at det gjelder et mindretall av ungdommene, så fant hun et mønster blant de hun mente «lekte getto»: unge menn som sluttet på videregående til fordel for å henge utenfor senteret og t-banen, røyke hasj og slåss. Ungdommene i denne studien tok tydelig avstand fra narkotika, har rent rulleblad, henger ikke utenfor senteret og de er opptatte av skolen. Selv om denne studien baserer seg på et lite utvalg, kan det trekkes frem en sammenligning i reaksjonene mellom ungdommene: der guttene i Rosten (2017, s. 59) sin studie isolerer seg fra storsamfunnet og «leker getto,» involverer guttene i dette prosjektet seg med storsamfunnet og er opptatte av å heve ryktet til Furuset.

Det må tas høyde for at det kunne blitt flere likheter til Rostens (2017) studie dersom det ble tatt utgangspunkt i hele hennes doktoravhandling. Likevel kan det argumenteres for at det har skjedd flere endringer i samfunnet de siste 12 årene siden hennes studie ble gjennomført. For eksempel fremveksten av sosiale medier og hvor stor betydning det har fått i kontakten mellom ungdommer. Denne studien viser hvordan sosiale mediers inntreden i ungdommers liv har ført til nye måter å ekskludere og stigmatisere på. For eksempel gjennom offentlige nedlatende kommentarer eller via invitasjoner og samtalegrupper der noen utelates. Snapchat, Instagram og Tik Tok har blitt store fenomener og gjør det mulig å gjemme seg bak en skjerm. Dette refererte en av ungdommene til som *internettrøtter*. Måten territoriell stigmatisering kommer til uttrykk på, samt konsekvensene og reaksjonene som følger, kan dermed bli sett i nytt lys som følge av de sosiale mediene. Samtidig har sosiale medier gitt muligheten til nye måter å uttrykke territoriell stolthet og tilhørighet på, der ungdommene kan forhandle og bevise sin ekte identitet til enda flere. For eksempel deling av positive arrangementer og omtaler av Furuset. Gjennom slike delinger kan ungdommene utøve og forsterke sin positive stedsidentitet, samtidig som de reduserer den feilaktige virtuelle identiteten andre kan ha av dem (Goffman, 1963, s. 135).

7.4 Studiens betydning for sosialt arbeid: konsekvensen av ekskludering og parallellsamfunn

Temaene i studien tjener som eksempel på flere av utfordringene som sosialt arbeid står ovenfor. For eksempel det å fremme en positiv identitetsdannelse, medborgerskap, identifisere sårbare grupper, forebygge marginalisering og jobbe for sosial rettferdighet (Duffy, 2020, s. 120; Heimburg et. al., 2021, s. 38). Studien tar opp viktige nøkkelbegreper som er relevante i sosialt arbeid: majoritet og minoritet, inkludering og ekskludering, stigmatisering, fordommer og diskriminering, sårbarhet, sosial ulikhet, identitet, livsutvikling og oppvekstmiljø. Etter å ha lest mye litteratur og forskning som er gjort i sosialt arbeid, kan det settes et spørsmålstegn ved om klienters positive identitetsdannelse gis nok fokus innenfor sosialt arbeid. Klienter som kommer i kontakt med sosialarbeidere har ofte utfordringer på ulike områder. Det blir dermed viktig at sosialarbeideren ser bak disse utfordringene slik at klienten ikke defineres av sine begrensninger. Sosialarbeidere er ofte ment å være i klienters liv kun en kortere periode av livet, og det er dermed viktig å fasilitere og tilrettelegge for en positiv selvidentitet der personen gis et narrativ og retning som de kan ha i lang tid. Denne studien har blant annet forsøkt å løfte denne tematikken innenfor rammen av sosialt arbeid.

Ungdomsgruppen i studien kan forstås som sårbar av flere grunner, blant annet på grunn av ung alder og minoritetsstatus (Virokannas et al., 2018, s. 328). Det at ungdommene i tillegg bor på Furuset *kan* gjøre dem ekstra utsatt, blant annet fordi lokalområdet preges av sosioøkonomiske utfordringer. Til tross for at ungdommene kan ha flere sårbarhetstrekk ved seg, er det viktig å tydeliggjøre at det går bra med de aller fleste på Furuset. Flere av poengene som trekkes frem i studien kan påstås å ha en overføringsverdi til andre målgrupper og områder innenfor sosialt arbeid. For eksempel barnevern, skole, rusomsorg, fengsel, kriminalitetsforebygging, helse- og sosialtjenester, samt arbeids- og inkluderingsfeltet. Ikke minst er tematikken høyst relevant på et politisk nivå, fordi det kan påvirke hvor mye midler og ressurser som bevilges til forebygging og tiltak på bostedsområder som Furuset. Likeså har tematikken en betydning for utviklingen av Norges innvandrings- og integreringspolitikk, utdanning, boligpolitikk og arbeidspolitikk. Det er viktig å nevne at familiers levekår og sosiale betingelser kan utgjøre en risikofaktor, uavhengig etnisk bakgrunn (Kane et. al., 2018, s. 19, 27). Poenget er at mennesker som har flere sårbarheter ved seg kan stå i fare for å bli marginaliserte, noe som utgjør kjernen i sosialt arbeid. Mer bestemt har sosialarbeidere blant annet som oppgave å beskytte sårbare grupper, fremme sosial rettferdighet og tilrettelegge for medborgerskap. Med andre ord redusere avstanden mellom minoritet og majoritet, samt løfte frem stemmen til de sårbare.

Fordi tidlig innsats har vist seg å være viktig for menneskers utvikling, har regjeringen bevilget store summer til forebygging og tidlig innsats (St. meld. nr. 34, (2020-2021), s. 49). Dette påvirker utformingen av sosialt arbeid. Selv om målrettede tiltak kan virke positivt inn på barn og ungdommers muligheter, vil det kun redusere sårbarhetene, ikke fjerne de (Lid et al., 2022, s. 20). Avslutningsvis kan det nevnes at fordi Norge stadig får et økende mangfold, så er det enda viktigere at det stilles høye krav til hvordan sosialt arbeid organiseres (Berg & Paulsen, 2021, s. 9). Ikke minst er det viktig at sosialarbeidere er bevisste på sine holdninger i arbeidet med klienter som står i fare for å bli marginalisert, krenket og undertrykket. Dermed er kritisk refleksjon og selvinnsikt to viktige egenskaper hos sosialarbeidere, der de må etterstrebe å skape brukervedvirkning, inkludering og anerkjennelse (Fossestøl, 2016, s. 57). En fallgrube som kan oppstå dersom sosialarbeidere ikke er bevisste på det ansvaret det innebærer å være profesjonsutøvere, er ytterligere stigmatiserte og ekskluderte klienter. Ungdommene i studien delte navn på eldre «brødre» på Furuset som har støttet dem gjennom oppveksten. De fortalte hvordan ansatte i bydelen, samt sosialt oppsøkende i barnevernet har vært viktige for dem i å ta gode valg for dem selv når det gjelder skole, fremtid og sosialt nettverk. Dette viser viktigheten av hvor stor betydning sosialt arbeid kan ha i ungdommers liv (Klyve, 2006, s. 77, 78).

Mye av det som ble trukket frem i de to forrige avsnittene har betydning for hvordan samfunnet og interaksjonen mellom samfunnsmedlemmene utarter seg. Dersom det utvikles små lokalsamfunn der minoriteten har lite kontakt med majoriteten utenfor, kan det påstås å få konsekvenser på flere områder. Her er det viktig å huske at minoriteter kan være flere folkegrupper, ikke bare etniske minoriteter. Som denne studien har vist kan konsekvensene blant annet føre til avstand mellom mennesker og grupper der terskelen for stigmatisering blir lavere. I et integrasjons- og samfunnsøkonomisk perspektiv vil en slik avstand være lite bærekraftig for alle parter, både når det gjelder trivsel og velferdsstatens bærekraft. Selv om Furuset ikke oppfyller kriteriene for å betegnes som et parallelsamfunn, kan en markant avstand mellom minoritet og majoritet påstås å true velferdsstatens idealer. Ikke minst kan en diskutere nyhetsmediers rolle når det gjelder ekskludering og ytterligere stigmatisering av mennesker og nabolag. Kanskje bør det legges enda større føringer for hvordan nyhetsmediene vinkler sakene sine og hvor de velger å legge fokuset sitt. Hvorvidt Furusetbobla er et resultat av territoriell stigmatisering eller at det «bare» er et godt sted å leve, er altså vanskelig å gi et svar på. Trolig skyldes bobla en blanding av de to forklaringene der en må studere samfunnets sammensetning, historikk og politikk for å forstå hvorfor slike små lokalsamfunn oppstår.

8.0 Avslutning

Studien har tatt for seg minoritetsetniske gutter på Furuset for å studere territoriell stigmatisering. Formålet med prosjektet har vært å studere lokale minoritetsungdommers opplevelser av eget nabolag, samt hvordan identiteten deres blir formet og påvirket av det umiddelbare lokalmiljøet og samfunnet som omgir dem. Gjennom kvalitative intervjuer har følgende hovedproblemstilling blitt besvart og diskutert: *Hvordan påvirker territoriell stigmatisering identiteten til minoritetsgutter på Furuset?* Hovedproblemstillingen ble spesifisert med tre underproblemstillinger: 1) *Hvordan opplever minoritetsgutter på Furuset sitt eget nabolag?*, 2) *Hvordan opplever minoritetsgutter på Furuset å bli møtt av andre?*, og 3) *Hvordan reagerer minoritetsgutter på Furuset å bli møtt av territoriell stigmatisering?*. Alle spørsmål forstås i lys av hverandre. I neste delkapittel oppsummeres studiens hovedfunn ut fra problemstillingene.

8.1 Oppsummering

Territoriell stigmatisering er et utvidet begrep etablert av Wacquant (2007, 2008) som er inspirert av Goffman (1963). Den territoriale stigmatiseringen oppstår som følge av negative og stereotypiske forestillinger av lokalområder og menneskene som bor der (Wacquant, 2007, s. 68). Tatt i betraktning at studien har et lite utvalg, så viser funnene at de minoritetsetniske guttene stortrives i eget nabolag. De bruker begreper som fellesskap, mangfold, kjærlighet, aksept, tilhørighet, forståelse, brødre og søstre for å beskrive opplevelsen til nabolaget sitt. Når ungdommene refererer til brødre og søstre, sikter de til familie i en utvidet forstand uten biologisk tilknytning. Slik ungdommene beskriver Furuset, så kan nesten stedet fremstå som bestående av en stor utvidet familie. Flere av ungdommene refererer til livet på Furuset som *Furusetbobla*, der summen av alle de positive opplevelsene kan forstås å danne identiteten *Furusetgutt*. Dette er ungdommenes egne begreper. I en forlengelse av den opplevelsen ungdommene deler av sin identitet og bosted, har begrepet territoriell stolthet blitt introdusert som et svar på territoriell stigmatisering. Både *Furusetbobla* og territoriell stolthet kan forstås som respons og reaksjoner på den territoriale stigmatiseringen. Selv om ungdommene beskriver gode liv i *Furusetbobla* uavhengig av verden utenfor, vil trolig fellesskapet og tilhørigheten til Furuset forsterkes av stigmatiseringen. Identitetsmarkører som klær, kjønn, språk, hudfarge og humor brukes for å uttrykke og utøve en identitet som for flere av guttene må ses i lys av tilhørigheten til Furuset. Her er det viktig å ta høyde for at det var seks ungdommer som ble intervjuet, og at andre beboere kan oppleve det annerledes.

For flere av ungdommene sprakk Furusetbobla når de startet på videregående. Dette ble det første møtet med territoriell stigmatisering for flere. Noen hadde opplevd territoriell stigmatisering tidligere gjennom fritidsaktiviteter som fotball. I samtale med ungdommene gis det inntrykk av at mange ble overrasket på videregående av det negative synet som utenforstående har av Furuset og stedets beboere. Flere forteller om opplevelser av å bli sett som farlige og kriminelle kun i kraft av hvor de kommer fra. Her kan ungdommene tolkes som ofre for den territorielle stigmatiseringen. Slik oppstod en uoverensstemmelse i hvordan ungdommene opplever seg selv og det bildet som andre har av dem. Altså erfarte ungdommene at de fikk tildelt en negativ identitet som de ikke kjente seg igjen i. Selv om dette skjedde oftest i møter med andre utenfor bydelen, opplevde også noen territoriell stigmatisering på Furuset. Dette var som regel i møte med eldre mennesker eller andre som kom inn utenfra.

I analysen ble det trukket frem en konkret hendelse som kan tolkes som ytterste konsekvens av den territorielle stigmatiseringen: en ungdom var nær å bli drept fordi han er fra Furuset. Selv om hendelsen hører sjeldenheten til, illustrerer det fortsatt alvoret i den fiendtligheten og skillet som kan oppstå som følge av territoriell stigmatisering. Her ble ikke bare ungdommens identitet truet, men også hans liv. Andre eksempler som ble trukket frem var nedverdiggende vitser og spørsmål om å være fra Furuset, antakelser om kriminalitet og narkotika, samt utestengelse fra arrangementer fordi ungdommen ble ansett som farlig å ha på festene. Noen av ungdommene forteller imidlertid at noe av stigmaet og fordommene ble mindre da andre ble kjent med dem. Til tross for at ungdommene forteller om konkrete episoder med fordommer og nedverdiggende kommentarer, gir de også inntrykk av at de står ganske stødige i hvem de er, sin identitet. En av faktorene som trolig kan forklare denne stødigheten er det fellesskapet de er en del av på Furuset. Dette kan også forstås som et skjebnefellesskap der ungdommene kan få rollen som ofre, fordi de «blir født i minus». Det er problematisk dersom ungdommene alltid i møte med andre, opplever at de må motbevise feilaktige forestillinger av det å være Furusetungdom. Det må tas høyde for at faktorer som alder, kjønn og etnisk minoritetsbakgrunn påvirker bildet som andre danner seg av ungdommene, i tillegg til det å være fra Furuset.

I analysen ble det presentert ulike reaksjonsmønstre og håndteringsstrategier blant ungdommene som svar på den territorielle stigmatiseringen. Ulike følelser oppstod som følge av stigmatiseringen. I intervjuene ble det gitt uttrykk for at det er lettere å bli anerkjent dersom minoritetsungdommene tilpasser seg majoriteten utenfor. Kanskje fordi de slik ligner mer på flertallet utenfor, og dermed skiller seg mindre ut som en synlig minoritet. Det at ungdommene også betegner seg som «utlendinger,» kan forstås som et svar på avmakten som ligger i språket. Ved å omtale seg selv som «utlending» tar de eierskap over noe som i utgangspunktet kan assosieres med noe negativt. Ungdommens slangord «gora» kan tolkes som motsatsen til «utlending,» og gjøres til et symbol på dikotomiene oss-dem, innenfor-utenfor og majoritet-minoritet (Rosten, 2017, s. 60). Gjennom inntrykksstyring kan ungdommene avhengig av hvem de omgås, uttrykke sin stedsidentitet som Furusetgutt på den ene siden, og som en «vanlig ungdom» blant majoriteten på den andre siden. Aktivitet i sosiale medier kan også forstås som en strategi for å styre andres inntrykk av seg selv og Furuset. Likeså har fremveksten av sosiale medier gjort det mulig å uttrykke identitet blant et større publikum, samtidig som det har senket terskelen for territoriell stigmatisering fordi det er mulig å dele sine meninger anonymt.

Det at ungdommene opplever tilhørighet blant flere fellesskap i samfunnet gjør trolig at de underspiller eller fremhever visse deler av seg selv, avhengig av hvem de omgås. Slik kan identiteten deres forstås som fleksibel og noe de til en viss grad kan styre selv. Fordi det imidlertid vil være fordommer og skeptisisme i samfunnet, vil det trolig alltid være en diskrepans mellom menneskers ekte og virtuelle identitet (Goffman, 1963, s. 135). I denne sammenheng vil trolig sårbare grupper i samfunnet være mest utsatt, da stigmatisering ofte knyttes til det å være annerledes eller å skille seg ut. De krysskulturelle ungdommene besitter mange ressurser som kan berike samfunnet (Salole, 2018, s. 38, 39). Slik kan den territorielle stigmatiseringen forstås som en fallgrube der et viktig mangfold i samfunnet undergraves. Samtidig er det viktig at nyhetsmediene er bevisste på sitt samfunnsetiske ansvar, og at de ikke forsterker det stigmaet og den avstanden som allerede eksisterer i samfunnet. Studiens bidrag er med det relevant for de som ønsker å forstå dagens ungdom i et minoritetsperspektiv og for sosialarbeidere som møter unge i sin profesjonsutøvelse. For eksempel ungdom som bor i marginaliserte eller stigmatiserte områder, forebyggende arbeid, minoritetsungdom eller ungdom med risiko for å bli radikalisert eller rekruttert til kriminalitet.

Avslutningsvis kan oppgavens tittel trekkes frem med hvorvidt ungdommene er farlige kriminelle eller ofre for territoriell stigmatisering. Sannheten er at de er hverken eller. De er helt vanlige ungdommer, og ikke hardbitte gjengmedlemmer slik mediene fremstiller dem. Samtidig er de ikke passive ofre. De opplever absolutt stigmatisering, men vi må huske at Goffman (1963, s. 4) argumenterte for at stigma befinner seg i øyet som ser. Altså kan territoriell stigmatisering bli mer som en manifestasjon av andres frykt, heller enn Furuset sin synd. Ungdommene i denne studien er et bevis på dette ved å yte motstand mot stigmatiseringen, aktivt tilbakevise fordommene og finne stolthet i det som andre mener at de skal føle skam over. På denne måten virker det som om de seks guttene har mye å være stolt over, og det gir nå enda mer mening når Hassan sier:

Jeg har Furuset i hjertet.

Det var her jeg fant meg selv.

En gang Furusetgutt, alltid en Furusetgutt.

Litteraturliste

Aagre, W., & Wiig, C. A. (2022). *Ungdomskunnskap. Hverdagslivets kulturelle former*. Fagbokforlaget.

Aaslund, H. (2019). Fra «brukermedvirkning» til «demokrati» - språkets betydning i deltakende aksjonsforskning. I Østensjø, S., Lid, I. M., Askheim, O. P. (red.). *Samproduksjon i forskning: forskning med nye aktører*. Universitetsforlaget.

Allvin, A. & Søderholm, T. (2023) Barne- og ungdomskriminalitet i Oslo 2022. Utfordringer i ulike geografiske områder (Rapport 23:01). Oslo politidistrikt.

Alghasi, S. (2012). Mediebruk og medietolkninger i et flerkulturelt borettslag. I Alghasi, S., Eide, E., & Eriksen, T. H. (red.). *Den globale drabantbyen. Groruddalen og det nye Norge* (s. 232-247). Cappelen Damm Akademisk.

Andersen, B. (2018). Østkanten tar til gatene. Marginalitet og banalitet i Oslo. I Seim, S. & Sæter, O. K., (red.). *Barn og unge. By, sted og sosiomaterialitet* (s. 75-94). Cappelen Damm Akademisk.

Andersson, B. (2006). Ungdomar och offentligt liv. I Erdal, B. (red.). *Ute Inne. Oppsøkende sosialt arbeid med ungdom* (s. 46-68). Gyldendal Akademisk.

Anderson, B. (2016). *Imagined Communities: Reflections of the Origin and Spread of Nationalism*. Verso Books.

Berg, B., & Paulsen, V. (2021). *Møter mellom minoriteter og barnevernet*. Universitetsforlaget.

Berger, P. L., & Luckmann, T. (1966). *The Social Construction of Reality. A Treatise in the Sociology of Knowledge*. Penguin books.

Bourdieu, P. (1991). *Language and Symbolic Power*. Polity Press.

Bourdieu, P. (1999). *The Weigh of the World: Social Suffering in Contemporary Society*. Polity Press.

Brattbakk, I. & Wessel, T. (2017). Nabolagets effekt: Hva er problematisk med geografisk ulikhet? I Ljungren, J. (red.). *Oslo: Ulikhetenes by* (s. 339-356). Cappelen Damm Akademisk

Brochmann, G. (2006). *Hva er innvandring*. Universitetsforlaget.

Duffy, S. (2022). Citizenship and human rights. I Fjetland, K. J., Gjermestad, A., & Lid, I. M. (red.). *Lived citizenship for persons in vulnerable life situation. Theories and practices*. Scandinavian University Press.

- Eriksen, T. H. (2019). *Gå inn i din tid. Thomas Hylland Eriksen i samtale med Dag Herbjørnsrud*. Res Publica.
- Eriksen, T. H. & Vestel, V. (2012). Groruddalen, Alna og det nye Norge. I Alghasi, S., Eide, E., & Eriksen, T. H. (red.). *Den globale drabantbyen. Groruddalen og det nye Norge* (s. 15-32). Cappelen Damm Akademisk.
- Fossestøl, B. (2016). Moralsk ansvar – den profesjonelles private dilemma. I Kroken, R. og Madsen, O. J. (red.). *Forvaltning av makt og moral i velferdsstaten: Fra sosialt arbeid til «arbeid med seg selv»?* (s. 42-64). Gyldendal Akademisk.
- Frøyland, L.R., Bakken, A. & von Soest, T. (2020). Physical Fighting and Leisure Activities among Norwegian Adolescents—Investigating Co-occurring Changes from 2015 to 2018. *J Youth Adolescence* 49, 2298–2310 (2020). <https://doi.org/10.1007/s10964-020-01252-8>
- Fylkesnes, M., Iversen, A., Bjørknes, R., & Nygren, L. (2015). Frykten for barnevernet: En undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatninger. *Norges barnevern*, 92 (2): 80-96
- Giddens, A. (1991). *Modernity and Self-Identity. Self and Society in Late Modern Age*. Polity Press.
- Goffman, E. (1963). *Stigma. Notes on the Management of Spoiled Identity*. Simon & Schuster, Inc.
- Goffman, E. (1992). *Vårt rollespill til daglig. En studie av hverdagslivets dramatik*. Pax Forlag AS.
- Hagelund, A. (2004). Anstendighetens utside: rasisme i norsk innvandringspolitisk diskurs. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, VOL 45, nr 1, s. 3-29. Universitetsforlaget.
- Hansen, M. N. (2017). Segregering og ulikhet i Oslo-skolen. I Ljungren, J. (red.). *Oslo: Ulikhetenes by* (s. 257-276). Cappelen Damm Akademisk.
- Hattrem, A. (2023, 26. oktober). *Høyere risiko for fattigdom blant barn i Norge*. SSB. <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/artikler/hoyere-risiko-for-fattigdom-blant-barn-i-norge>
- Heimburg, D. V., Guribye, E., & Iversen, L. (2021). Reorientering av velferd gjennom samskapende aksjonsforskning. I Heimburg D. V. & Ness, O. *Aksjonsforskning. Samskapt kunnskap som endrer liv og samfunn*. Fagbokforlaget.
- Henden, A., Nygaard, A., Bakken, J. D., Didriksen, N., Hauge, J., Øystese, O., & Wold, L.M.G. (2022, 6. september). Politiet er bekymret etter voldshendelser: - vi er inne i en mer urolig periode. *NRK*. https://www.nrk.no/stor-oslo/politiet-er-bekymret-etter-voldshendelser_-_vi-er-inne-i-en-mer-urolig-periode-1.16093092

Holen, Ø. (2021). *Getto: en historie om norske drabantbyer*. Res Publica.

Hopperstad, M., & Åsgard, A. S. M. (2022, 1. desember). Dette er de kriminelle nettverkene på Oslo øst. *VG*. <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/4oOEPg/dette-er-de-kriminelle-nettverkene-paa-oslo-oest>

Høeg, I. M. (2017). *Religion og ungdom*. Universitetsforlaget.

Jensen, S. Q. & Christensen, A.N. (2012). Territorial stigmatization and local belonging. *City*, 16:1-2, 74-92. Routhledge: Taylor & Francis group. DOI: 10.1080/12604812.2012.663556

Jenkins, R. (2011). *Being Danish: Paradoxes of Identity in Everyday Life*. Museum Tusulanum Press.

Kane, A. A., Neverdal, S., & Stenberg, O. (2018). Barnets rett til en forsvarlig levestandard. Utøvelse av skjønn i Nav og barneverntjeneste. *Fontene forskning* (11)1, s. 17-29.

Klyve, A. & Pedersen, H. (2006). Oppsøkende sosialt arbeid i Norge før og nå. I Erdal, B. (red.). *Ute Innen. Oppsøkende sosialt arbeid med ungdom* (s. 22-45). Gyldendal Norsk Forlag.

Klyve, A. (2006). Marginalisering og forebygging. I Erdal, B. (red.). *Ute Innen. Oppsøkende sosialt arbeid med ungdom* (s. 71-80). Gyldendal Norsk Forlag.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. Sage publications.

Lid, S., Rosten, M. G., Dullum, J. V., Hyggen, C., & Andersen, P. L. (2022). *Forebyggende tiltak mot ungdomskriminalitet i Oslo kommune. Følgforskning og evaluering*. (NOVA-rapport; 2022:8). Velferdsforskningsintitutet NOVA. OsloMet – storbyuniversitetet. <https://oda.oslomet.no/odaxmlui/handle/11250/3054910>

Lid, S. & Frøyland, L. R. (2024, 21. februar). «Alle» snakker om økningen i ungdomsvold, men hvor stor er den egentlig?. *Aftenposten*. <https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/2BEJgq/alle-snakker-om-oekningen-i-ungdomsvold-men-hvor-stor-er-den-egentlig>

Ljunggren, J. & Andersen, P. L. (2017). Vestkant og østkant, eller nye skillelinjer? I Ljunggren, J. (red.). *Oslo: Ulikhetenes by* (s. 57-80). Cappelen Damm Akademisk.

Monsen, Ø. N. (2021, 3 januar). Kriminelle ungdomsgjenger i Oslo. Brutal virkelighet – Folk blir farligere. *Dagbladet*. <https://www.dagbladet.no/nyheter/brutal-virkelighet---folk-blir-farligere/73170957>

Strømfors, G. & Erdal, B. (2006). Rammer for oppsøkende sosialt arbeid. I Erdal, B. (red.). *Ute Innen. Oppsøkende sosialt arbeid med ungdom* (s. 81-113). Gyldendal Norsk Forlag.

Politidirektoratet (2024, 31. januar). *Bekymringsfull utvikling innen ungdomskriminalitet*. <https://www.politiet.no/aktuelt-tall-og-fakta/aktuelt/nyheter/2024/01/31/bekymringsfull-utvikling-innen-ungdomskriminalitet/>

Repstad, P. (2007). *Mellom nærhet og distanse. Kvalitative metoder i samfunnsfag*. Universitetsforlaget.

Rosten, M. G. (2017). Territoriell stigmatisering og gutter som «leker getto» i Groruddalen. Universitetsforlaget, årgang 1, nr. 1-2017, s. 53-70. DOI: 10.18261/ISSN.2535-2512-2017-01-04.

Ruud, M. E., Andersen, B., Berge, B., Dalseide, S., Staven, A. M., Dyrendahl, H., Mamelund, S-E. & Skogheim, R. (2019). *Spenninger og harmoni. Sosiokulturell stedsanalyse for Furuset*. (NIBR- rapport 2019:18). By- og regionsforskningsinstituttet NIBR. OsloMet – storbyuniversitetet. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/20.500.12199/2977>

Salole, L. (2018). *Identitet og tilhørighet: om ressurser og dilemmaer i en krysskulturell oppvekst*. Gyldendal Akademisk.

Sandberg, S., & Pedersen, W. (2009). *Gatekapital*. Universitetsforlaget.

Sohlberg, P. & Sohlberg, B-M. (2013). *Kunskapens former: vetenskapsteori och forskningsmetod*. Liber.

Skytte, M. (2008). Kategorisering og kulturoppfattelse. I Schou, C. & Pedersen, C. (red.). *Samfundet i pædagogisk arbejde*. Akademisk Forlag.

Soei, A. (2011). *Vrede unge mænd – optøjer og kampen for anerkjendelse i et nyt Danmark*. Tiderne Skifter Forlag.

St. meld. nr. 34 (2020 – 2021). *Melding til Stortinget Sammen mot barne-, ungdoms- og gjengriminalitet*. Det kongelige justis- og politidepartementet.

Thagaard, T. (2011). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. Fagbokforlaget.

Tjora, A. (2012). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Gyldendal Norsk Forlag.

Virokannas, E., Liuski, S., & Kuronen, M. (2018). The contested concept of vulnerability – a literature review. I Vulnerability. *European journal of social work*, vol. 23:2, (s. 327-339). Routledge.

Wacquant, L.J.D. (2007). Territorial Stigmatization in the Age of Advanced Marginality, Thesis Eleven 91 (1), (s. 66-77). DOI:10.1177/0725513607082003

Wacquant, L.J.D. (2008). *Urban Outcasts – A Comparative Sociology of Advanced Marginality*. Polity Press.

Wessel, T. (2017). Det todelte Oslo – etniske minoriteter i øst og vest. I Ljungren, J. (red.). *Oslo: Ulikhetenes by* (s. 81-101). Cappelen Damm Akademisk.

Østby, L. G. (2011). «Sånn er de» - om kategorisering og samhandling med etniske minoriteter. I Berg, B., & Ask, T A., (red.). *Minoritetsperspektiver i sosialt arbeid* (s. 57-72). Universitetsforlaget.

Vedlegg 1. Prosjekt godkjenning av Sikt.

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

10.03.2024, 15:01

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer
794025

Vurderingstype
Standard

Dato
09.10.2023

Tittel

Ungdommer på Oslos østkant: farlige kriminelle eller ofre for samfunnets fordommer?

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet / Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap (SU) / Institutt for sosialt arbeid

Prosjektansvarlig

Alexander Gamst Page

Student

Thea Kolloen

Prosjektperiode

01.08.2023 - 30.06.2024

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 30.06.2024.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN

Sikt har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket. Vi har nå vurdert at du har lovlig grunnlag til å behandle personopplysningene.

OM DE REGISTRERTE

Utvalget vil være minoritetsungdommer (gutter/menn) bosatt i Alna bydel mellom 16-23 år. Prosjektet vil ikke behandle særlige kategorier personopplysninger om etnisitet, da det ikke vil være fokus på den enkeltes bakgrunn på en måte som gjør at dette blir nødvendig, heller ikke i forbindelse med rekruttering.

Rekrutteringen vil for øvrig skje via kontaktpersoner, på en måte som ikke utfordrer taushetsplikten. Prosjektet vil ha stor bevissthet rundt forskningsetiske hensyn knyttet til maktforhold og relasjoner mellom deltakere, kontaktpersoner og forsker.

I dette prosjektet vurderer Personverntjenester det slik at ungdommene fra 16 år kan samtykke til deltakelse på selvstendig grunnlag. Dette ut fra en helhetsvurdering av opplysningenes art og omfang. Det vises til at ungdom i denne alderen har selvbestemmelse på en rekke områder; de kan bl.a. selv velge utdanning, samtykke til helsehjelp, og de er over den seksuelle lavalder. Det er vår vurdering at ungdommer fra 16 år og eldre som hovedregel vil ha forutsetninger for å forstå hva deltagelse i dette forskningsprosjektet innebærer.

Prosjektet vil derfor innhente samtykke fra mindreårige til behandling av alminnelige personopplysninger. Prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

Prosjektet kan komme til å behandle personopplysninger som kan tenkes å være av personlig karakter, om sårbare registrerte. Dette vil ofte kunne kreve en mer omfattende vurdering (DPIA). Vi mener det likevel ikke er så høy risiko for personvernet at prosjektet trenger en DPIA. Dette fordi:

Alle forskningsdeltakerne får informasjon
Alle forskningsdeltakerne samtykker
Rekrutteringen sikrer reell frivillighet
Få personer har tilgang
Personopplysninger aidentifiseres fortløpende mens prosjektet pågår
Varigheten av behandlingen er kort

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Det er institusjonen du er ansatt/student ved som avgjør hvordan du må lagre og sikre data i ditt prosjekt og hvilke databehandlere du kan bruke. Husk å bruke leverandører som din institusjon har avtale med (f.eks. ved skylagring, nettspørreskjema, videosamtale el.).

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Se våre nettsider om hvilke endringer du må melde: <https://sikt.no/melde-endringer-i-meldeskjema>

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Vedlegg 2. Informasjonsskriv til informanter og samtykke til deltakelse i studien.

Vil du delta i forskningsprosjektet «Ungdommer på Oslos østkant: Farlige kriminelle eller ofre for territoriell stigmatisering?»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å studere hvordan ungdommer i Alna bydel opplever sin bydel og sine hverdagsliv. I dette skrevet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å studere hvordan ungdommer i Alna opplever sine hverdagsliv og hvordan de opplever å bli møtt av samfunnet. De siste årene har det vært mye fokus i media på livene til ungdommer som bor i Oslo øst, for eksempel gjennom avisoverskrifter, TV-serier som 17 og 18, dokumentarserien Norge bak fasaden med episoden «løpegutter» og bøker og teaterstykker som «Tante Ulrikkes vei». Mange av medieoppslagene har vært negative vinklinger om østkantungdom der kriminalitet trekkes frem. Forskningsprosjektet vil utgjøre min masteroppgave med følgende problemstillinger: 1) Hvordan kan territoriell stigmatisering påvirke Alnaungdom sin identitet?, 2) Hvordan reagerer Alnaungdom på å bli møtt av territoriell stigmatisering? Forskningsprosjektet har blant annet som mål å kaste lys over noen av utfordringene som østkantungdommer kan stå ovenfor og at dette også er helt vanlige ungdommer med mange ressurser. Opplysningene vil kun brukes til min masteroppgave og får ikke noen betydning for mitt ansettelsesforhold i Alna barnevernstjeneste.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Thea Kolloen som er masterstudent ved NTNU er ansvarlig for forskningsprosjektet. Hovedveileder ved NTNU heter Alexander Gamst Page og biveileder ved OsloMet heter Stian Lid.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Det er planlagt å gjennomføre 6 intervjuer med ungdom bosatt i Alna i forbindelse med forskningsprosjektet. Utvalgsriteriene for å stille som informant er: 1) Bosettelse og tilknytning til Alna bydel, 2) Gutt/mann 3) Alderen 16-23 år. Informantene rekrutteres direkte av meg eller via kollegaer ved Lokale Tiltak i Alna barnevernstjeneste.

Hva innebærer det for deg å delta?

Intervju vil bli brukt som metode for å svare på problemstillingene. Dette betyr at du og jeg møtes i ca. 45-60 minutter der du blir stilt spørsmål om dine erfaringer og meninger. Du kan velge selv om du vil svare på spørsmålene som blir stilt og hvor mye du vil dele av personlige erfaringer og meninger. Opplysninger som samles inn brukes kun til det aktuelle forskningsprosjektet og det vil bli tatt lydopptak av intervjuet for å sikre at all relevant informasjon kommer med. Disse lydopptakene slettes så fort forskningsprosjektet er avsluttet, høsten 2024. Det er kun jeg som har tilgang til lydopptakene og de blir oppbevart trygt uten tilgang fra andre. Eksempler på tema jeg spør deg om er din tilknytning til Alna, fordommer, medieoppslag om Alna, stigmatisering, tilhørighet, fellesskap, sosialt nettverk, anerkjennelse og din mening om Alna bydel.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det er kun jeg (Thea Kolloen) som har tilgang til personopplysninger som kan identifisere deg, samt lydopptak. Lydopptak og dine kontaktopplysninger vil oppbevares på et trygt sted uten tilgang fra andre. I transkriberingen av intervjuene vil identifiserende opplysninger fjernes og det er kun masterveileder, biveileder og jeg som får tilgang til de transkriberte intervjuene. Informanter gis fiktive navn i forskningsprosjektet og kan ikke gjenkjennes ved publisasjon.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes juni 2024. Etter prosjektslutt vil lydopptakene slettes og skriftlig informert samtykke med identifiserende navn destrueres.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra NTNU har Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- NTNU ved student Thea Kolloen e-post theakol@stud.ntnu.no
- Masterveileder Alexander Gamst Page e-post alexander.gamst.page@ntnu.no

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen som er gjort av personverntjenestene fra Sikt, kan du ta kontakt via:

- Epost: personverntjenester@sikt.no eller telefon: 73 98 40 40.

Med vennlig hilsen

Thea Kolloen
Student, NTNU

Alexander Gamst Page
Hovedveileder, NTNU

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Ungdommer på Oslos østkant: Farlige kriminelle eller ofre for samfunnets fordommer?», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet.

Prosjektdeltaker, dato

Vedlegg 3. Intervjuguide til ungdommer.

Spørsmålsguide til ungdommer

Introduksjon av prosjektet

- Informer om prosjektet, informert samtykke, anonymitet, lydopptak. Spørsmål?

Bakgrunn, oppvekstvilkår

Hvem er du? (alder, minoritetsbakgrunn, dagtilbud, botid i Alna)

Hvem er du oppvokst med? (mor, far, antall søsken)

Hvorfor tror du din familie bosatte seg på Oslo øst? Kunne dere flytta til Vest?

Hva gjør du på fritiden? Med hvem og hvor omgås du? Har vennene minoritetsetnisk bakgr?

PS 1: Hvordan kan territoriell stigmatisering påvirke Alnaungdom sin identitet?

Stigma, fordommer, media, tildelt identitet, selvbilde, selvfølelse, aksept, reaksjoner

Hvordan opplever du å bo i Alna? Hvilket forhold har du til din bydel?

Hva forbinder du med Oslo øst?

Hva tror du andre forbinder med Ost øst?

Hva tror du folk assosierer med østkant ungdom?

Hva tenker du er typisk Alna/østkantungdom?

Har hvor man er fra betydning for hvem man er? Den identiteten man har?

Hva betyr stigmatisering for deg?

Har du opplevd fordommer eller antagelser om hvordan du er fordi du er fra Alna/Oslo øst?

- Hvis ja: Hvor kommer fordommene fra? Hvem dømmer? Stemmer fordommene?
- Hvis ja: Hvordan kommer fordommene til uttrykk? Hvordan får dette deg til å føle?
- Hvis ja: hvor opplevde du det? TV, sosiale medier, aviser, direkte kontakt?
- Hvis NEI: hva ville du følt hvis du opplevde det? Hvorfor?

Tror du noen ser østkantungdommer som en trussel?

Hvis du gikk på en vestkantskole, tror du elevene bryr seg om du var fra øst? Hvordan?

Har du opplevd fordommer fordi du har minoritetsbakgrunn?

Hvor i Oslo bor vennene dine? Har du/kunne du hatt venner fra vestkanten?

- Hvis har venner utenfor bydelen: vil de komme hjem på besøk til deg?

Har du vært redd for å bevege deg ute i din egen bydel? Eller gjort andre redd?

Vise avisartikler... Hvilke følelser gir dette deg? Er det sannhet i avisoverskriftene?

- Påvirkes du av slike avisoppslag? Hvilke følelser får du? Er det deg?

Tror du media påvirker bildet folk har av østkantungdom?

Hvem er ungdommene det skrives om i mediene? Hvor mange slike ungdommer finnes?

Stemmer medias beskrivelser av (kriminell) østkantungdom?

Er det skille mellom oss-dem innad i bydelen opp mot andre bydeler/Norge? «De der er sånn»

Hvordan forventer Alnaungdom å bli møtt utenfor bydelen?

Hva og hvem identifiserer Alnaungdom seg med?

Opplever du din bydel som trygg? Tror du folkene utenfor opplever den som trygg? Hvorfor?

Begreper brukt i media/sosiale medier/ungdommer

Kjenner du til begrepene «gatebarn» og «utebarn»?

- Hvis ja: Hva betyr det for deg? Hva tror du andre legger i «gatebarn» og «utebarn»?

SKYTING FURUSET: Politiet i gang med etterforskningen etter at en mann ble skutt på Furuset i november. Foto: Mattis Sandblad / VG

JOBBER MED UNGDOMMER: Avsnittsleder Hans Magnus Gjerlaug. Foto: Gabriel Aas Skålevik / VG

Dette er de kriminelle nettverkene på Oslo øst

Konfliktene mellom de kriminelle nettverkene på Oslos østkant har tilspisset seg. Kampen om territoriell kontroll og narkotikamarked har resultert i flere voldelige oppgjør.

Av ANNE SOFIE MENGAEN ÅSGARD og MORTEN S. HOPPERSTAD
Oppdatert 1. desember 2022

Politiet: 13-14-åringer går med kniv

Ungdom ned i 13- og 14-års alderen bevæpner seg når de går utendørs i Oslo.

Av ANNE SOFIE MENGAEN ÅSGARD, MORTEN S. HOPPERSTAD og GABRIEL AAS SKÅLEVIK (FOTO)
5. desember 2022

FURUSET SENTER: Politiet sperret av et større område mandag etter at to unge menn knivstakk hverandre på Furuset i Oslo. Foto: Frode Hansen / VG

Den farlige knivtrenden: Løp i skolegård med machete og revolver

Noen få unge menn står bak mange kniv- og skyteepisoder i hovedstaden. – Hadde dette skjedd et annet sted i landet, hadde man gått i fakkeltog, sier en lokalpolitiker.

Politiet er bekymret etter voldshendelser er inne i en mer urolig periode

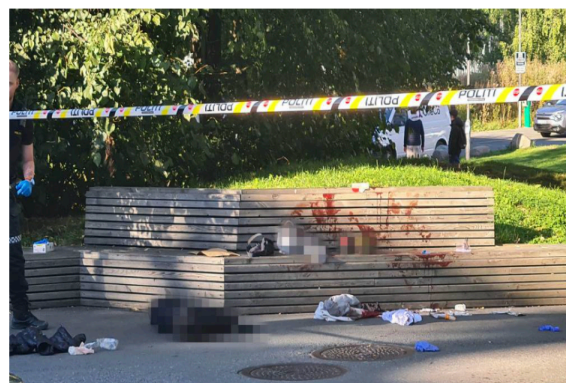
To menn er skadd etter knivstikkingene på Furuset mandag. Dette er den siste i en rekke voldshendelser i Oslo den siste tiden.

Vitne til knivtrussel i Oslo: – De var helt ville i ansiktet

FURUSET / TVEITA (VG) Mandag ettermiddag rykket politiet ut til tre alvorlige knivepisoder på Oslo øst. Et vitne forteller om skremmende knivtrusler midt i rushet.

Gjenger i Oslo: Ungdom har pistoler og barn selger hasj

I enkelte bydeler i hovedstaden er gjeng-situasjonen verre enn på mange år, ifølge kilder. – «Kidsa går med gønnere», bokstavelig talt, sier et gjengmedlem til NRK. Nå frykter foreldre og ungdommer «svenske tilstander» i Oslo øst.

På denne benken ble en mann funnet med stikkader mandag ettermiddag. FOTO: ROLF PETTER OLASEN / NRK

«Oslo er en trygg by.» Javel?

NÅR EN TILFELDIG ungdom blir stukket ned på T-banen og forsøkt drept en lørdag kveld, er det grunn til å spørre seg om Oslo er en trygg by. Foto: NTB

Det er grunn til å være redd.

PS 2: Hvordan håndterer/reagerer ungdom på å bli møtt av territoriell stigmatisering? Tilhørighet, anerkjennelse, fellesskap, motstand, avmakt/makt, opposisjon, resignasjon, triggere, forhandle identitet

Om du har opplevd fordommer for å være fra øst, hvordan reagerte du? Hva svarte du?

Har du opplevd at du må forsvare Alna/østkanten i samtale med andre?

Har Alna/ bydel noe varemerke?

Er det konflikter mellom ungdom som tilhører ulike (del)bydeler?

- Hvis ja: hva handler det om?
- Hvis ja: er automatisk de fra samme delbydel «på lag»? hva binder dem sammen?

Hvordan tror du Alnaungdom reagerer på fordommer fra medier og andre i samfunnet?

- Hva gjør de for å bevise/motbevise dommene?
- Tror du noen tenker de ikke har noe å tape fordi andre uansett har en mening?

Tror du Alna ungdom endrer atferd og oppførsel da de møter andre utenfor bydelen?

- Hvis ja: hvorfor og hvordan endrer de seg?

Hva tror du forsterker fellesskap og utenforskap blant ungdommer?

- Hva tror du følelsen av utenforskap og lite anerkjennelse kan føre til?
- Hvilket miljø tror du de som opplever utenforskap søker til?

Hva betyr fellesskap for deg?

- Hvor tror du østkantungdom søker anerkjennelse og aksept? Hvorfor her?

Hvilke samfunnsarenaer søker østkantungdom anerkjennelse og aksept?

Har østkantungdom/vennegjenger en felles identitet?

- Hvis ja: hva kjennetegner deres identitet?

Har østkantungdom egne begreper som de utenfor ikke forstår?

- Tror du en felles forståelse som ikke andre forstår kan gi et fellesskap?

Hvordan bruker ungdommer gora begrepet? Bruker de det til hverandre eller til etnisk norske?

Negative miljø som ofte omtales i media og kan bidra til stigmatisering

Hvem er sårbare for å rekrutteres inn i negative miljøer?

Hva tror du frister ungdommer inn i negative miljøer?

Kan ungdom oppleve anerkjennelse og aksept i negative miljøer?

Tror du ungdom i negative miljøer opplever mer fordommer?

- Hvis ja: hvorfor?

Hvilke egenskaper tror du er viktige i negative miljøer? Kriminalitet, rus, vold, våpen

Har du inntrykk av at ungdommer i bydelen går med våpen offentlig? (media)

Hvordan får ungdom respekt i negative miljøer? Telles denne respekten utenfor miljøet?

Hva gir status i din bydel blant ungdommene? Varierer status ut fra hvilke venner?

Hva motiverer ungdom til å gå ut av negative miljøer? Hvem motiverer ungdommen?

Hva tror du forebygger at ungdom går inn i negative miljøer? Hva «redder» dem?

Tror du østkantungdom har samme muligheter/livssjanser som ungdommer andre steder?

- Hvis nei: hvordan tror du ungdom opplever dette?
- Hvis nei: hva er annerledes for østkantungdommer? Hvorfor tror du det er slik?

Avslutning

Hvor vil du bosette deg i voksen alder? Hvorfor?

Har du noe mer å tilføye til det vi har snakket om?

Har du noen spørsmål?

Takk for at du stilte ☺

